

**SİYASETTE
İLKE
EKONOMİDE
KARARLILIK**

Dr. Devlet BAHÇELİ

Dr. Devlet BAHÇELİ'nin
TBMM MHP Grup Toplantısı
Konuşmaları

Devlet İdaresi Milletimizin Bize Emanetidir.

Dr. Devlet BAHÇELİ
MHP Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

- 7** / 29 Haziran 2000 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 19** / 10 Ekim 2000 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 37** / 24 Ekim 2000 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 53** / 14 Kasım 2000 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 69** / 21 Kasım 2000 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 85** / 28 Kasım 2000 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 101** / 05 Aralık 2000 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 115** / 02 Ocak 2001 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 135** / 09 Ocak 2001 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 149** / 23 Ocak 2001 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 165** / 06 Şubat 2001 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni
- 183** / 13 Şubat 2001 Günü TBMM MHP Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları Konuşma Metni

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

29 Haziran 2000 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Saygıdeğer Basın Mensupları,

Konuşmama başlarken kıymetli heyetinizi en iyi dileklerimle selâmlıyorum.

21. Yasama Döneminin 2. Yasama Yılında, siz değerli milletvekili arkadaşlarımın katkılarıyla Meclisimiz önemli kararların ve yasaların altına imza atmıştır. Yasama ve denetim görevlerimizi yoğun ve yorucu çalışma temposu içinde yerine getirmiş bulunuyoruz. Bu vesileyle, grup yöneticilerimizi ve milletvekili arkadaşlarımızı tebrik ediyor, takdirlerimi sunuyorum. Artık, aziz milletimizin temsilcileri olarak başka bir önemli görev için seçim bölgelerine gideceksiniz.

Önümüzdeki tatil dönemi, her şeyden önce, geçen yasama yılının çok yönlü bir muhasebesini yapma fırsatını ifade etmektedir. Bu sebeple, her milletvekili arkadaşımın, yaşadığı tecrübeler ve yasama faaliyetleri hakkında bir değerlendirme yapması önem arz etmektedir. Böylece, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yeni yasama yılı için bir ön

hazırlık yapmamız mümkün olacaktır. Bu çabanın hem partimizin hem de ülkemizin geleceği bakımından olumlu katkı sağlayacağına şüphe yoktur.

İkinci olarak, Türkiye'nin dört bir tarafına dağılarak vatandaşlarımızla yoğun bir şekilde temas kurmanız anlamına gelmektedir. Bu yoğun ilişkiler trafiği, iki yönlü bir işlevi ifade etmektedir. Bir taraftan, meclis, hükümet ve parti çalışmaları halkımıza anlatılacak, izah edilecektir. Diğer taraftan da, halkımızın düşünceleri, özellikle de taleplerini ve beklentilerini çok yönlü bir şekilde tespit ederek değerlendirme fırsatı verecektir.

Bu süreç, sonuç itibarıyla, sadece siyaset-vatandaş dertleşmesini değil, kucaklaşmasını da beraberinde getirecektir. Bütün bunların ardından, temaslarınızı ve gözlemlerinizi tespitler ve öneriler olarak bir rapor hâline getirmeniz çok yararlı olacaktır. Bu raporlar, hem parti hem de meclis ve hükümet çalışmalarında yol gösterici olacaktır.

Kıymetli Milletvekilleri,

Sayın Basın Mensupları,

Hatırlanacağı üzere, ülke gündemi haziran ayı başından itibaren Meclis Soruşturma Komisyonlarının çalışmalarına kilitlemiştir. Yüce Meclisin varlığı ve görevleri

açısından doğal bir süreci ifade eden komisyon çalışmaları ve buna ilişkin genel kurul görüşmeleri çeşitli sebep ve gerekçelerle birçok tartışmayı beraberinde getirmiştir.

Sonuç olarak, Türk siyasetinin yolsuzluk kamburundan kurtulması için bir fırsat olan bu durum, olağan bir süreç olmaktan çok, gündemi boğan bir süreç hâline dönüşmüştür. Tartışmaların farklı alanlara çekilerek yürütülmesinin ve amacından büyük ölçüde saptırılmasının neye hizmet ettiği ve edeceği ortadadır.

Partimiz, meseleye en başından itibaren hiç tartışmasız belirli ilkeler ve sorumluluklar ekseninde yaklaşmıştır. Bazı çevrelerin kendi kendileriyle çelişkiye düşme pahasına yaptığı yorumların aksine, konuyu basit bir siyasî manevra alanı olarak görmekten kaçınmıştır. Bunun için vicdanımız rahat, alnımız açıktır. Partimizin ve milletvekillerimizin tavrı, ülkemize ve insanımıza karşı yüklediğimiz görev ve sorumluluk çerçevesinde en doğru, en ahlâkî olanı yapmaktan ibarettir.

Bizim dışımızdaki siyasî partiler ve çevreler de böyle davrandıklarını düşünüp iddia edebilirler. Tabii bütün bunların bir değer ve anlam ifade etmesi, ancak kamu vicdanında bulacağı karşılığa bağlıdır. Tarihin gelecekte vereceği hüküm de bu ölçüler içinde şekillenecektir.

Son bir ay boyunca yoğun olarak yaşanan tartışma ve gelişmeler, demokratik siyasî hayatımızın içinde bulun-

duğu eksiklikleri, tutarsızlıkları ve sıkıntıları ortaya koymasından yararlı olmuştur. İzninizle, yaşananlardan çıkardığımız sonuçları birkaç başlık hâlinde sıralamak istiyorum:

- 1- Bu süre zarfında yaşanan gelişmeler, Türk siyasetinin üslûp ve usul açısından ne kadar zayıf bir etik zemine sahip olduğu gözler önüne sermiştir. Diğer bir deyişle, samimiyet, tutarlılık, sorumluluk gibi değerlerin önemine duyulan ihtiyaç, kendini bir kez daha çarpıcı biçimde ortaya koymuştur. Bunun içinde siyasî ilişkilerde ve beyanatlarda kullanılan dil'e daha çok özen gösterilmesi şarttır.
- 2- Yolsuzluk iddialarının sahipleri ile muhataplarının ciddî bir öz eleştiri yaparak, bugüne kadar yapılan tartışma ve eleştirilerin bir bilânçosunu çıkartmalarında sayısız fayda bulunmaktadır.
- 3- Temiz toplum, temiz siyasetin bir slogan olmaksızın çıkarılarak siyasetin yeniden yapılandırılmasının ayrılmaz bir parçası hâline getirilmesi gerekmektedir.
- 4- Anayasada yer alan Meclis Soruşturması usulünün bir an önce gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi ve her türlü spekülasyona kapalı bir

şekle kavuşturulması, zorunluluk hâline gelmiştir.

Bizim, Milliyetçi Hareket Partisi olarak dünden bugüne, bugünden yarına çıkardığımız dersler ve sonuçlar bunlardır. Bunları da bütün siyasî partilerin ve kamuoyunun dikkatlerine sunmayı bir görev kabul ediyoruz.

Muhterem Arkadaşlarım, Değerli Basın Mensupları,

Bütün bu sorunları çözmek yerine, tartışmak zorunda kalırken dış politika alanında ülkemizi de çok yakından ilgilendiren önemli gelişmeler yaşanmıştır. Diğer taraftan ekonomik programın uygulanma süreci tartışmaları yapılmış, 8'inci 5 Yıllık Kalkınma Plânı çalışmaları zamanında ve başarıyla tamamlanmıştır. Yine öğrenci affı yasalaşarak zor durumdaki gençlerimizin ve akademisyenlerimizin rahatlaması sağlanmıştır.

Kıbrıs sorunu, Avrupa Birliği ile ilişkiler, Rusya'nın yeni bir jeopolitik kuşak ve iklim oluşturma çabaları uluslararası ilişkilerin ağırlıklı gündem maddelerini oluşturmaya devam etmiştir.

Takdir edileceği gibi, dış politikaların şekillenmesinde kabul gören kurallardan birini, çıkarlar, gerçekler ve idealler arasında bir dengenin kurulması ve korunması ilkesi oluş-

turur.

Başarılı ve etkin dış politika da bu dengenin hayata geçirilmesini mümkün kılan kararların ve araçların bütünü-nü ifade eder. Her ülke teknolojik, askerî ve ekonomik gü-cü oranında, tarihî birikimleri ile jeopolitik konumunun ışığına dış politikasını şekillendirir ve hayata geçirmeye çalışır. Bunun dışında bir düşüncenin, bir devletin başta varlığı olmak üzere, saygınlığını ve etkinliğini tartışmaya açık hâle getireceği açıktır.

Soğuk savaş sonrası ortaya çıkan yeni uluslar arası süreç ve hız kazanan küreselleşme olgusu, dış politika alanında ve ülkeler arası ilişkilerde köklü değişikliklere yol açmıştır. Dünyamız, özellikle son on yıldır ülkelerin dış politika araçları ve hedefleri bakımından önemli gelişmelere sahne olmaya başlamıştır. Her ülkenin, her milletin, jeopolitik konumuyla jeoekonomik ve jeokültürel gücü ölçüsünde iddiaları ve iş birliği çabaları farklılaşmaktadır. Diğer bir deyişle, her gelişmiş ülkenin millî çıkarları yanında, bölgesel ve küresel ölçekte iddiaları ve projeleri bulunmaktadır. Bunun sonucunda hem uluslar arası iş birliği ağları çeşitlenmekte ve karmaşıklaşmakta hem de küresel rekabet kızışmaktadır.

Avrupa Birliğinin geçirdiği evrimin bugün geldiği nokta son tahlilde böyle bir anlam ve öneme sahiptir. Türkiye'nin Birlik ile ilişkilerinde alacağı mesafe de nihaî anla-

mıyla bu tür bir boyutu ifade edecektir. Mikro ölçekte ise her türlü uluslar arası iş birliği girişiminde olduğu gibi, Avrupa ülkeleriyle karşılıklı bir alışveriş anlamına gelmektedir.

Uzun ve zorlu bir geçmişe sahip olan Avrupa Birliği ile ilişkilerimizin son bir yıl içinde kazandığı ivme, iki taraf açısından da olağan bir sürecin tabii sonucu olmaktan öteye geçmiş, yeni ve ciddi bir aşamaya gelmiş bulunmaktadır. İlişkilerin tam üyelik sürecinin resmîyet kazanmasıyla birlikte daha somut bir evreye girmesi, hem ülkemizde hem de Batı Avrupa ülkelerinde tartışmaların yoğunlaşmasında sebep olmuştur. Avrupa Birliğinin gelecekte alacağı biçim, yönetim şekli, ortak değerlerin muhtevası gibi tartışmalar, son zamanlarda daha sıkça yapılmaya başlanmıştır. Avrupa Kamuoyu ve siyaset üzerinde etkili olan çeşitli çevrelerde, genişleme sürecinin niteliği ve bu bağlamda Türkiye'nin konumunun çok yönlü olarak tartışıldığı bilinmektedir.

Batı Avrupa devletleri ve toplumları için doğal olan bu sürecin, Türkiye açısından da doğal olması ve karşılması gerekir. Böylesine hayati ve stratejik bir meselenin enine boyuna ele alınmasından daha doğal bir şey olmaz. Çünkü bu ilişki, basit bir çıkar ilişkisi değil, stratejik ve ekonomik bir birlikteliktir. Ayrıca Türkiye'nin, muhataplarının samimiyetinden ve iyi niyetinden emin olmak iste-

mesi, kimseyi rahatsız etmemelidir.

Bu çerçevede yanlış olan, duyarlı, temkinli ve akılcı politikalar ve tavırlar değildir. Bilâkis, bu tür ilkelerin millî üslûbun ve politikaların oluşumunda belirleyici olması gerekir. Yanlış olan, Türkiye'den, Türk Milleti'nden çok, Avrupa'ya kulak kabartmaktır, dışarıya karşı yek vücut olamaktır. Yanlış olan, Türkiye'nin kendi payına düşen hazırlıkları gereğince yapamaması, kararlılığını ve çekincelerini somut olarak ortaya koyamamasıdır.

Bu ve benzeri sebeplerle, Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizi, "ya hep ya hiç" gibi ikilemler ve açmazlar çerçevesinde ele alan yaklaşımlara mahkûm etmemek gerekir. Bu iki yaklaşım biçiminin gerçeği yansıtmadığı, daha çok ön kabullerden beslendiği açıktır. Üyeliğimiz Avrupa Birliğine taraftar olup olmama ikilemine hapsedilemeyecek kadar önemlidir ve çok yönlüdür.

En son olarak, Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği'nin geldiği nokta, ülkemiz açısından hiç de arzu edilme-
yen bir durumu ifade etmektedir. Geçtiğimiz günlerde Portekiz'de toplanan Avrupa Birliği zirvesinde alınan kararlar, Türk kamuoyunda hayal kırıklığı yaratmıştır. Birliğe aday ülkeleri Avrupa savunmasının karar mekanizması dışında bırakma eğilimi, ilişkilerimize darbe vurmuştur. Avrupa Birliği yönetiminin, Türkiye'nin tam üyeliği konusunda ortaya koyduğu irade ile açıkça çelişen bu durumu kabul etmek

mümkün değildir. Ülkemizin Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği'nin hak ettiği şekilde bir parçası olmasına engel teşkil eden bu yaklaşımı izah etmek de mümkün değildir.

Yaklaşık yarım yüzyıldır Avrupa Savunma Sistemi'nde kilit bir rol oynayan ve bunun için de ağır bir bedel ödemek zorunda kalan Türkiye'ye karşı yapılan haksızlığın düzeltilmesi gerekmektedir. Nimet-külfet dengesini gözeten dostane bir yaklaşımın ilişkilere hâkim olması, Türk kamuoyunda oluşacak haklı tepkilerin önüne geçilmesi bakımından da büyük önem arz etmektedir.

Karşılıklı anlayış, iş birliği ve dayanışma yerine, çifte standartların ve ön yargıların hâkim olduğu bölgesel organizasyonların, başarılı bir sonuç ortaya koyması imkânsızdır. "Türkiye'nin Avrupa'ya, Avrupa'nın Türkiye'ye ihtiyacı var." sözünün gereğinin yapılması gereken bir ortamda, adımların tek taraflı atılmasını beklemek yanlıştır. Bunun ne dostluk ne de hakkaniyet esaslarına sığmayacağı açıktır.

Yine, ülkemizde etnik ve mezhep ayrımcılığını ve çatışmasını körükleyecek bir üslûp ve yöntemin tercih edilmesi manasına gelecek tavırlardan kaçınılması şarttır. Bu konuyu gerek demokratikleşmenin ön şartı, gerekse üyelik sürecinin kilit meselesi olarak takdim etmenin hiçbir tutarlı ve gerçekçi tarafı yoktur. Bunun yanında, halkımızın Avrupa Birliği temsilcilerinin Türkiye'ye karşı ön yargılı bir yaklaşım içinde bulunduğu dair kanaatlerinin pekişmesine

sebeplerden biridir.

Uluslar arası güçlerin Kıbrıs sorununa yaklaşımı da benzeri bir şekilde, genellikle tek taraflı bir bakış açısının izlerini taşımaktadır. Kıbrıs sorununa çözümün, sorunun esas sebepleri kavranmadan bulunamayacağını artık kabul edilmesi gerekmektedir. Unutulmamalı ki adaleti ve hakkaniyeti gözetmeyen girişimler çözümlü değil, çözümsüzlüğü beraberinde getirmektedir. Kıbrıs Türk Halkı'nın ve onun devletinin Kıbrıs gerçeğinin bir parçası olduğu artık reddi imkânsız bir nitelik kazanmıştır. Bu sebeple, Türkiye, Kıbrıs Türklüğü'nün haklı ve onurlu davasının sesinin duyulmasını istemekte ve beklemektedir.

Bu düşüncelerle hepinizi bir kez daha en iyi dileklerle selâmlıyor, iyi tatiller ve başarılı çalışmalar temenni ediyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

10 Ekim 2000 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

**Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Öncelikle, yüksek heyetinizi saygı ve sevgiyle selâmlıyorum.

Konuşmama, uzun bir aradan sonra bu yüce çatı altında tekrar buluşmanın verdiği heyecan ve mutluluğu ifade ederek başlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının odağını oluşturacağı zorlu bir siyasî sürecin başındayız. Ülkemizi ve meclisimizi, çok önemli gündem maddeleri beklemektedir. Bütün bu dönüm noktalarının en iyi şekilde geçilmesi için, dün olduğu gibi duyarlı yaklaşımımızı korumak ve çok çalışmak mecburiyeti vardır. Arkadaşlarımızın bu açıdan gerekli ilgi ve özeni göstereceğine olan inancım tamdır.

Bu vesileyle, yeni yasama yılının milletimize ve demokrasimize hayırlı ve uğurlu olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Sizlere ve meclisimize başarılı bir çalışma yılı temenni ediyorum.

Muhterem Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Bizler de bütün insanlık ailesinin bir parçası olarak, çok önemli gelişme ve değişmelerin yaşandığı bir zaman diliminde ilerliyoruz. Bu ilerleyiş şüphesiz bazen hızlı, bazen de ağır aksak olmaktadır.

Tarihin kritik dönüm noktasında, geçmişin hafızalarımızda bıraktığı derin izlerle birlikte bugünün sorunlarını yaşıyoruz. Diğer taraftan da muhtemel geleceğimiz üzerine üretilen senaryoların zihnimizde yol açtığı soru işaretleri ile ümit ışıklarının çatışmasıyla iç içe bulunuyoruz.

Sosyal ve ekonomik sorunların ağırlığı, yani bugünün sıcaklığı, zaman zaman yarınlarımızı yok farz edecek kadar bizleri meşgul etmekte ve hatta yorgun ve bitkin düşürebilmektedir. Bazen de yarın endişesi bugünü gözden kaçırmamıza, yaşanan anı hafife almamıza yol açabilmektedir.

Bütün bunlar, bir yere kadar çok normaldir ve tabii bir süreci ifade eder. Çok hızlı dönüşüm anlarında toplumların ve tek tek insanların hafızalarının daha karışık ve yoğun olması kaçınılmazdır.

"Geleceğin" kısa bir süre içinde "geçmiş" olması, ister istemez bu sonuca yol açmaktadır. Benzer bir şekilde, bazen "geçmiş" bugün olabilmekte, tarih âdeta sık sık tekerür etmektedir. Bunu kavramak için dünyada ve Türkiye'de son zamanlarda yaşanan gelişmelere ve olaylara bi-

raz yakından bakmak yeterlidir.

Bireylerden kurumlara, kurumlardan milletlere, milletlerden insanlığa kadar bütün tarihler, belli ölçülerde hem bağımsızdır hem de birbiriyle bağımlıdır. Günümüzde bu bağımlılık oranı, geçmiş ile mukayese edildiğinde giderek artmaktadır. Bu gelişmede rol oynayan temel dinamik ise hiç şüphesiz küreselleşme olarak tanımlanan çok yönlü süreçler bütünüdür.

Son yıllarda değişik bir boyut ve hız kazanan küreselleşme süreci, belli başlı sorunları ve gelişmeleri ile bütün insanlığın ortak kaderi, zaman zaman da ortak kâbusu hâline gelmektedir. Bunun için her milletin ve devletin, küreselleşme süreçleri ve küresel karar mekanizmaları üzerinde belirli ölçülerde de olsa söz sahibi olması önem arz etmektedir.

Kalkınmasını büyük ölçüde tamamlayıp bilgi toplumu olma yolunda hızla ilerleyen ülkelerin, küreselleşmenin lokomotif olması kaçınılmazdır. Ama, aynı sürecin yol açtığı ve açacağı beşerî sorunlarla tek başına mücadele etmeleri mümkün değildir. Bu durumda, dünyamızın ortak kaderini bütün insanlığın paylaşması zorunludur. Zaten yüceltilen ve evrensel değer statüsü kazandırılmaya çalışılan demokrasi, insan hakları, adalet ve dayanışma gibi kavramlar ve idealler, bunu öngörmekte ve teşvik etmektedir. Yine yaşanan sorunlar da sorunların taşıdığı potansiyel riskler de

bunu zorunlu ve gerekli kılmaktadır.

Ancak, bugüne kadar, bu yönde atılmış olan adımların yeterli olduğunu iddia etmek mümkün değildir. Yine çağın esas başlangıcı olarak kabul edilen komünist sistemlerin çöküşünden bu yana yaşananlar, hepimizin gözünün önünde cereyan etmektedir. Son on yıllık dönem, ümit ile ümitsizliğin, adalet ile adaletsizliğin, barış ile savaşların birbiriyle yarıştığı bir dönem olmuştur.

Önümüzdeki devasa yüzyıl, belki halefi olduğu 20. yüzyıl gibi, bir "dünya savaşları yüzyılı" olmayacaktır. Ama mücadelelerin yeni zeminde, yeni araçlarla yürütüleceği zorlu bir yüzyıl olacağı açıktır.

Ekonomik ve teknolojik yarışların yarattığı "yeni soğuk savaşlar" ile yerel ve bölgesel çatışmaların yol açtığı "sıcak savaşlar," insanlığın önündeki kritik gündemleri oluşturmaya devam edecektir.

Filistin ile İsrail arasında yaşanan ve giderek dramatik bir nitelik arz eden sıcak çatışmalar, Çeçenistan dramı ve sözde Ermeni soy kırımını iddiasına kazandırılmak istenen boyutlar, bütün bu söylediklerimizin bir özeti gibidir.

Görüldüğü gibi, barış ile savaş, istikrar ile kaos, huzur ile kargaşa, zenginlik ile yoksulluk arasında birbirine geçişkenlik kolay olabilmekte ya da yan yana yaşayabilmektedir.

Diğer bir deyişle, gerekli özen ve gayret gösterilme-

diği takdirde, istikrar ve düzenin kaosa, dayanışma ve huzurun kargaşaya kolayca dönüşebileceği bir kez daha çarpıcı biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu gerçek, hem toplumların iç yapıları hem de uluslar arası camia açısından pek değişmemektedir.

Kıymetli Dava Arkadaşlarım, Saygıdeğer Basın Mensupları,

Bir süredir dünya gündemini belirleyen son gelişmelerin dikkat çekici bir başka yönü daha bulunmaktadır. Uluslar arası kamuoyunu son günlerde en çok meşgul eden Orta Doğu'daki çatışmalar ile "soy kırım masalı"nın Batı dünyasında gördüğü itibarın oluşturduğu tablo, bazı açılardan çok önemli dersler içermektedir.

Yıllardır derinleşen Çeçenistan dramını da dikkate alırsak, her üç meselenin de Türk Milleti'yle ve Türkiye ile yakından ilgili olduğu görülür. Hem tarihsel ve kültürel hem de jeopolitik bakımdan ülkemizi ciddî olarak etkileyen ya da kuşatan bir niteliğe sahiptir.

Dolayısıyla, herkesin, her kurumun, her partinin çıkartması gereken çok yönlü dersler bulunmaktadır. Bu derslerin anlamak isteyenler açısından çok öğretici olacağına şüphe yoktur.

En önemli ders, Türkiye'nin bulunduğu coğrafyanın ve yaşadığı iklimin zorlukları ve imkânlarıyla ilgilidir. Çünkü dünyanın en sancılı ve gözde bölgelerinden biri Avrasya'dır ve Avrasya'nın nirengi noktasında da Türkiye yer almaktadır. Türkiye, bunun için, başka ülkelerin yaşadığı sıkıntıların ve risklerin katlanarak yansıdığı bir küresel kade-re ve konuma sahiptir.

Bunun bizim açımızdan öncelikli anlamı, topluma ve siyasete ilişkin tasavvurlarımızda bu noktanın belirleyici bir faktör olarak sürekli göz önünde bulundurulması gerçeğidir. Aydınlarımızın ve politikacılarımızın, millî meselelere ve jeopolitik kıvrımlara karşı duyarlı ve ilgili olmasının bir zorunluluğu ifade etmesidir.

Ülkemizde, farklı siyasî ve ideolojik duruşların beraberinde millî meselelere karşı ilgisizliği, hatta küçümsemeyi getirebildiği bilinmektedir. Bir buçuk asrı aşan yoğun batılılaşma maceramızın en olumsuz tezahürlerinden biri olan "aydın sendromu"nun aşılması tabii ki kolay değildir. Aşıldığı ölçüde de Türkiye'nin kazancı olacaktır.

Bugün, sözde soy kırım iddiasının bulaşıcı hastalık gibi yaygınlaştırılmaya çalışıldığını üzülen takip ediyoruz. Türkiye'de, başta Dışişleri Bakanlığımız olmak üzere, her kurum bu meselenin üzerine daha kararlılıkla gitmek zorundadır. Soy kırım oyununun sahnelenmesi durumun-

da karşı karşıya kalabileceğimiz sıkıntıların tahminlerimizin ötesinde bir niteliğe ulaşması ihtimal dahilindedir. Bunun için meselenin geçirilecek ya da hafife alınacak bir tarafı yoktur.

Bunların dışında, ülkemizde çok ilginç ve düşündürücü tavırlar ile de karşılaşmaktadır. Ermeni lobileri ile onların destekçilerinin amacına ulaştığı takdirde, Türkiye'nin başına hangi badirelerin açılacağını düşünmek yerine, duyarsız ve hatta çok azınlık da olsa teslimiyetçi tavır geliştirenlere de rastlanmaktadır. Buna hiç kimsenin hiçbir şekilde hakkı bulunmamaktadır.

Bilinmektedir ki hiçbir gerekçe, hiçbir amaç, ülkemizin ve Türk Milleti'nin siciliyle oynanmasına ve dünya kamuoyu önünde mahkûm edilmeye çalışılmasına dayanak teşkil edemez. Sadece Türkiye'de değil, dünyanın hiçbir ülkesinde de böyle bir vurdumduymazlık mazur görülmez.

Türkiye'de yaşayan her kişi, faaliyet gösteren her kurum, öncelikle soy kırım masalının uzun yıllardır devam eden serüveninin ne manaya geldiğini iyi algılamak ve üzerine düşeni yerine getirmek durumundadır. Bu, her insanın en azından içinde yaşadığı ülkeye ve mensubu olduğu millete saygı gösterme mecburiyetinin bir gereğidir.

Batılı müttefiklerimiz de ne bölge barışına ve istikrara ne de dostluk ve iş birliği çabalarına hiçbir katkısı olma-

yacak bu ve benzeri girişimlere destek olmaktan vazgeçmelidir.

Tarihi tahrif ederek Türkiye'yi rencide etmenin kimseye bir faydası dokunmayacaktır. Zaten ne tarih, böyle bir ikiyüzlülüğü kaldırır ne de küresel barış ve istikrar iddialarının bir değeri kalır.

Biraz önce tarih üzerine yaptığımız değerlendirmelerin önemi, bu çerçevede daha iyi anlaşılacaktır. Ünlü filozof J.J. Rousseau'nun veciz sözleriyle ifade edersek, "Tarih, okuyana kendi gözünün görme derecesine göre yol gösteren bir kılavuzdur."

Tarihin insanlığın gerçek bir kılavuzu olması, yani geleceği karartan değil aydınlatan bir yol gösterici olması, insanoğlunun elindedir. Bu, sadece bizim açımızdan değil, bütün dünya milletleri bakımından da geçerli olan evrensel bir kuraldır. Önemli olan, tarihten bir rehber olarak yararlanılması ve ona böyle bir gözle bakılmasıdır.

Bilindiği gibi, geçmişini güzel bir gelecek inşa etmek için kullanmakta sıkıntı çeken bölgelerin başında Orta Doğu gelmektedir. Orta Doğu, Osmanlı'nın uyguladığı "küresel düzen" in çökmesinin ardından sürekli kaynayan bir kazan hâline dönüşmüştür. Huzura, refaha ve istikrara samsamış olan bu bölgenin tekrar sıcak bir savaşın eşiğine gelmiş olması çok üzücüdür.

Hangi kutsal değer ya da gerekçenin arkasına sığırsa sığınsın fanatizmin ve terörizmin yol açtığı toplum-

sal dramlar kolay kolay iyileşememekte; ekonomik felâketler kolay kolay aşılamamaktadır. Böyle alanlar ve anlar, sağlıklı bir sosyal ve ekonomik gelişmenin sağlanması için, insan hayatının maalesef çok ucuzladığı zamanlar ve yerlerdir. Bu anlar, tarihin ve insanlığın kör noktalarıdır.

Kısacası, sorumluluk bilincinden yoksun olan bir politikacının attığı yanlış adımın nelere mal olabileceği, birçok masum insanın hayatını kaybetmesi ile ortaya çıkmıştır. İnsanların, kutsal mekânlara bile saldırması durumun vahametini gösteren çok üzücü bir örnektir. Akan kanların bir an önce durması ve akliselimin hâkim olması en büyük dileğimizdir.

Değerli Dava Arkadaşlarım, Sayın Basın Mensupları,

Görüldüğü üzere, tarih bilinci, sadece bir milletin tarihî varlığı ve sürekliliği ile, onun millî kimlik ve kişiliğiyle ilgili bir husus değildir. Aynı zamanda, istifade etme niyetine ve biçimine göre, bugünü ve yarını yaşanır kılma mücadelesinin de meşalelerinden biridir.

Bunun için, milletlerin var oluşunun garantörlerinden biri olarak hayatî bir rol icra eder. Diğer taraftan da milletlerin hem kendi iç bünyesinde hem de birbirleri arasındaki dostluk ve iş birliği sürecine kılavuzluk eder.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin Türkiye ve dünyaya

yaklaşımında böyle bir perspektifin belirleyici olması, bu yüzdendir. Zaman zaman ifade ettiğim gibi, siyaset yöntemi ve söylemini şekillendirirken bu hassasiyetler ve prensipler yol göstermektedir.

Bunları kavrayamayan ya da önemsemeyenler ise eski kavgacı ve kutuplaşmacı yollarda ısrar etmekte, sadece günü kurtarmakla meşgul olmaktadır.

Özellikle, partimizin duruşunu ve söylemlerini kendince eleştirip tarif etmeye çalışanların tek hesabı da "üzüm yemek değil, bağcıyı dövmeye çalışmaktır." Ama unutulmasın ki bizler, ihtiyaç hissettiğimizde, aynı ülkemiz gibi, kendi bağıımızı korumasını da çok iyi biliriz.

Hemen hemen bütün muhalefet partileri, 57. Hükümet'in kurulduğu tarihten bu güne geçen 18 ay boyunca söz ve ağız birliği etmişçesine partimize karşı hasmane bir tutum içinde olmuşlardır. Böyle bir söz ve ağız birliği, siyasetin doğası gereği anlaşılabilir bir durumdur. Ama bir noktadan sonra art niyeti ya da siyasî seviyesizliği ifade eden bir hâle gelir.

Bugüne kadar ülke ve dünya meseleleriyle ilgili ciddi bir görüş ve proje ortaya koyamayanların yaklaşımlarını başka türlü izah etmek mümkün değildir. Zaten günü birlik hesap ve endişelerle hareket etme alışkanlıklarını sürdürenlerden başka bir şey beklemek yanlış olacaktır.

Halkımızın çektiği sıkıntıların ve ülkemizin karşı kar-

şıya bulunduğu sorunların varlığının kendilerini siyaseten güçlü kılacağı rüyasından er geç uyanacaklardır.

Bizim, parti ve meclis grubu olarak temel tercihimiz, her halükârda günlük kâr zarar hesapları yapmadan, Türk siyasetinde bazı geleneklerin oluşmasına katkı sağlamak; ilkeli, temiz ve seviyeli siyasetin sürekli güç kazanması için gayret sarf etmekten yana olacaktır. Günlük siyasî çekişmelerin dışına çıkıldığında bunun önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Tabi, bütün bu hassasiyetlerimiz insanımızın çektiği sıkıntıları yok farz etmemizi ne haklı ne de mümkün kılar. Bilâkis bizler, bütün bu olumsuzlukların acısını yüreğimizde hissediyoruz. Zaten bunun için de gerçekçi olmaya özen gösteriyoruz.

En az bunlar kadar önemli olan bir başka gerçek de sorunların çözümü için elimizden gelen gayreti ortaya koyduğumuzdur. Mevcut siyasî ve ekonomik şartlar dikkate alındığında bugüne kadar alınan mesafe yeterli değildir, ama önemlidir. Bütün çabamız ve düşüncemiz milletimiz ve ülkemiz için en iyisini yapmaktır. Bu anlayışımız ve arayışımız da hiçbir zaman ümitsizliğe kapılmadan devam edecektir.

Türk ekonomisinin uzun yıllardır hangi temel yapısal sorunlara sahip olduğu ve bunun sonuçlarının neler olduğu bellidir. Türk ekonomisi, yıllardır işsizlik, yoksulluk ve

yolsuzluk üretmeye devam etmektedir.

Ülkemiz, sağlıklı ve sürekli bir ekonomik gelişmenin alt yapısını oluşturmak bakımından hayatiyet arz eden istikrarlı büyümeyi bir türlü gerçekleştirilememektedir. Bu sebeple, ekonomik büyüme, ülke gündeminin temel ve öncelikli meselelerden biri olma vasfını korumaktadır. İstikrarlı büyümenin gerçekleştirilemediği bir yapıda, gelir dağılımı adaletsizliği ve işsizlik gibi hayatî sorunların çözümü imkânsızdır.

Bu çarpık sosyoekonomik tablonun, yine yıllardır değişmeyen bir başka yüzünde ise malî dengesizlikler yer almaktadır. İki yakası bir türlü bir araya gelmeyen devlet, dikiş tutmayan bir bütçe, bu ülkenin kaderi hâline getirilmiştir.

Böyle bir yapısal elverişsizliğe, iki büyük deprem felâketine ve uluslar arası petrol fiyatlarının sürekli yükselmesine rağmen, ekonomide belirli bir istikrar ortamı tesis edilmiştir. Yine, faiz ve enflasyon sarmalının kırılmasında umut verici gelişmeler yaşanmaktadır. Enflasyon canavarının yenilmesinde kritik eşik aşılmış ve psikolojik beklentiler büyük ölçüde kırılmıştır.

Eylül ayı enflasyon rakamının, ağustos ayı gibi programın biraz önünde çıkmış olması dünyanın sonu değildir. Bunun üzerine bayram yapanların ve felâket tellâllığına soyunanların çıkması, bunların neye hizmet ettiğinin belli ol-

maması çok düşündürücü bir manzara oluşturmaktadır. Benzer şekilde, hemen hayal kırıklığına uğrayıp mücadeleden soğuyanlara da rastlanmaktadır.

Türkiye, enflasyonla mücadeleye, her şartta devam etmek zorundadır. Kronikleşen yüksek enflasyon ile ancak topyekûn ve kararlı bir şekilde mücadele edildiği takdirde, başarı sağlamak mümkündür. Bu süreçte, kamu kesimi ile özel sektör arasında gerilim ve rekabet değil, iş birliği esas olmalıdır.

Ülkemizin artık siyasî alanda olduğu gibi, ekonomik alanda da ileriye dönük adımların sür'atle atılacağı zeminlere ve zihniyetlere ihtiyaç vardır. Anlamsız ve amansız kavgaların bu zamana kadar olduğu gibi, bundan sonra da ülkemize hiçbir faydası dokunmayacaktır. Uzun yılların ve yanlış uygulamaların birikimi olan sorunları çarpıtarak üretilen siyasetlerin sonucu, sorunların derinleşmesinden başka bir şey olmayacaktır.

Benzer şekilde, kanun hükmünde karamame tartışmalarına yaklaşım biçimlerinde de ilginç hususlar göze çarpmaktadır. Meselenin soğukkanlı bir şekilde ülke ihtiyaçları ile anayasal gelişme ve geleneklerin ışığında ele alınması gerekir. Çünkü yaklaşım açılarının sınırları bu şekilde belirlendiğinde tartışma ve eleştirilerin bir sonuca ulaşması söz konusu olacaktır.

Ortaya çıkan yeni durumun bazı çevreler tarafından

amacından saptırılarak kullanılmaya çalışıldığı gözlenmektedir. Her şeye rağmen hukuk devletini ve devlet geleceğini idrak noksanlığı yönünde başları sıkıntıdan kurtulamayanların bu noktaya gelmesi bir açıdan sevindiricidir. Daha gerçekçi ve daha demokratik bir siyaset çizgisinin önemini kavradıklarının görülmesi iyi bir başlangıçtır.

Ancak bu tür tartışma ve gelişmelerde gözden uzak tutulmaması gereken bazı önemli noktalar daha vardır. Kanun Hükmünde Kararname gerçeği 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ortaya çıkan anayasal gelişmelerin bir yansımasıdır. Demokratik hukuk devleti geleneği ile ters düşmemekte, bilâkis onun yeni ve hızlı sorun çözme araçlarından biri olarak uygulanmaktadır. Ekonomik, teknolojik ve sosyal gelişmelerin kazandığı hız ve boyutlar, kanun hükmünde kararname yöntemini gerekli ve meşru hâle getirmiştir.

Tabi, bu yöntemin demokratik hukuk devleti normlarının dışına taşmadan kullanılması, buna özen gösterilmesi zorunludur. Ancak bunun kadar önemli olan bir başka nokta daha vardır: Demokratik hukuk devletinin başarısı, kuvvetler ayrılığı kadar, kuvvetler arası iş birliğine de bağlıdır. Kısacası, hukuk devleti, kurallara, o kuralları koyanların, yorumcuların ve uygulayıcıların özen göstermesini gerekli kılar.

Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım, Saygıdeğer Basın Mensupları,

Bütün bunları görmek ve anlamak için artık yeni krizlere, yeni anlamsız tartışmalara ihtiyaç duyulmamalıdır. Son zamanlarda yürütülen tartışma ve karalama kampanyalarını anlamlandırmak için yakın geçmişimize dikkatlice bakmak yeterlidir.

Türkiye'nin öncelikli ihtiyacı, kalıcı çözümler ile yeni siyaset anlayışlarıdır. Böyle bir siyaset anlayışının gelişmesi ve yerleşmesidir. Dün olduğu gibi, bugün de bütün oklarını partimize yöneltenler ise ancak köhne ve kısır siyasetin temsilcileri olabilir.

Bunun için tarih, bir kavga arenası değil, güzel ve güçlü geleceğe uzanan yolculuğumuzda anlamlı bir rehberimiz olacaktır. Zaten yaşanmış gelişme ve tecrübelerin birikimi olan tarihin temel fonksiyonu da budur.

Milliyetçi Hareket Partisi, bugünlere her türlü tuzağı aşmış siyasetin dar patikalarında ilerleyerek gelmiştir. Her adımında da kendi alın teri ve sağduyu sahibi vatandaşlarımızın desteği vardır. Yarınlara da aynı şekilde yürümeye devam edecektir.

İnşallah bir ay sonra toplanacak olan büyük kurultayımız da bu yürüyüşte yeni ve anlamlı bir kilometre taşı oluşturacaktır. Yeni çağ için yeni perspektiflerin geliştirildiği, çözümlerin önerildiği büyük bir başlangıç olacaktır. Sö-

zün kıyası, lider ÷lkeye giden yolda, Milliyetçi Hareket'in tek başına iktidarını müjdeleyen bir dönüm noktası olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son veriyor, hepinizi bir kez daha en iyi dileklerle selâmlıyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

24 Ekim 2000 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Öncelikle hepinizi saygı ve sevgiyle selâmlıyorum.

1 Ekim tarihinde başlayan yeni yasama yılının ikinci grup toplantısında iki mutlu ve önemli gelişmenin ardından bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Bunlardan birincisi, müttefikimiz olan ABD'nin Temsilciler Meclisi'nde sözde Ermeni soy kırımını yasalaştırma teşebbüsünün geri teperek haksız ve yanlış bir durumun önlenmiş olmasıdır.

İkincisi ise değerli bir milletvekili arkadaşımızın Yüce Meclisin teveccühüne mazhar olarak meclis başkanı seçilmesidir. Bu sonucun ortaya çıkmasında emeği geçen siz kıymetli arkadaşlarımı canı gönülden tebrik ediyorum. Ayrıca, meclis başkanlığı seçimlerinde seviyeli ve heyecanlı bir yarışa imza atan bütün değerli milletvekillerine de şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca, yeni yasama yılı çalışmalarının verimli geç-

mesini, ülkemiz ve milletimiz için hayırlı hizmetlere vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Meclisimizin yeni başkanı Konya Milletvekili Ömer İzgi Beyefendiyi de şahsım ve grubumuz adına kutluyor, başarılı hizmetlerinin devamını diliyorum.

Takdir edersiniz ki meclis başkanlığı seçimleri, bu dönem hararetli bir yarışa sahne olmasının yanında, bir açıdan daha dikkat çekici olmuştur.

Her fırsatta partimize yönelik husumetlerini sergilemekten geri durmayan bazı siyasî çevreler, seçim sürecinde yine samimiyet ve tutarlılık gibi hiçbir etik endişe taşımadan bilinen tavırlarını sergilemişlerdir.

Bütün hesaplarını, partilerinden aday olan milletvekillerinin seçimi kazanmasından daha çok, Milliyetçi Hareket Partili bir milletvekilinin kazanmaması üzerine yapmışlardır. Seçim sürecindeki gayretleri de sürekli bu yönde olmuştur. Bu önemli makam için yapılan yarış, bazen de şahsileştirilmeye ve seviyesizleştirilmeye çalışılmıştır.

Ancak, seçim sürecinde ortaya koydukları tezlerin hemen hepsi, çarpık siyasî zihniyetlerinin yeni örneklerini ortaya koymak dışında başka bir sonuç doğurmamıştır.

Zaten, bugüne kadar tutarlı ve ilkeli bir siyaset üretme yerine, başkaları üzerinden siyaset yapmayı alışkanlık hâline getirenlerden farklı bir yaklaşım beklemek yanlış olacaktır.

Fakat, meselenin esas vahim olan tarafı bu değildir. Vahim olan, mevcut durumlarının yeterince farkında olmamaları ve siyasî pişkinlik yoluyla günü kurtarmaya çalışmalarıdır. Aslında bunu görmek ve anlamak için fazla zahmete de gerek yoktur. Bunun için, zaman zaman kendi söylemlerine kulak vermeleri yeterlidir.

Transfer ve pazarlık dedikodularının ise ciddiye alınacak hiçbir tarafı yoktur. Bizler, siyasete ilke ve seviye kazandırmaya özen gösteren, böyle bir anlayışı hâkim kılmayı önemseyen bir partiyiz.

Bu sebeple, pazarlık ve transferlere endeksli bir siyasî başarı, partimizin gelişme yöntemi olamaz. Bizler her türlü siyasî gelişmeye, ülkemizin çıkarları ve geleceği ile demokrasimizin sağlığı açısından yaklaşırız. Herkese de böyle bir yöntemi ve zihniyeti içtenlikle benimsemelerini tavsiye ediyoruz.

Kıymetli Arkadaşlarım, Saygıdeğer Basın Mensupları,

Bilindiği gibi, ülkemizin dış politika gündemini eylül ayı sonundan itibaren sözde Ermeni soy kırım tasarısı meşgul etmektedir. Ancak, tarihi çarpıtmaya yönelik teşebbüs sonuçsuz kalmıştır. Ülkemizin haklı ve meşru tepkisinin dikkate alınması, her iki ülkenin de çıkarlarına ve işbirliği geleneğinin güçlenmesine hizmet etmiştir.

Tabi, nihaî aşamada ABD yönetiminin etkin bir şekilde devreye girmesiyle önlenen tarih ve akıl dışı teşebbüsün ileride tekrarlanma ihtimali bulunmaktadır. Bu zamana kadar yaşanan gelişmeler böyle bir ihtimalin güçlü olduğunu kanıtlayacak mahiyettedir.

Bunun için bütün kurum ve kuruluşlarının böyle bir duruma bugünden hazırlıklı olması büyük önem taşımaktadır.

Osmanlı arşivlerinin bütün araştırmacılara sürekli açık olması, uluslar arası konferans ve araştırmaların teşvik edilmesi gerekir. Yine, Türkiye'nin Amerikan devlet kademeleri nezdindeki girişimlerle yetinmemesi, bu ülke ve dünya kamuoylarını aydınlatıcı çabaları plânlaması şarttır.

Bunlar kadar önemli olan bir başka husus da Türkiye'ye tarihin yükünden kurtulmayı öğütleyenlerin, aslında olmayan bir tarih altında ezilmemizi isteyenler olduğu gerçeğidir. Üzülerek ifade ediyorum ki sınırlı da olsa ülkemizde böyle bir bakış açısına sahip olanlar bulunmaktadır.

Her türlü önemli sorun ve tartışma karşısında kendini belli eden ve farklı bir lisanı olan bu zümrenin çabaları, sadece üzücü değil, aynı zamanda çok düşündürücüdür. Uluslar arası arenadaki konumumuz açısından bu kafanın değişmesi de önem taşımaktadır.

Türk Milleti'nin tarihine ve mevcudiyetine, en hafif tabirle saygısızlık edenlerin başka bir milletin tarihi emelleri-

ne gerekçe üretmekten başka bir anlama gelmeyen yaklaşımlarından vazgeçmeleri gerekir. Çünkü böyle bir tavır, bu ülkenin vatandaşı olmanın asgarî sorumluluklarından biridir.

**Muhterem Milletvekilleri,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Konuşmamın bu bölümünde sosyoekonomik hayatımız ve yeni bütçe tasarısı üzerinde durmak istiyorum.

Bilindiği üzere, 2001 yılı Bütçe Tasarısı, hükûmetimiz tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanlığına sunulmuş bulunmaktadır.

Bu bütçe, ülkemizin sadece 2001 yılına ilişkin malî büyüklüklerini ortaya koyan bir gelir ve gider tablosu değildir. Aynı zamanda, bu yılın başında uygulamaya konulan, ekonomik toparlanma ve enflasyonla mücadele programının ikinci önemli aşamasını ifade etmektedir.

Bir hafta sonra 10. ayını tamamlayacak olan bu programın uygulama sonuçları ile geleceğine dair sağlıklı değerlendirmeler yapmak mümkündür.

Sadece doksanlı yıllar içinde tam beş defa enflasyonla mücadele ve istikrar paketine muhatap olan halkımızın bu açıdan genel kanaatinin olumlu olmadığını biliyo-

ruz. Düne kadar uygulanan bu programlar çerçevesinde verilen sözlere, yapılan fedakârlıklara rağmen, başarıya ulaşmak mümkün olmamıştır. Türkiye, bırakın kalkınmasını tamamlamış ülkeleri, ciddî kalkınma sancuları çeken ülkelerde dahi tarihe karışmaya başlayan enflasyon ayıbından bir türlü kurtulamamıştır. Yaklaşık çeyrek yüzyıllık maziye sahip olan kronik yüksek enflasyon, âdeta Türk Milleti'nin kaderi olmuştur.

Bu sosyoekonomik kısır döngünün birçok sebebi ve sonucu olduğu hepimizin malûmudur. Yapısal reformların bir türlü gerçekleştirilememesi, güçlü bir program ile kararlı bir siyasî iradenin yokluğu, yolsuzluk ve israfın bütçeleri sürekli kemirmesi, başarısızlığın temel unsurları olmuştur.

Ülkemizde siyasî istikrarsızlık ile ekonomik istikrarsızlığın birbiriyle yarıştığı dönemler hepimizin hafızalarında canlılığını korumaktadır. Ekonomi yönetimleri, sorun çözmek ve yarınları hedeflemek yerine, kısa vadeli ve kısır siyasî hesapların aracısı hâline getirilmiştir. Temel yöntem olarak da pansuman tedbirler ile sürekli borçlanma yolu tercih edilmiştir. Özellikle 1990'lı yıllar boyunca, karamsarlık had safhaya ulaşmış, siyasî iktidarların güven erozyonu hızlanmıştır.

Bu sürecin esas düşündürücü tarafı ise, giderek derinleşen siyasî ve ekonomik istikrarsızlığın sosyal dokuyu ve huzuru içten içe kemiren bir sorunlar yumağını da bera-

berinde getirmesidir. Ülkemizde son 10 yıldır gelir dağılımının sürekli bozulması, işsizlik ve yoksulluğun sürekli artması, bu durumun en çarpıcı göstergesidir.

57. Hükûmetin temel hedeflerinden biri, işte bu çarpık tabloyu değiştirmektir. Önünde birden fazla gerçekçi yol bulunmayan hükûmetimiz, en zahmetli ama bir o kadar da kalıcı olan bu yolu tercih etmiştir. Diğer bir deyişle, varacağı yer yine yüksek enflasyon ve istikrarsızlık olan dağınık, hedefsiz ve kısa vadeli yöntemler yerine, daha zor ama sonuç alıcı yöntemi benimsemiştir.

Bugün geldiğimiz nokta bu açıdan doğru bir yolda olduğumuzu göstermektedir. Alınan mesafe, tatminkâr olmasa bile, ümit verici bir boyuta sahiptir. Belli başlı toplumsal sorunlar yerinde durmaktadır, ama onların temel sebebi olan siyasî ve ekonomik istikrarsızlığın aşılması konusunda ciddî adımlar atılmıştır.

Eğer hükûmet ve parti olarak temel tercihimiz ve hedefimiz Türkiye'nin ihtiyacı olan gerçek çözümlere ulaşmak değil de günü kurtarmak olsaydı, yapılması gerekenler bizim yaptıklarımız olmazdı.

Herkes bir gerçeği çok iyi bilmelidir. Bizim niyetimiz ve çabamız, geçici tedbirlerle insanımızın gözünü boyamak değildir. Türkiye'ye maliyeti zamanla daha ağır faturalar ödettirmekle eş değer olan yaklaşımlara tevessül etmek hiç değildir.

İşte bugüne kadar hiçbir makûl ve mümkün çözüm önerileri geliştiremeyen muhalefet partilerinin söylemeye çalıştıkları bundan başka bir anlama gelmemektedir.

Ayrıca, mevcut programın bütün iç ve dış şartların olumsuzluğuna rağmen küçümsenemeyecek sonuçları ortaya çıkmaya başlamıştır. Son yılların en gerçekçi ve başarılı ekonomik programının ümit verici sonuçlarını özetlemek gerekirse, öncelikle şu hususların altını çizmek mümkündür:

Düşmemekte inatla direnen enflasyonun bu direnci kırılmış ve belirli bir düşme trendi gözle görülür hâle gelmiştir. Enflasyon oranı 13 yıldır ilk defa bu yıl % 30'lar seviyesine inmiş olacaktır. Kısır döngünün diğer sac ayağını oluşturan yüksek faiz olgusu da aynı şekilde bir yıl öncesi-ne göre hayal olan bir düzeye gerilemiştir.

Türkiye, bu yıl, büyük ölçüde uluslar arası ekonomik kriz ile iki deprem felâketinin eseri olan küçülen ve büzülen ekonomiden büyüyen ekonomiye geçmiştir. Böyle bir süreç, ekonominin kendi tabii mecrasında akmaya başladığını göstermektedir.

Yine, 2000 yılı içinde ülkemize yabancı sermaye girişinde de kayda değer bir artış söz konusudur. Nitekim, bu yılın ilk yarısında verilen yabancı sermaye izinleri 1.2 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu miktar, 1998 ve 1999 yıllarının aynı dönemlerine oranla yaklaşık % 30'luk

bir artışı ifade etmektedir.

Bu ve benzeri gelişmelerin siyasî kararlılık ile enflasyonun kontrol altına alınmasının olumlu ekonomik yansımaları olduğuna şüphe yoktur. Bugüne kadar elde edilen başarıları, başta milletimizin engin sağduyusu ve desteği olmak üzere meclisimizin ve hükümetimizin yoğun çabalarına borçluyuz. İnşallah bu süreç, her geçen gün daha iyiye gidecek ve insanımızın çektiği sıkıntılar bir daha geri dönmek üzere ortadan kalkacaktır.

Kıymetli Arkadaşlarım,

Basınımızın Değerli Temsilcileri,

Biraz önce de ifade ettiğim gibi, yeni bütçe, ekonomik programın en kritik aşamasını oluşturmaktadır. Bu bütçe, programın başarısıyla uygulanması ve hedeflerine ulaşması bakımından bir dönüm noktasıdır.

Yeni bütçe ile ortaya konulan 2001 yılına ilişkin rakamların ve hedeflerin, kamuoyunda geniş yankı uyandırdığı, çeşitli eleştirilere konu olduğu görülmektedir. Bunların bir kısmı ya abartılıdır ya da ekonomi yerine kısır siyasî dürtülerle yapılan değerlendirmelerdir. Bir kısmı ise, tutarlı gerekçelere dayanan haklı eleştirilerdir.

Ülkemizde, bütçelerde benimsenen hedefler tutturulamadığı için özellikle dar gelirli vatandaşlarımız hep kay-

beden taraf olmuştur. Gelirlerinde reel anlamda sürekli azalma söz konusu olduğu için şikâyetlerinde ve taleplerinde haklıdırlar. Memurlarımızın maaşlarındaki %10'luk artış oranı, geçmişte ortaya çıkan açıkları ve insanca yaşama taleplerini karşılamaktan uzaktır. Bu sebeple eleştirilerini ve şikâyetlerini anlayışla ve saygıyla karşılıyoruz.

Bunun yanında, hükûmetimizin, her türlü sıkıntıya rağmen diğer hükûmetlerden bazı önemli farkları bulunduğunu da unutmamak lâzımdır. %10'luk artış oranı 2001 yılının tamamına değil, ilk 6 ayına aittir. Ayrıca içinde bulunduğumuz yılın ikinci yarısında ortaya çıkabilecek kayıplar, aynı ilk yarıda olduğu gibi telâfi edilecektir. Bu uygulamanın önümüzdeki yılda da devam edeceğine şüphe yoktur.

Memur ve emeklilerimizin dikkate alması gereken bir başka husus, geçtiğimiz yıllar boyunca yapılan maaş artışlarının ne işe yaradığı meselesidir. Nominal olarak yapılan büyük artışların bile hiçbir gerçekçi katkısı olmadığı aşikârdır. Enflasyon ve faiz canavarı, bu artışları bir çırpıda öğütmüştür.

Bilinmelidir ki enflasyonu tek haneli rakamlara indirip o düzeyde kontrol altında tutamadığımız sürece bu kötü kader değişmeyecektir. İşte 57. Hükûmet bu kötü kaderi değiştirmeye taliptir. İnşallah bunu da el birliğiyle başara-
cağız.

2001 yılı bütçesiyle ilgili olarak altını çizmek istedi-

ğim bir başka nokta da şudur: Yeni bütçe rakamlarının ekonomimizin çetin bir sınavdan geçeceğinin habercisi olduğu doğrudur. Bu bütçe, aynı zamanda geleceğe ilişkin olumlu gelişmelerin ilk ciddi sinyallerinin de görüldüğü önemli bir bütçedir.

Her şeyden önce, yeniden yapılanma ve enflasyonla mücadele programının uygulanmasına kararlılıkla devam edileceğinin bir belgesi mahiyetindedir. Hükûmet, iç ve dış yatırımcılar nezdinde kredibilitelerini arttırmaya devam edecektir. Ciddî bir olumsuz gelişme yaşanmadığı takdirde önümüzdeki yıl, yabancı sermaye girişinin hızlandığı ve yatırımların arttığı bir yıl olacaktır.

Bir diğer temel özelliği ise, bütçemizi artık faizlerin yutmayacağı gerçeğidir. 2001 yılı bütçesiyle birlikte, "borç ve faiz bütçesi" tarihe karışmaya başlayacaktır.

Uzun yıllardır ilk defa faizlere ayrılan paylarda % 21'lik bir azalma söz konusu olmuştur. Başka bir ifadeyle, 2000 yılında vergi gelirlerinin %76'sı faize giderken, bu oran 2001 yılında % 52'ye gerileyecektir. Yine kamu harcamalarının yarıya yakın bir bölümü yatırımlara ayrılmış bulunmaktadır.

Bütün bunlar hiçbir şekilde hafife alınacak ya da görmezden gelinecek gelişmeler değildir. Ekonominin sağlığını kazanması ve gerçek işlevine kavuşmaya başlamasının

işaretleridir. Bu işaretlerin çoğalması, ekonomik kurtuluş mücadelemizin hedefine ulaşması anlamına gelecektir. Böyle bir süreçten rahatsızlık duymak ve gocunmak yerine, destek olmak gerektiği açıktır.

**Muhterem Dava Arkadaşlarım,
Basınımızın Değerli Temsilcileri,**

Takdir edileceği üzere, yine hükümetimiz döneminde sosyoekonomik yapımızın bir diğer kamburunu oluşturan yolsuzlukların ve haksızlıkların üzerine daha kararlılıkla gidilmektedir. Bu çabaların, halkımızın çektiği sıkıntıların hafifletilmesi bakımından değeri ve önemi, şüphesiz çok yüküktür.

Sadece bürokrasi çarkına değil, medya, ticaret ve siyaset alanlarına da sirayet eden her türlü kirlilik mikrobu- nun kazanması gerekmektedir. Çünkü, sağlıklı dönüşüm ve gelişme süreci, bütün bu sorunlar karşısında elde edilecek başarılarla bağlıdır. Kendimizi kandırmamız ve Türkiye'nin geleceğini karartmamamız için herkesin, başkalarının olduğu kadar, kendi evinin önüne de bakması şarttır. Bizler bu açıdan da üzerimize düşeni yapmayı temel bir ahlâkî ve millî görev telâkki ediyoruz. Bunda da kararlı olduğumuzu herkesin bilmesini istiyoruz.

Bilinmelidir ki hükümetimizin yolsuzluk ve haksızlık

ile mücadelede atacağı her adıma yardımcı olunması, başarıyı hem mümkün hâle getirecek hem de yakınlaştıracaktır. İlgili bakan arkadaşlarımızın ve kuruluşlarımızın bu mücadeleyi kararlılıkla sürdürmesini istiyor ve destekliyoruz.

Konuşmama son verirken, enflasyonun, yoksulluğun ve yolsuzluğun olmadığı bir Türkiye'ye en kısa zamanda kavuşma niyetimizi ve kararlılığımızı bir kez daha ifade ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle bütün arkadaşlarıma meclis çalışmalarında başarılar diliyor, saygı ve sevgiler sunuyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

14 Kasım 2000 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

**Muhterem Dava Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Grup toplantımızın açılış konuşmasına başlarken öncelikle hepinizi en iyi dileklerle selâmlıyorum.

Huzurlarınızda, Büyük Kongremizin ardından yaptığımız bu ilk grup toplantısında, uzun bir süredir gündemde yer eden ve ülkemiz için hayatî öneme haiz konularla ilgili görüşlerimizi kamuoyunun dikkatlerine sunmak istiyorum.

Bilindiği gibi, partimizin 5 Kasım 2000 tarihinde yapılan 6. Olağan Büyük Kongresi, birçok bakımdan dikkat çekici olmuş, halkımızın takdirlerini toplamıştır.

Her şeyden önce şunu ifade etmek isterim ki kongremiz, gerek organizasyonu, gerekse verdiği mesajlarıyla Türk siyasetinde bir dönüm noktası olmuştur. Siyasî partilerin bundan sonra yapılacak büyük kongrelerinde partimizin kurultayının örnek teşkil edeceğine şüphe yoktur. Hem öncesinde hem de sonrasında gördüğü geniş ilgi, bu durumun açık bir delilidir.

Milliyetçi Hareket, her türlü ciddî ve samimî eleştiriyi katkı olarak telâkki eden ve onlardan yararlanmayı önemseyen bir partidir. Bunun için, böyle bir mahiyet arz eden bütün görüş ve önerileri dikkate almaya devam edecektir.

Bazı hususların daha iyi anlaşılması bakımından kongremizin anlam ve önemi üzerine kısa bir değerlendirme yapmayı gerekli görüyorum.

Tarihî 5 Kasım 2000 buluşmamız, partimizin iktidar ortağı olarak yaptığı ilk kongre olmasının yanında, yeni bir yüzyılın başlangıcında toplanması ve küreselleşme sürecinin hız kazandığı bir konjonktürle örtüşmesi, dikkatlerin üzerimizde yoğunlaşmasına yol açmıştır.

Kongremizde, sadece tüzük ve programın yeniden düzenlenmesi ve iç siyasî mesajlarla yetinilmemiştir. Bunun yanında, ülkemizin belli başlı kritik sorunlarını ele almış ve yeni ufuklara uzanmanın önemi ve gerekliliği ortaya konmuştur.

Bir başka deyişle, ülkelerini karşılıksız seven Türk Milliyetçileri, gönülden bağlı oldukları Türk Milleti adına yeni "yüzyılla sözleşme" yapmışlardır. Bu yaklaşımın özünü, yeni çağın dinamiklerinin çok iyi kavranmasını sağlamak, ülkemizi yeni yöntem ve teknolojilerle kucaklaştırmak için gerekli olan duyarlılıklar ile atılım ruhu oluşturmaktadır.

İşte, Milliyetçi Hareket Partisi'nin Büyük Kongresinde yaptığı tam olarak budur. Zaten ön yargısız olan herkes

bu gerçeği kavramıştır.

"Yüzyılla sözleşme" iddiamız, ülkemizin ve dünyanın geldiği bugünkü aşamanın çok yönlü bir muhasebesini yapılarak, milletimizin ilgisini çağ değişimine ve insanlığın ortak geleceğine yöneltme düşüncemizi ve çabamızı yansıtmaktadır. Bu düşüncemizin birbiriyle iç içe olan iki temel sebebi bulunmaktadır:

İlk olarak, dünyanın her tarafında olduğu gibi, ülkemizde de siyaset kurumunun küreselleşme sürecinin boyutları, açmazları ve muhtemel sonuçlarını ciddîye ve dikkate alma zorunluluğundan kaynaklanmaktadır.

İkinci sebebi ise, milletlerin kaderini yakından etkileyen gelişme ve değişimler zinciriyle ilgili olarak, "söz hakkımız"ı kullanmak ve katkı sağlamak düşüncesi oluşturmaktadır.

Bizim açımızdan, böyle bir çaba, hem insanî hem de millî bir görev hâline gelmiştir. Partimiz, Türk Milleti'nin 21. yüzyıldaki konumu ve saygınlığının pekişmesi ve önünü görebilmesi için üzerine düşeni yapmaya gayret sarf etmiştir. Bundan sonra da mümkün olanın en iyisini yapmaya devam edecektir.

Sözün kısası, Milliyetçi Hareket, milletinin ve ülkesinin önünde yeni bir ufuk açmaya, Türk siyasetinin önündeki viziyozsuz ve iddiasız yapıyı dönüştürmeye dair görev ve sorumluluklarının idraki içinde kararlılığını ve çabalarını

nı sürdürmektedir.

Bunun için diyoruz ki; Milliyetçi Hareket Partisi'nin kimsenin merkezinde gözü ve gönlü yoktur. Bizim açımızdan önemli ve öncelikli olan, bütün milletimizin gönlünde taht kurmak ve geleceğimizi daha yaşanır ve görünür kılmaktır.

Yine biliyor ve inanıyoruz ki siyasetteki mevkiilerin bir tek tayin ve tespit mercii vardır. O mercii de bizzat milletin kendisidir. Milletin gönlünde yer edip merkezinde olmak için de önce fikirde ve hizmette merkez olmak gerekir. Milliyetçi Hareket, bu anlayışını her zaman muhafaza edecek, her şartta milletin emrinde ve hizmetinde olacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Hatırlanacağı üzere, dış politika gündemimizde üç kritik konu son birkaç aydır ağırlığını korumaktadır. Bunlar, Kıbrıs meselesi, sözde Ermeni soy kırımı iddiaları ve Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileridir. Uzun bir tarihî arka plâna sahip her üç mesele, sadece ülkemizin saygınlığını ve geleceğini yakından ilgilendirmemektedir. Aynı zamanda, giderek önem kazanan adil ve insanî bir küresel düzen talebinin test edildiği bir derinliğe ve öneme sahiptir.

Herhangi bir tartışmalı konuda, meseleyi yok saymak kadar, hafife almak da çözümsüzlüğe eş değer bir durumu ifade eder. En az bunun kadar yanlış olan bir başka durum ise, meseleye tek taraflı ya da ön yargılı yaklaşımdır.

İşte uluslar arası muhataplarımızın bu üç hayatî konuya yaklaşımı genellikle ikinci kategoriye girmektedir. Maalesef ülkemiz içinde de meseleye bu gözle yaklaşanlar bulunmaktadır. Hatta, meselenin karşı tarafını oluşturanların argümanlarını konunun esası olarak takdim etme pişkinliğini gösterenlere de rastlanmaktadır.

Bu durum, bir milletin ve devletin hayatında görülecek en üzüntü verici ve düşündürücü tablolardan biridir. Ama ne olursa olsun, ezici bir çoğunluğa sahip sağduyulu vatandaşlarımız, bu ve benzeri çarpıklıkların hayat bulmasını mümkün kılmayacak kadar duyarlı ve kararlıdır.

Bir gerçek herkes tarafından çok iyi bilinmelidir. Milletimizin tarihî geçmişi gibi, Kıbrıs meselesi de Türkiye'nin üzerinde ne kamburdur ne de yüküdür. Bu zamana kadar hiçbir Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti de meseleye bu şekilde yaklaşmamıştır. Bundan sonra da yaklaşmayacaktır.

Kıbrıs Türklüğünün haklı ve onurlu davasını yok farz etmek elbette mümkün değildir. Geçmişte yaşanan acı olaylardan, yapılan zulümlerden herkesin gerekli dersleri çıkarması lâzımdır.

Aynı şekilde, Kıbrıs'ta var olan iki toplumlu, iki dev-

letli yapıyı inkâr edip, bir tarafı tek muhatap olarak kabul-
lenmenin barışa ve istikrara hizmet etmeyeceği açıktır.

Bu zamana kadar yapılan dolaylı Kıbrıs görüşmele-
rinde iyi niyet ortaya koyan, soruna adil ve kalıcı çözüm
bulunmasını arzulayan tarafın Kıbrıs Türk Halkı'nın temsil-
cileri olduğuna şüphe yoktur. Ancak buna rağmen, anlaş-
mazlıkla suçlanan ve köşeye sıkıştırılmaya çalışılan taraf,
sürekli Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olmuştur.

Tek yanlı ve gayri adil yaklaşımın en son örneğini, 8
Kasım tarihinde açıklanan Katılım Ortaklığı Belgesi'ndeki
Kıbrıs yaklaşımı oluşturmaktadır. Geçtiğimiz yıl toplanan
Helsinki Zirvesi'nde alınan kararları bile hiçe sayan yeni
yaklaşımın çözüme değil, çözümsüzlüğe hizmet edeceği
unutulmamalıdır.

Huzurlarınızda bu yaklaşımı hiçbir şekilde kabul edi-
lemez buluyor ve kınıyorum.

Katılım Ortaklığı Belgesi'nin Türkiye-Avrupa Birliği
ilişkilerinin geleceği bakımından ifade ettiği mana da ne
yazık ki tatminkâr olmaktan uzaktır. Bunun temel sebebi,
Belgenin, Avrupa Birliği Komisyonu'nun iyi niyetinden şüp-
he etmemize yol açan bir mahiyet arz ediyor olmasıdır.

Her şeyden önce, Katılım Ortaklığı Belgesi, hem sis-
tematiği hem de muhtevası bakımından Helsinki Zirvesi
kararlarından daha geri bir belgedir. Bazı Avrupa Birliği
sözcülerinin belge metnini yumuşatmaya yönelik yorumla-
rı bu gerçeği değiştirmeye yetmemektedir.

En başta, Helsinki'de kurulan Türkiye-Yunanistan
dengesi bozulmuş, Kıbrıs meselesi bir ön şart olarak tak-
dim edilmiştir. 8 Kasım tarihine kadar "Helsinki mantığı"nın
korunmasını zorunlu gören birlik yönetimi, kendi kurguları
olan bu mantığı delik deşik etmekte bir beis görmemişler-
dir. Tabi, bu farklılaşmayı ve Yunanistan gölgesini izah et-
meleri kolay olmayacaktır.

Kıbrıs meselesinin çözümünün bir ön şart olarak
takdim edilmesinin yanında, Güney Kıbrıs Rum Yöneti-
mi'nin tam üyelik yolunun açılmaya çalışıldığı anlaşılma-
ktadır. Burada bir art niyet aramamak mümkün değildir.

Katılım Ortaklığı Belgesi, bütün bunların yanında,
bazı başka çarpık ve müphem ifadeleri de içermektedir.
Metinde, altı ısrarla çizilen "kültürel haklar" ile "köken fark-
lılıkları" gibi ifadeler yan yana konduğunda ortaya ilginç bir
tablo çıkmaktadır.

Hem kısa hem de orta vadeli öncelikler listesinde
yer alan bazı hususların sadece Türkiye'nin hassasiyetle-
rini değil, demokratik rejimin temel dinamiklerini de yete-
rince dikkate almayan bir anlayışla ele alındığı görülmek-
tedir.

Birçok Avrupa Birliği ülkesinde dahi tartışma ve sı-
kıntı kaynağı oluşturmaya devam eden kritik konuların al-
tının ısrarla çizilmeye çalışılması, dostane bir yaklaşım ol-
mamıştır. Gerek demokratik bir düzenin tahammül edeme-

yeceği, gerekse sosyal dokunun kaldıramayacağı düzenlemeleri Türkiye'den ısrarla istemeyi ve bunları olmazsa olmaz şart olarak sunmayı kabul edemeyeceğimizi ifade etmek istiyorum.

Bugün, demokratik sistemini ve ülke kalkınmasını ileri düzeylere taşımış, bölgesel sorunları iyice azalmış Avrupa ülkelerinin bile meseleye yurttaşlık kültürü ve siyasi eşitlik bazında yaklaştığı bilinmektedir. Buna rağmen, uzun yıllardır ülke kaynaklarını eriten bölücü-yıkıcı faaliyetlere muhatap olmuş ülkemizden azınlık haklarının talep edilmesini anlamak imkânsızdır. Böyle bir durumda; Avrupa Birliği Komisyonu'nun iyi niyetli bir yaklaşım içinde olduğunu ifade etmek imkânsızdır.

Türkiye'nin etnik çatışma ve ayrışmayı körükleyecek "kültürel" ya da "etnik haklar"a sıcak bakması mümkün değildir. Ayrıca, belgede bu tür ifadelerin üstü örtülerek muğlak hâle getirilmesi de bu sonucu değiştirmemektedir.

Bize göre, doğru ve dostane olan, demokrasilerini geliştirmeleri 100 yılı bulan, iki büyük dünya savaşını yaşayan ve daha hâlâ mezhep ve etnik kavgalara sahne olan ülkelerin yöneticilerinin, Türkiye'nin hassasiyetlerini küçümsemesi değil, bilâkis çok iyi anlaması gerekir. İnsan haklarının etnik köken farklılıklarını derinleştirip keskinleştirerek şekilde tanımlanması durumunda özünü ve değer-

ni kaybedeceği açıktır. Böyle bir durumda ayrımcılığı meşrulaştırıp ve toplumsal dayanışmayı baltalayan bir muhteva kazanacaktır. Bu gerçeği, Avrupalı dostlarımız en az bizim kadar iyi bilmektedir.

Görüldüğü gibi, Türkiye'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü konusunda kararlı ve duyarlı olması, sadece kendi varlığını koruma isteğinin tabii bir sonucu değildir. Aynı zamanda, ülke sorunlarını demokratik düzen içinde çözme kararlılığımızın bir sonucu, demokrasimizi geliştirme düşüncemizin bir gereğidir. Çünkü, hem demokrasinin hem de Türkiye'nin geleceğini ve sağlığını düşünmek bizim temel varlık sebebimizdir.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri konusunda sonuç olarak bir noktanın altını özellikle çizmek istiyorum. Birliğe tam üyeliğin gerçekleşmesi için Türkiye'ye önemli görev ve yükümlülükler düştüğü açıktır. En az bunun kadar doğru olan bir başka husus, Avrupa Birliği yönetimine de benzer görev ve sorumlulukların düştüğüdür. Çünkü ilişkilerin geleceği, hiçbir zaman tek taraflı iyi niyete ve çabalara bağlı olarak inşa edilemez. Üye olmak isteyenlerin yanında, üyeliğe kabul edecek olanların da esas niyetinin bu yönde olması şarttır.

Bu gerçek, her türlü uluslar arası ilişkinin ana kuralıdır ve ülkemizin Birliğe tam üyelik süreci de bu kurala bir istisna teşkil etmemektedir.

**Kıymetli Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Bugün son olarak bir konuya daha temas etmek istiyorum. Bilindiği üzere, 57. Hükûmetin kurulmasıyla birlikte yoğun olarak Türkiye gündemine gelen, ancak, tam bir uzlaşmaya varılamayan af konusunda inşallah önümüzdeki günlerde neticeye ulaşmak mümkün olacaktır.

Zira, iki yıla yakın bir süreden beri meselenin gündemde kalması, hem mahkûmları hem mahkûm yakınlarını büyük bir beklenti içerisine çekmiştir. Hükûmetimizin, bu beklentileri dikkate almayarak görmezden gelmesi, elbette ki mümkün değildir.

Fakat, gerek geçmişte yapılan benzer af uygulamalarının neticeleri, gerekse masum ve mağdur vatandaşlarımızın adalete olan güven duyguları da burada hesaba katılarak, affın sınırlarının çok iyi ve dikkatle belirlenmesi gerekmektedir.

Bir taraftan, toplumda suç ve suçlularla mücadele sürdürülürken, diğer yandan da ceza evlerinde toplumdan soyutlanan birçok suçlunun serbest kalmasının beraberinde getirebileceği sıkıntılar üzerinde titizlikle durulması önem arz etmektedir.

Özellikle, yolsuzlukla, örgütlü suçlarla, mafya ve terör odaklarıyla mücadelenin büyük bir kararlılıkla sürdürüldüğü günümüzde sergilemekte olduğumuz hassasiyetin gerekliliği daha iyi anlaşılacaktır.

Ancak, af konusunun toplumda oluşan beklenti dışında önem ve aciliyet kazanmasının başka sebepleri de vardır.

Bugün, 67 bin toplam kapasiteli ceza ve tutuk evlerimizde 72 binin üzerinde hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır. Bu durumda, ceza ve tutuk evleri, bir taraftan suçluların cezalandırıldığı, diğer yandan topluma kazandırıldığı kurumlar olmaktan çok uzak biçimde karşımızda durmaktadır. Hatta, mevcut yapısıyla, yeni suçlular üreten, topluma yönelik tehditleri keskinleştiren odaklara dönüşmektedir.

Yine, ceza ve tutuk evlerinin fizikî şartları ve kapasiteleri günümüz ihtiyaçları açısından çok yetersiz kalmaktadır. Yaklaşık 80 kişilik koşullarda ne mahkûmlara yönelik rehabilitasyon programları uygulanabilmekte, ne de dış bağlantıları sınırlandırılarak cezalarını çekmeleri sağlanabilmektedir. Ayrıca, ceza ve tutuk evleri kamu vicdanının rahatlatılması, cezaların infazı ve suç işleme eğilimlerine karşı caydırıcı olmak gibi fonksiyonlarını yerine getirmekten uzaklaşmaktadır.

Bu çerçevede "F" tipi ceza evlerinin yapımının da bir an önce bitirilmesi gerekmektedir. Böylece, hükümlü ve tutukluların daha elverişli şartlarda barınmaları sağlanarak mevcut ortamın olumsuzluklarından kurtulmaları mümkün olacaktır. Burada, başta hükümlü ve tutuklu yakınları olmak üzere tüm kamuoyunu hapisaneleri örgütlü suç ve terör merkezi olmaktan çıkaracak bu projeye destek vermeye davet ediyorum.

Bütün bu ve benzeri sebeplerle, konuya, bir defaya mahsus 'af' olarak yaklaşmak yerine, daha yargılama aşamasından itibaren adaletin tam ve zamanında tesis edildiği, dolayısıyla cezanın caydırıcı yönünün belirginleştiği; suçluların cezalarını çekme süreçlerinde ıslah edilerek topluma kazandırıldığı bir yapıyı inşa etme çerçevesinde ele almak gerekir.

Dolayısıyla, affa ilişkin yaklaşımları, sadece bir kısım mahkûmların cezalarının indirilmesi ve ceza evlerinden salıverilmesine indirgemek doğru değildir. Bu durumu, aynı zamanda ceza, infaz ve tutuk evi sistemimizi gözden geçirmemiz, suçla ve suçlularla mücadele yöntemlerimizi geliştirmemiz için bir fırsat telâkki etmemiz önem taşımaktadır.

Değerli Milletvekilleri, Sayın Basın Mensupları,

Görüldüğü gibi meclisimizi ve hükümetimizi başta bütçe olmak üzere, toplumu yeni çağa hazırlayacak yapısal reform çalışmaları beklemektedir. Bu çerçevede önümüzde öncelikle, adalet, sağlık ve tarım reformları, mahalî idareler yasası gibi çok önemli gündem maddeleri bulunmaktadır. Kısacası bir taraftan yılların birikimi olan ülke sorunları, diğer taraftan da çok hayatî dış politika konuları üzerinde gece gündüz çalışarak ciddî bir mesaî harcamamız gerekmektedir.

Bizler, büyük Türk Milleti'nin desteğini arkasına alan Yüce Meclisin ve hükümetimizin, ülke çıkarlarını en iyi şekilde gözeterek bütün bu sorunların üstesinden geleceğine yürekten inanıyoruz.

Bilinmelidir ki böyle bir inanç ile çalışma azmi bir araya geldiğinde, Türkiye'nin millî rotasından hiç şaşmadan sür'atle yol alması mümkün olacaktır. Partimiz de bu konuda öncü rolünü oynamaya, ülke dinamizmini geliştirmeye devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, yüksek heyetinizi bir kez daha selâmlıyor, sevgi ve saygılar sunuyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

21 Kasım 2000 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

**Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Hepinizi öncelikle sevgi ve saygılarımla selâmlıyorum.

Bilindiği gibi, geçtiğimiz cumartesi günü ilk toplantısını yapan Merkez Yönetim Kurulumuz yeni Başkanlık Divanı'nı belirlemiştir. Başkanlık Divanı'mız da dün toplanarak görev paylaşımı yapmış ve çalışmalarına başlamıştır. Yine, bu süreçle eş zamanlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Yönetimi'miz teşekkür etmiştir. Böylelikle değerli milletvekili arkadaşlarımızın bir kısmı partide, bir kısmı grup yönetimi ve meclis komisyonlarında görev almıştır.

Büyük Kongremizle başlayan yeniden yapılanma ve atılım sürecinin birinci aşaması böylece tamamlanmış bulunmaktadır.

Bugün ise partimizin, önümüzdeki dönemi kapsayan çok yönlü hazırlık ve faaliyet sürecini ifade eden ikinci çalışma programı yürürlüğe girmiştir. Milliyetçi Hareket, artık, "Lider Türkiye" yolunda yeni bir atılım ruhuyla ve çalışma

azmiyle politikalarını geliştirip uygulamaya başlayacaktır.

Diğer bir deyişle, yüce milletimizin bugününü ve yarınını daha çok yaşanır kılma ve bütün insanlık ailesi ile paylaşacağımız değer ve imkânları zenginleştirip yayma kararlılığımızı sembolize eden "Yüzyılla Sözleşme"yi hayata geçirme görevimizin başındayız. Böylesine anlamlı ve tarihî bir iddiayı ve projeyi, masa başından hayatın içine ve yarınlara taşıyacak olanlar sizlersiniz.

Şu anda hitap etmekten büyük gurur duyduğum Meclis Grubu ile yönetim kurulları Türk Milleti'nin güven ve ümit kaynağı olarak yeni ufuklara doğru yeni görevler üstlenmiş bulunmaktadır. Arkadaşlarım, bunun için kendilerini çok iyi ve çok yönlü yetiştirmeli, her göreve, her zorluğa karşı hazırlıklı bulunmalıdır.

Biliniz ki canımızdan çok sevdiğimiz aziz milletimizin bizlere, bizlerin fedakârca ve akıllıca çalışmalarına çok ihtiyacı vardır. Yine biliniz ki bu ihtiyaç her geçen gün biraz daha artmaktadır.

Türkiye zorlu dönemeçlerden geçerken, Türk Milli-yetçilerinin ülke ve millet sevgisini sürekli ön plânda tutan sağduyulu ve vakûr yaklaşımlarının önemi ve değeri bir kat daha artmış bulunmaktadır.

İnanıyoruz ki bizleri, bilinç altlarında yer etmiş ön yargıların ya da ideolojik saplantılarının tesiriyle eleştir-meye çalışanlar bile, gerçekleri görebildikleri ölçüde parti-

mize hak verecektir. Dün, bunun örneklerine hep birlikte şahit olduk, bugün de şahit oluyoruz. İnşallah yarınlarda da şahit olmaya devam edeceğiz.

Milliyetçi Hareket, birilerinin yaptığı ya da zannettiği gibi, kendi geleceği için var olan bir siyasî hareket değildir. Hiçbir zaman da olmayacaktır. Çünkü, Türkiye'nin ebedi-yen var olabilmesi için gerekli özeni ve titizliği gösteren, geçmişten geleceğe uzanan köprüleri sağlam bir şekilde kurmaya çalışan samimî dava adamlarının başka türlü davranması mümkün değildir.

Bu dava, ülkemizin huzurunu, kardeşliğini ve gelişmesini birlikte düşünüp geliştirecek kadar çok yönlü ve hassastır. Bu gönül, sadece aziz milletimizin değil, bütün insanlığın ortak geleceğini ve yararını düşünecek kadar zengindir. İşte bizleri sürekli azimli ve kararlı kılan gerçek budur.

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Saygıdeğer Basın Mensupları,

Bunları ifade etmek istememin sebebi, Türk demokrasi tarihinde bir dönüm noktası, düşünce ufukumuzun önemli bir pusulası olan Büyük Kongremizin bizlere hatırlattıkları değildir. Ülkemizin içine ve dışına dikkatli bir gözle bakabilmek, ileride karşılaşılabileceğimiz muhtemel so-

runlar hakkında söylediklerimizin altını bir kez daha çizmek içindir. Milliyetçi Hareket gerçeğini, bu açıdan bir kez daha hatırlatmak içindir.

"Türkiye'nin millî onuru ve çıkarı" sözünden bile rahatsız olanların, bilerek veya bilmeyerek başkalarının çıkarları ve hesapları adına konuştukları görülmektedir. Bu zihniyetin varlığı, Milliyetçi Hareket'in önemi ve ayrıcalığının bir başka kanıtıdır.

Böylesine çarpık zihniyetlerin, çeşitli mevkiler elde ettiği, belirli imkânlardan yararlandığı bilinmektedir. Bilinen bir başka husus ise, bu tür yaklaşım içinde olanların en büyük hasım olarak partimizi görmeleridir. Biraz önce ifade ettiğim gibi, bu ve benzeri görüş bozuklukları ile mücadele etmek, bizim varlık sebeplerimizden biridir.

Zihniyet ve anlam kaymaları, özellikle kritik dış politika ve demokrasi tartışmalarında ciddi bir vak'a olarak ortaya çıkabilmektedir. Bazen "akla kara"nın dahi birbirine karıştırılabildiği bu alanlarda elzem olan asgarî bir millî duyarlılığın sergilenmediği göze çarpmaktadır. Daha da üzücü olan ise örnek aldıklarını iddia ettikleri ülkelerin millî strateji ve politikalarını bile kavramaktan uzak olmalarıdır.

Böyle olunca da Partimizin, Türkiye'nin birlik ve dirliği ile demokratik ve ekonomik gelişmesini bir arada başarma prensibi ve politikasını karalamaya kalkışmak ya da reddetmek kolaylaşmış olmaktadır. Bu siyasî çarpıklığın,

ne kadar beyhude olduğu, yine sahiplerinin konuları ve işlevleri dikkate alındığında daha iyi anlaşılacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin, Türkiye'nin demokratikleşme çabalarını millî politika hâline getirerek mümkün kılma konusundaki yaklaşımı, hem çok açık hem de çok gerçekçidir. Ülkemizde, uzun yıllardır sürekli demokrasiden söz edilmesine rağmen demokrasinin kurumlaşması ve sağlığı yolunda ciddi bir mesafenin alınmadığı gün gibi aşikârdır.

Unutulmasın ki demokrasinin ruh sağlığını ifade eden seviyeli ve ilkeli siyaseti hâkim kılma ile demokratik gelişmeyi hem mümkün hem de kalıcı hâle getirme kararlılığı olmadan başarı şansı yoktur. Aynı şekilde demokrasinin temel kurumları ve kuralları ile farklı anlayış ve iddiaları birbirinin yerine koymaktan şiddetle kaçınmak gerekir.

Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir demokratik rejiminde etnik kimlikler okşanarak etnik ve dinî farklılıklar kaşınarak, demokrasinin ve toplumsal dayanışmanın geliştiği görülmemiştir.

Yine, dünyanın hiçbir ülkesinde, millî kimlik ve kültür yok sayılarak asgarî müştereklerin varlığına ve önemine özen gösterilmeyerek kamu düzeninin korunması ve siyasî rekabetin yaşatılması mümkün olmamıştır. Demokrasinin ruhuna ve lâfzına tamamen aykırı tavır alışların, demokrasi ambalajıyla pazarlanması da bu değerlendirmeyi

değiştirmemektedir.

Görüldüğü gibi her şeyden önce, bu gerçeklerin gözlerden uzak tutulmaması, tutmaya çalışanlara da dikkat edilmesi gerekir. Aksi durumda, bu ülkeye büyük bir saygısızlık ve haksızlık yapıyor demektir.

Bütün bu zihniyet kırılmalarına ve siyasî travmalara karşı dikkatli ve tepkili olmak her Türk aydınının ve sağduyu sahibi vatandaşımızın görevidir. Müşterek görevin yerine getirilme biçiminin, sadece aziz vatanımızın bölünmezliği ve üniter yapımızın korunması bakımından değil, demokrasimizin gelişimi ve pekişmesi bakımından da önem ve öncelik arz ettiği unutulmamalıdır.

Değerli Milletvekilleri,

Saygıdeğer Basın Mensupları,

Benzeri anlayış ve yaklaşımlar, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri üzerine yapılan değerlendirmelerde de kendini belli etmektedir.

Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizde, son bir yıl içinde canlanan, ama daha sonra yerini yavaş yavaş geride kaldığını düşündüğümüz klâsik yaklaşım ve tartışmalara bırakan bir süreç yaşanmaktadır. İlişkilerin son bir yıllık dönemi ile son on beş günlük seyrine biraz dikkatlice bakmak, çok önemli ve anî değişimi görmek için yeterlidir.

Öncelikle, ortaya çıkan bu ilginç, ilginç olduğu kadar da düşündürücü değişimi çok önemli ve manidar bulduğumu belirtmek istiyorum. Avrupalı muhataplarımızın, Türkiye'nin tam üyelik sürecinde ciddi bir aşamaya gelindiğinde fikir değiştirme ihtiyacı hissettikleri anlaşılmaktadır. Tabii, bu, yapılabilecek en iyimser yorumlardan biridir.

Ülkemizde, Birlik Yönetiminin yeni karar ve politikaları konusunda alelâcele yorumlarda bulunanların söyledikleri bu gerçeği değiştirmemektedir.

Huzurlarınızda şimdi de biraz önce işaret ettiğim bir yıllık gelişme trendini satır başları hâlinde hatırlatmak istiyorum.

Çok değil, bir yıl önce Avrupa Parlâmentosunun bölücü-yıkıcı örgütün talep ve beklentilerine uygun değişiklik önermelerini reddettiği bilinmektedir. Son kararlarında ise bölücü, ayrımcı temalar içeren ifadeler Türkiye Raporu'na eklenmiştir.

Yine, "Türkiye'nin Avrupa'ya, Avrupa'nın da Türkiye'ye ihtiyacı var." diyen Birlik yöneticilerinin yerine, ülkemize tek taraflı ve kabul edilemez dayatmalarda bulunmaya çalışan bir anlayış hâkim olmaya başlamıştır.

Gene, daha dün sözde Ermeni soy kırım iddialarını reddeden bir Avrupa Parlâmentosuna, aniden fikir değiştirerek Türk Milleti'nden ve devletinden hesap sormaya kalkmıştır. Çok ilginç bir "tesadüf" olarak da Avrupa Parlâ-

mentosunun bu yaklaşımı, Birliğe üye ülkelerin parlamen-
talarında da kabul görür olmuştur.

İşte hiçbir şekilde mantıklı bir izahı olmayan sorum-
suz ve ön yargılı yaklaşımlardan biri budur. Tabi ki, bu anı
ve dikkat çekici değişikliklerin bile altını çizmekten özenle
imtina edenlerin varlığı, bizim açımızdan daha düşündürü-
cüdür.

Böyle bir durum karşısında, yalnızca Türkiye'nin de-
ğil, dünyanın asgarî bir millî duyarlılığa sahip herhangi bir
ülkesinin de gerekli ve haklı tepkiyi göstereceğine şüphe
yoktur.

Görüldüğü gibi, Milliyetçi Hareket Partililer olarak sa-
dece yapmamız gerekeni yapıyoruz. Yine bilinmelidir ki ba-
zı çevrelerin bizim yerinde tepkimiz karşısında aldıkları ta-
vır, ne Avrupa Birliği Yönetiminin art niyetli ve tutarsız poli-
tikalarını, ne de partimizin haklılığını gölgelemeye yetme-
yecektir. Ama, bu tür çarpık anlayışları dile getirenlerin ger-
çekte neye hizmet ettikleri sorusunun daha yüksek sesle
sorulmasına yol açacağı kesindir.

Türkiye-Birlik ilişkilerinde son günlerde birbirini izle-
yen art niyetli açıklama ve talepler, ülkemizin Avrupa Birli-
ğine bakışında ciddî tereddütler uyandırdığı gibi, Birliğin
itibarını da zedelemiştir.

Yunanistan'ın Birlik Yönetimini, Birlik Yönetiminin de
Yunanistan'ı "kullandığı" bir fotoğraf bütün çıplaklığıyla or-

tada durmaktadır. Bu fotoğrafa en son olarak, "soy kırım
masalı"ndan resmedilen bir kare daha eklenmiştir.

Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak son on güne sığ-
dırılan gelişmeleri bu şekilde değerlendiriyoruz. Bu değer-
lendirmeyi de sağduyulu bir yaklaşımın asgarî gereği ola-
rak addediyoruz.

Sözün kısası, Avrupa Birliği, Türkiye'nin üyeliğine ya
tarih bilincinden ve uzak görüşlülükten mahrum bir şekilde
yaklaşmakta ya da oyunu, çok acımasızca ve akıllıca oy-
namaya çalışmaktadır.

Anlaşılacağı üzere, bugünkü mesele, Avrupa Birliği-
ne karşı olup olmama meselesi değildir. Gelişmeleri ve
Milliyetçi Hareket'i idrak etme sıkıntısı çekenlerin bütün bu
noktalara dikkat etmeleri gerekir.

Ülkemizin, Avrupa Birliği Yönetiminden istediği çok
fazla bir şey yoktur. Türkiye, Birlik Yönetiminden iyi niyetle
hazırlanmış inandırıcı bir üyelik politikası izlemesini bekle-
mektedir. Bu, hiçbir şekilde, özel bir himaye talebi değildir.
Sadece ve sadece, onurlu ve adil bir ilişkinin asgarî bir ku-
ralıdır. Bunda da hiç kimsenin alınacağı, tedirgin olacağı
herhangi bir husus söz konusu değildir.

**Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Huzurlarınızda, konuşmamı tamamlamadan önce, son bir konu olarak "Af Kanunu" üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Yaklaşık iki yıldır gündemde olan ve bu sebeple büyük bir beklentinin oluşmasına yol açan af meselesi, inşallah önümüzdeki günler içinde kesin bir çözüme kavuşacaktır. Hükûmeti oluşturan siyasî partilerin üzerinde uzlaşabileceği ve kamu vicdanını incitmeyecek bir metnin ortaya çıkması için çalışmalar sürmektedir.

Partimiz, bu süreçte herhangi bir kişiyi ya da kesimi korumak anlayışında olmamıştır. Bilâkis hakkaniyetli ve halkımız tarafından kabul edilebilir bir af yaklaşımını benimsemiştir. Bunun aksini iddia edenler, affın çıkmasını istemeyenler ile Milliyetçi Hareket karşıtı kronik saplantılarından kurtulamayanlardır.

Meclis ve hükûmet olarak bu aşamadan sonraki öncelikli görevlerimizden biri, ülkemizde bir daha affa ihtiyaç duyulmaması için gerekli bütün adımların vakit geçirmeden atılması olacaktır. Çünkü, adalet reformunu, ceza evi sisteminden, etkin yargılama sistemine kadar her alanda koordineli bir şekilde geliştirerek uygulamaya koymak bir zorunluluk hâline gelmiştir.

En önemlisi de ceza evlerinde yasa hâkimiyetini mutlaka tesis etmek gerekir. Bu açıdan "F tipi" ceza evleri

en önemli araçlardan biridir. Bu sebeple bir an önce yeni sisteme geçişi mümkün hâle getirmek şarttır. Böylece, suçluların sosyal faaliyetlere daha fazla zaman ayırmasını, bireysel inisiyatifleriyle hareket edebilme kabiliyeti kazanmalarını temin ve teşvik etmek kolaylaşacaktır.

F tipi ceza evlerine karşı bir süredir yürütülen muhalefet hareketinin, "insan hakları" kavramıyla örtülemeyecek kadar neye ve kimlere hizmet ettiği açıktır. Belli odaklarca yönlendirildiği aşikâr olan bu karşı çıkışın, koğuş sisteminin sunduğu imkânları kaybetme endişesinden beslendiği bilinmektedir.

Ne olursa olsun, ceza evlerini illegal örgütlerin birer eğitim merkezi, potansiyel suçlu yetiştirme kampı görüntüsünden kurtarmak şarttır. Yeni ceza evleri sisteminin temel amacı budur. Ayrıca aynı çevreler ve onların destekçileri tarafından iddia edildiği gibi hücre değil, oda sistemidir.

F tipi ceza evlerine çeşitli kavramların arkasına sığınarak karşı çıkanların, mağdurlardan daha çok suçlularla ilgilenmesi, gerçek niyetlerini ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir. Kamuoyununun bu tür yönlendirmelere karşı daha uyanık ve dikkatli olması zorunludur.

Değerli Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Bilinmelidir ki Türkiye olarak yolumuzda kararlı bir şekilde yürüdüğümüz takdirde, hem içerde hem de dışarıda ayak bağlarından kurtulmamız daha kolay olacaktır. Bu ülkenin yüzyıldır hangi badireleri atlatarak bugüne geldiğinin bilincinde olmayanların, yıkıcı-bölücü tehditler gibi, uluslar arası tuzakları da kavraması mümkün değildir.

Ancak, Türk Milleti'nin geçmişte çok olumsuz şartlarda bile bu tür zihniyetlerle mücadele ettiği, Türkiye'nin çarpık zihniyetlere rağmen var olduğu ve var olmaya da devam edeceği unutulmamalıdır. Ama Milliyetçi Hareket, onlara her gerektiği anda bu gerçekleri hatırlatmaya hiç yılmadan ve usanmadan devam edecektir. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Sözlerime burada son verirken, hepinizi bir kez daha saygılarımla selâmlıyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

28 Kasım 2000 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

**Muhterem Milletvekili Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Partimizin Grup Toplantısı'na başlarken, hepinizi öncelikle sevgi ve saygılarımla selâmlıyorum.

Geçtiğimiz hafta yapılan grup toplantımızda da ifade ettiğimiz gibi, ülke olarak önemli gündem maddeleriyle yüklü, zorlu bir sürecin içinde yol alıyoruz. Bunun yansımalarına son 20 gün boyunca hep birlikte şahit olduk ve parti olarak gerekli değerlendirme ve uyarılarda bulunmaya devam ettik.

Bugün huzurlarınızda, geçen haftadan bu haftaya sarkan ve önümüzdeki günlerde de önemini koruyacak olan konular üzerinde değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

Bu açıklamalara geçmeden önce, kardeşimiz ve komşumuz Azerbaycan Halkı'nın maruz kaldığı deprem felâketi sebebiyle geçmiş olsun dilekelerimizi ifade ediyorum. Türkiye Cumhuriyeti olarak daima yanlarında olduğumuzu belirtmek istiyorum.

muzu bilmelerini istiyor, hayatını kaybeden Azerbaycanlı kardeşlerimize de Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

**Kıymetli Dava Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Koalisyon hükûmeti kurulduğu günden bu tarafa ekonomik sorunları bütün boyutlarıyla ele almıştır. Özellikle, yüksek enflasyon ve faiz sarmalına dayalı, Türk toplumunu kemiren Türkiye'nin kalkınmasını engelleyen yapıyı değiştirecek politikaları belirleyip bunları uygulama anlayışında olmuştur.

Türkiye'nin geçmiş 20 yıl boyunca ekonomide girilen çıkmaz yolu değiştirmek için, her şeyden önce enflasyonist büyüme modelinden kurtulması mecburiyeti vardır.

Enflasyonist büyüme modelinin neticeleri, Türkiye'nin büyüme potansiyelinin kullanılmadığını; kalkınmayı başaramayan yanlış bir yöntem olduğunu ortaya koymuştur. Bu yaklaşım ve uygulamaların ülkemizde yarattığı sonuçların en önemlisi yüksek faizlerdir. Ülkeyi faize dayalı rant ekonomisinden üretim ekonomisine dönüştürmenin yolunun da enflasyonu yenmekten geçtiği bilinmektedir.

Son 20 yılda yaşanan olaylardan hâlâ ders almakta ısrar edenler vardır. 1994 krizinde % 400'lere, 1998 krizinde %150'lere çıkan faiz oranları açıkca şunu göster-

mektedir ki yüksek enflasyon, ekonomide, topluma taşıyamayacağı bedeller ödeten krizlere yol açarak, gerçek bir büyüme sağlayamamaktadır.

Türkiye'nin son 10 yılda fert başına düşen millî gelinde yalnızca 350 dolarlık bir artış sağlayabilmesi, enflasyonist büyüme modelinin başarısızlığının göstergelerinden birisidir.

Ayrıca, gelir dağılımının bozulması, dış borç ve faiz mekanizması yoluyla dışarıya yönelen sermaye transferi, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının gelmeyişi gibi örneklerle bu göstergeleri çoğaltmak mümkündür.

Enflasyonist politikaların ülkeyi içine soktuğu bir başka önemli çıkmaz da gelir dağılımındaki adaletsizliklerdir. Yüksek faiz ve devletin iç borçlanma yoluyla elde ettiği gelirlerden rantıye kesimine kaynak aktarması politikaları, bu eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri büyütüştür.

Günümüzde bankalar operasyonunda ortaya çıktığı gibi, bu çarpık yapıda para-faiz ilişkileri ile devleti ve toplumu yoksullaştıranlar sadece bununla yetinmemişlerdir. Ele geçirdikleri bankaları kullanarak kamu kaynaklarını yağmalamak yoluna gitmişlerdir. Yıllardır süregelen bu ilişkilere artık dur denilmiştir. Bu sene kurularak faaliyete geçen, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Üst Kurulu, birkaç yıl önce gerçekleştirilmiş olsaydı, bugün, bütün bu bankaların içi boşaltılmamış olacaktı.

57. Hükümetin bir dizi düzenlemeyle birlikte bankacılık ve malî piyasaları rehabilite etmesi bazı çevrelerde rahatsızlıklara yol açmıştır. Bunların ortaya çıkarttığı dedikodular ve spekülasyonlar, başka bazı faktörlerle birleşerek, gerçekleştirilmeye çalışılan düzenlemeleri engelleyecek girişimlere dönüşmüş, bu ise piyasalarda kısa süreli bir dalgalanmaya yol açmıştır.

Burada açıkça ifade etmek istiyorum ki istikrar politikalarından hiçbir şekilde taviz verilmeyecektir. Faiz ve banka spekülasyonlarıyla vurgun vurma dönemi, enflasyon yoluyla toplumu soyma ve kamu kaynaklarını yağmalatma dönemi artık kapanmıştır.

Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım,

Değerli Basın Mensupları,

Yoksulluk ve yolsuzlukla mücadele etmek, Türkiye'nin bugünlerini kurtarıp yarınlarına sahip çıkmak demektir.

Bugün, kamu kaynaklarının kullanımından, yatırım ve maliye politikalarından, özelleştirme politikalarına kadar birçok alanda köklü değişikliklere gitme mecburiyeti bulunmaktadır. Burada, özellikle, kamu kaynaklarının piyasa duyarlılığından yoksun kullanımını engellemek için başvu-

ruhan özelleştirme politikalarına önemli bir görev düştüğünü hatırlatmak istiyorum. Özelleştirmeye gidilirken kamu kaynaklarının yağmalanmasına izin verilmemesi mecburiyeti vardır. Kamu fonlarından borçlanma yoluyla özelleştirilen bazı bankaların şu anki durumu yeterli uyarıcı örnekler olarak önümüzde durmaktadır. Bu bakımdan özelleştirmeyi etkin bir şekilde kullanmak üzere, bürokratik ve siyasî tercihlerden arındıracak bir mekanizmaya ihtiyaç vardır. Çünkü, kaynak israfı ve yağmalanması hem sermaye birikimini olumsuz etkilemekte hem de devlet hayatında kirlenmeye sebep vermektedir.

Yine, günümüzde, ekonomide ortaya çıkan geçici dalgalanmalar geride kalmıştır. Kararlılıkla sürdürülen istikrar politikalarının bir yıl içinde Türkiye'yi getirdiği yer açıkça ortaya çıkmıştır. 20 yıl sonra ilk kez enflasyonu % 30'lara çekme başarısı elde edilmiştir. Daha bir yıl önce % 100'leri aşan faiz oranlarıyla borçlanmaya çalışan ülkemiz bütçesi, faiz dışı fazla vermeye başlamıştır. Gelinek nokta bizce de yetersiz olmakla birlikte, Türkiye'nin doğru yolda olduğunu gösterir niteliktedir.

Önümüzdeki hedef belli olmuştur: Türk toplumu enflasyonla mücadeleyi kazanarak kalkınmayı ve gelir dağılımını düzeltmeye yönelecektir. Bütün bunları başarmanın ilk şartı ise yolsuzluklarla mücadeleden geçmektedir. Çün-

kü, yolsuzluklar toplumdaki dinamizmi yok eden; adaletsizliği çaresizliğe dönüştüren tahripkâr bir niteliğe sahiptir. Türkiye bunlardan kurtulmak, bunları aşmak mecburiyetindedir.

Bugün hükümetimiz bütün kararlılığıyla ekonomik programı sürdürürken, kısa vadeli çıkışlar veya spekülâtif girişimlerle fırsat kollayanlara karşı da tavizsiz bir mücadele içerisinde. Malî piyasalarda yapılan düzenlemeler, para ve kredi politikaları bütünüyle anti enflasyonist makro ekonomik politikalarla tutarlılık içinde uygulanarak piyasa mekanizmasını bozucu davranışlara fırsat verilmeyecektir.

Ekonominin sahip olduğu araçlar ve ortaya konulan performansın ekonomik göstergeleri güveni ve istikrarı sağlayacak ülkemizi başarıya götürecektir.

Bunun için kısa vadeli kısır çıkar hesapları yapanlara en etkili cevap verilerek, istikrar politikası önümüzdeki yılda kararlılıkla uygulanacaktır.

Türkiye ekonomisi bugün zoru başarıp enflasyonu yenebileceğini ortaya koymuştur. Önümüzde daha katedilecek önemli bir yol vardır. Bu yol bizi büyümeye ve gelir dağılımını düzeltecek sosyal politikalara götürecektir. Hükümeti oluşturan partilerin sağladığı uzlaşmanın piyasalara sunduğu güveni devam ettirme kararlılığı istikrar programını başarıya götürecektir en önemli teminatıdır.

Muhterem Arkadaşlarım, Sayın Basın Mensupları,

Konuşmamın bu bölümünde ülkemizin Avrupa Birliği ile ilişkilerinde meydana gelen son gelişmeler ve özellikle de Kıbrıs Davamız üzerinde durmayı gerekli görüyorum.

Öncelikle, 8 Kasım tarihinde Katılım Ortaklığı Belgesi açıklandığında partimizin sorumlu ve sağduyulu bir bakış açısını yansıtan yaklaşımlarını, yine sizlerin huzurunda milletimizle paylaştığımızı hatırlatmak istiyorum. O zamanlar, Avrupa'da Türkiye karşıtı bilinç altının ve lobilerin etkinliği bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmamış bulunuyordu. Ancak, Katılım Ortaklığı Belgesi'nin sistematığı ve muhtevasına dikkatlice bakıldığında bazı art niyetli düşüncelerin izlerini görmemek mümkün değildi. Bizler bu durumu mercek altına alarak, hem Avrupalı muhataplarımızı uyarıp hem de Türk kamuoyunun dikkatlerini çekerek görevimizi yaptık.

Bu duyarlılık karşısında, Türkiye'nin millî politikalarını ve çıkarlarını hiçe sayan bazı çevreler ise eleştiri oklarını partimizin üzerine sorumsuzca yöneltmekten geri durmamışlardır. Ama daha sonra yaşanan gelişmeler, Milliyetçi Hareket'in haklılığını bir kez daha bütün çıplaklığıyla ortaya koymuştur. Bunun sonucunda partimize Avrupa Bir-

liğindeki Türkiye karşıtı unsurlarla paralel bir çizgide yer alarak dil uzatmaya çalışanların ne düşündüğünü bilemiyoruz. Ama onlar, Milliyetçi Hareket'in bu sorumlu ve gerçekçi bakış açısının değişmeyeceğini iyi bilmelidirler.

8 Kasım tarihini takip eden günlerde Türkiye'nin hassas olduğu hemen her konuda yapılan değerlendirme ve açıklamalar, Avrupa Birliği yönetiminin sadece kafa karışıklığını değil, art niyetlerden kurtulamadığını da göstermiştir.

Kıbrıs meselesinden Ermeni soy kırım iddialarının ele alınış biçimlerine, demokratikleşme ile etnik kimlik sevdasının birbirine karıştırılmasına kadar birçok konu, ülkemizin tam üyelik sürecinde önüne duvar olarak örülmeye başlanmıştır. Türkiye açısından hiçbir şekilde dostane ve anlaşılır olmayan husus, çifte standartlı yaklaşımlar ile oyalama taktiklerinin devam ediyor olmasıdır. Bunları kabul etmemiz tabii ki mümkün değildir. Bilâkis, Birlik yönetiminin samimiyeti hakkındaki şüphelerimizin daha da artmasına yol açmaktadır.

Yine bizim açımızdan, Türkiye'nin Avrupa Birliğine girişi için önce davetiye gönderilip daha sonra bu yolun üzerine mayınlar döşenmeye çalışılmasının hiçbir tutarlı ve ahlâkî açıklaması yoktur. Çünkü, 8 Kasım'ı takip eden günlerde alınan ön yargılı ve tek taraflı kararları başka türlü izah etmek imkânsızdır.

Türk Milleti'ni az-çok tanıyanlar, Türk tarihini az-çok bilenler, herhangi bir amaç uğruna ne millî çıkarlarımızdan ne de üniter devlet yapımızdan taviz vermeyeceğimizi çok iyi bilirler.

Unutulmamalı ki; Kıbrıs Türk Halkı'nın yarım yüzyıla yaklaşan çileli ama bir o kadar da onurlu mücadelesi, Türkiye için de aynı önem ve değere sahiptir.

Kıbrıs Türk Halkı'nın varlığını ve eşitliğini yok farz eden her türlü niyet ve girişim, çözüme değil, çözümsüzlüğe hizmet etmektedir. Bu vazgeçilmez ilkeleri savunmayı, hakkaniyeti ve kalıcı barışı gözetmeyi çözümsüzlük olarak takdim edenlerin ise gerçekte neye hizmet ettiği de bellidir. Meselenin esas üzücü yanı, bu tür zihniyetlerin temsilcilerine ülkemizde de rastlanıyor olmasıdır.

Bilindiği gibi, uzun bir süredir devam eden dolaylı Kıbrıs görüşmelerinde bugüne kadar kayda değer bir ilerleme sağlanamadığı ortaya çıkmış bulunmaktadır. Rum tarafının taktiği, bilinen tezlerini uluslar arası destekçilerini de arkasına alarak Türk tarafına kabul ettirmeye çalışmaktan ibarettir.

Bu taktiğe, Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik sürecinin hızlanması fırsat telâkki edilerek yeni bir boyut eklenmeye çalışılmıştır. Diğer bir deyişle, Kıbrıs sorunu, Yunanistan ile onun gözü kapalı destekçilerinin öncülüğünde, Türkiye'nin Birlik ile ilişkilerinin kilit taşlarından biri hâline getirilmiştir. Kıbrıs Rum Kesimi'nin Avrupa Birliğine bir an

önce üye yapılmak istenmesi de bu düşüncenin bir başka boyutunu oluşturmaktadır.

Ama bütün bu hesaplar tutmamış, Türkiye Cumhuriyeti böyle bir oyuna rıza göstermeyeceğini bir kez daha ilân etmiştir.

Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Yönetimi'nin bir oyalama ve boşuna zaman harcama sürecine dönüşen dolaylı görüşmelerden ayrılma kararını saygıyla karşılamış ve desteklemiştir. Bundan sonra da bütün gücüyle Kıbrıs Türk Halkı'nın onurlu ve haklı mücadelesinin yanında olmaya devam edecektir.

Ülkemizin önüne tamamen tek taraflı ve ön yargılı bir şekilde paketlenerek konmaya çalışılan yaklaşım biçimi, aslında yeni bir çözümsüzlük sürecini de beraberinde getirmektedir. Kıbrıs sorununun çözümünü en çok ister gören uluslar arası kuruluşların ve özellikle de Avrupa Birliği Yönetiminin bu gerçeği kavraması zorunludur. Bu gerçeği kavrama dereceleri de şüphesiz, soruna adil bir çözüm bulma isteklerinin ve samimiyetlerinin temel göstergelerinden biri olacaktır.

**Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım,
Değerli Basın Mensupları,**

Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılma iradesini ve çabalarını samimiyetle ortaya koydukça, önüne Birlik Yönetimi tarafından ilginç bir şekilde fiilî engeller çıkartılmaya çalışılması sadece bu konularla sınırlı değildir. Ülkemiz, bugün, Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği'nin şekillenme sürecinde de açık bir haksızlık ile karşı karşıya bulunmaktadır.

NATO'nun dışında belirli bir silâhlı güce ve hareket yeteneğine sahip olmaya çalışan Avrupa Birliğinin bu çerçevedeki politikaları, Türkiye'ye genel yaklaşım tarzının izlerini taşımaktadır. Bütün bunları bir araya getirdiğimizde, şüphelerimizin daha da artması kaçınılmaz olmaktadır.

Ülkemizden, bir yandan yeni "Avrupa ordusuna" asker vermesi, diğer yandan karar sürecinin dışında kalması istenmektedir. Bizlerin böyle bir yaklaşımı, bırakınız kabul etmeyi, sıcak yaklaşım tartışmamız dahi mümkün değildir. Unutulmasın ki NATO'nun imkânlarını kullanmak isteyen bir Avrupa Birliğinin, bütün NATO üyelerinin haklarını ve çıkarlarını korumak mecburiyeti vardır.

Gelişmeler, Kıbrıs konusunda olduğu gibi, bu konu üzerinde de çok yönlü durulmasını gerekli hâle getirmektedir. Ancak, bu ihtiyaca rağmen, ülkemizde millî hassasiyetlerden tamamen mahrum olanların bulunması, meseleye şüphesiz farklı bir boyut kazandırmaktadır.

Türkiye'ye gelen yabancı heyetlerin sorumsuzca ve

saygısızca yaptığı açıklamalar karşısında takınılan tavırlar, bu anlayışın bir başka çarpıcı örneğini oluşturmaktadır. Kendi ülkelerinde bile saygınlığı sınırlı ve tartışmalı olanların yaptığı ziyaretlere gereğinden fazla önem atfedildiği ve açıklamalarının abartıldığı göze çarpmaktadır.

Türkiye'yi çeşitli sebeplerle ziyarete gelen yabancı kişi ve heyetlerin diplomatik teamüllere ve nezaket kurallarına uymaları gerektiği tartışma götürmez bir gerçektir. Çünkü, hangi sıfatıyla ya da amaçla olursa olsun, ülkemizi ziyaret edenlerin haddini bilmesi, misafir statüsünü kazanmasının asgarî şartıdır.

Anlaşılan o ki bu tür kişilere ve heyetlere saygısızlığın ve seviyesizliklerinin hiçbir gerekçe ve sıfat ile örtülemeyeceğinin sık sık hatırlatılması gerekmektedir. Kısacası, ilgili kurum ve kişilerin bu konuya daha fazla dikkat etmesi ve özen göstermesi zorunludur.

Görüldüğü gibi, Türkiye'mizin önünde uzanan yol, bir hayli çetin ve zorlu bir güzergâhı ifade etmektedir. Bu güzergâhın, birçok çevre tarafından ya yanlış yönlere doğru dönüştürülmek ya da engellerle önü kesilmek istendiği görülmektedir. Maalesef, ülke içinde de bunu anlamak istemeyen ya da yabancı lobilerin ekmeğine yağ sürmek isteyenler bulunmaktadır.

Ancak, engelleme çabaları hangi maskeler altında yapılırsa yapılsın, Türk Milleti kendi varlığını anlamlı kılmak üzere, güçlü ve büyük ülke olma hedefine doğru yür-

rümeye karardır. Birilerini rahatsız da etse, bu kararlı yür-

rüyüşüne, millî çıkarlarımızı gözetip onurumuzu çiğnetme-

den devam edecektir.

Bilinmelidir ki hiçbir hedef ve vaat, Türkiye'nin varlığından, birliğinden ve geleceğinden üstün ve öncelikli değildir. Hiçbir zaman da üstün olmayacaktır.

Sözlerime burada son verirken, yüksek heyetinizi bir kez daha saygılarımla selâmlıyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

05 Aralık 2000 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Kıymetli Dava Arkadaşlarım,**Sayın Basın Mensupları,**

Konuşmama başlarken, yüksek heyetinizi sevgi ve saygılarımla selâmlıyorum.

Ekonomimiz açısından oldukça sıkıntılı geçen bir haftayı geride bırakmış bulunuyoruz. En büyük çabamız, bankacılık sisteminde iki haftadan bu yana sarsan likidite darboğazının bir an önce aşılmasıdır. Diğer bir deyişle, bu haftanın normalleşme sürecine ev sahipliği yapması; endişe ve paniğin yerini, ekonomik programa güvenin alması önem taşımaktadır.

Bunun ön şartı, tabi ki her kurumun, kişinin ve siyasî partinin görev ve sorumluluklarının bilicinde olması, üzerine düşeni lâıykıyla yerine getirmesidir. Sadece ekonomik değil, toplumsal ve siyasal hayatımızda da bu özellik eksik olduğu sürece, başarılı ve kalıcı sonuçlar elde etmek giderek zorlaşacaktır.

Bu gerçeğin yeryüzündeki herhangi bir ülke ve toplum açısından geçerli bir kural olduğuna şüphe bulunmamakta-

dir. Yine, böyle bir kuralın, hayatın her alanında, her yönetim kademesinde gerekli ve geçerli olduğunu da unutmamak lâzımdır.

Ülkemizde, özellikle son bir ay içinde yoğunlaşan Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinde gözlenen tartışma ve gelişmelere bakıldığında da sorumluluk bilincinin yeterince yaygın ve güçlü olmadığı dikkat çekmektedir. Toplum ve ülkeyi bir bütün olarak doğrudan ilgilendiren hayatî konularda bile, farklı ideolojik bakış açılarının ve siyasî hesapların daha çok belirleyici olduğu görülmektedir. Bu durum, bir milletin tarihinde görülebilecek en ciddî zaaf anlarından birini ifade eder. Bunun için de farkına varılabilmesi ve aşılabilmesi çok önem taşır.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin bugününe ve yarınına, tarihî tecrübelerin ışığında çok yönlü yaklaşmak gerekir. Bu manada, dikkat çeken hususlardan birini, gelişmelerin son bir ay içinde daha anlamlı ve gerçekçi bir boyut kazanması oluşturmaktadır. İlişkilerde her iki taraf açısından da gelinen noktanın özeti budur. Son bir yıl ile, son bir ayın üstünkörü bir tahlili bile bunu görebilmek için yeterlidir.

Katılım Ortaklığı Belgesi'nin açıklanmasının ardından yaşanan ve kamuoyunun da dikkatini çeken bazı olumsuz gelişmelerin birer tesadüf olduğunu söylemek zorlaşmaktadır. Dolayısıyla, "tesadüf" iddiasında ısrar etmek, bazı gerçeklere gözlerin bilerek ya da bilmeyerek ka-

panması anlamına gelecektir. Buna da hiç kimsenin hakkı olmadığı açıktır.

En son Türkiye'nin Dışişleri Bakanı'na Avrupa Parlamentosunda yapılan çirkin saldırı ve onun hemen arkasından patlayan "mektup skandalı" haklı olarak büyük bir tepki toplamıştır. Bütün sağduyulu vatandaşlarımız gibi, bizleri de bazı şeyleri yeniden düşünmeye sevk etmiştir. Çünkü, her iki hâdise de kolay kolay geçirilecek cinsten talihsizlikler değildir.

Ülkemize geldiklerinde her türlü teması istedikleri gibi yapmayı alışkanlık hâline getiren heyetlerin kendi parlamentolarında misafir olarak bulunan bir dışişleri bakanına yapılan çirkin saldırı karşısındaki tepkileri zayıf kalmıştır. Tepkilerinin çok daha büyük ve kararlı olması gerekirdi. Bu hâdise, sadece Türkiye'ye yönelmiş bir saldırı değil, aynı zamanda demokrasiye ve dostluğa da yönelmiş çirkin bir harekettir.

Benzer şekilde, Avrupa Komisyonu Türkiye masası şefinin bölücü-yıkıcı terör örgütünün Paris'teki bürosuna gönderdiği mektup ise son günlerde patlak veren ikinci büyük rezaleti oluşturmuştur. Bilinmelidir ki böyle bir teşebbüsün teknik bir hata olarak geçirilmek istenmesi, meseleyi hafife almakla eş değer bir tutum olacaktır.

Her şeyden önce, Türkiye'de de görev yapmış tecrübeli bir diplomatın bu tür bir hataya meydan vermesi anlaşılır gibi değildir. Mektubun üslubu ve muhtevası, hatadan çok kasıt ihtimalini güçlendirmektedir. Bundan böyle, ben-

zeri bir "diplomatik cinayet" in daha işlenmemesi, Avrupalı muhataplarımızın niyet ve samimiyetinin somut bir göstergesi olacaktır.

Huzurlarınızda hem parti hem de hükümet olarak bunun yakın takipçisi olacağımızı ifade etmek istiyorum. Avrupa Birliği makamlarını da ülkemize karşı daha dikkatli, özenli ve saygılı olmaya davet ediyorum.

Bilindiği üzere, dün Brüksel'de toplanan Avrupa Genel İşler Konseyi, Avrupa Komisyonu tarafından 8 Kasım'da açıklanan Katılım Ortaklığı Belgesi'ni onaylamış bulunmaktadır. Türkiye'nin haklı tepkisini ortaya koymasıyla birlikte gözden geçirilen metinde kısmî bazı iyileştirmelere gidildiği görülmektedir. Bu olumlu bir gelişmedir, ama yeterli değildir. Türkiye'nin haklarının gözardı edilmesi, millî duyarlılıklarına saygı gösterilmesi önem taşımaktadır.

Görüldüğü üzere, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri sancılı ve uzun bir döneme girmiş bulunmaktadır. Birilerinin zannettiği gibi, böyle bir yol sadece Kıbrıs sorununun varlığıyla izah edilebilecek ya da sadece Türkiye'nin arzusu ve çabalarıyla katedilecek bir mesafe değildir. Bilâkis, Avrupalı muhataplarımızın iyi niyetine, samimiyetine ve karşılıklı iş birliğine ihtiyaç vardır.

Bu durumda son bir ay içinde ortaya çıkan tablonun varlığına rağmen daha hâlâ Milliyetçi Hareket'in yaklaşımları hakkında ileri-geri konuşup yazmaya devam edenlerin telâşını anlamak, giderek kolaylaşmaktadır. Onların yeri, tarihimizde benzer sorunlar karşısında, benzer görüşleri ısrarla savunanların konumundan farklı olmayacaktır.

Bu çerçevede, meselenin bütün boyutlarıyla kavranması, duyarlı ve kararlı bir yaklaşımın ilke edinilmesi çok önem taşımaktadır. Bu ve benzeri konularda, özellikle de millî güvenlik politikalarında görev ve sorumlulukları daha fazla ve farklı olan kurum ve kişilerin de herkesten daha çok dikkatli olması gerekir. "Kaş yaparken göz çıkartmamak" sorumlu devlet yönetimi anlayışı ve üslûbunun olmazsa olmaz şartıdır.

Bu duyarlılığın, hem demokratik hukuk devleti sistemiği hem de ülke çıkarlarının korunup geliştirilmesi açısından önemi çok büyüktür. Buna sürekli özen göstermeye çalışan Milliyetçi Hareket Partisi, herkesten de böyle bir duyarlılığı sergilemesini beklemektedir.

Unutulmamalı ki günümüzde yapılanları, bugünkü kuşaklardan çok, gelecek kuşaklar daha sağlıklı değerlendirecek imkânına sahip olacaktır. Dolayısıyla, herkesin sorumluluk ahlâkını ve terazisini, böyle bir kriteri temel ala-

rak ayarlaması zorunludur. Bu zorunluluk, tabi ki böyle bir duyarlılığa sahip olanlar içindir.

Muhterem Milletvekili Arkadaşlarım, Saygıdeğer Basın Mensupları,

Hem iç hem de dış siyasî ilişkiler hakkında söylediklerimizi, ekonomik sorunların çözümü hususunda da tekrarlamamız mümkündür. Çünkü, sorumlu ve tutarlı bir siyaset anlayışının ülkeye ve ekonomik gelişmeye bir zararı olmadığı gibi, demokrasimizin ve ekonomimizin sağlığı bakımından sayısız yararı bulunmaktadır.

Türkiye’de ister siyasî, ister ekonomik alanda olsun, yaşanan belli başlı krizlerin geri plânında yatan sebeplere dikkatlice baktığımızda bu gerçekler görülmektedir. Siyasî ve ekonomik aktörler belirli özen ve duyarlılık ile hareket etmedikleri takdirde sorunların doğması ve büyümesi kaçınılmaz olmaktadır. Aynı şekilde, sorunlara yerinde ve zamanında müdahâleler yapılamadığı takdirde de krizlerin ortaya çıktığı bilinmektedir.

Geçtiğimiz günler içinde meydana gelen ve piyasaları sarsıp malî dengeleri alt üst eden sıkıntılıların sebebi bir tane değildir. Zaten herhangi bir sosyoekonomik sorunu tek bir sebeple izah etmek yanlış olacaktır. Yaşadığımız kriz, Türk ekonomisi açısından yeni bir olgu da değildir.

Benzeri krizler, zaman zaman birçok faktörün bileşkesi olarak ortaya çıkabilmektedir.

Son malî krizin kökeninde hem psikolojik hem de teknik sebepler yatmaktadır. Yaz aylarından itibaren bazı çevreler tarafından dile getirilen sonbahara yönelik kriz beklentisinin, zamanla ekonomik bünyeyi hassas hâle getirdiğine şüphe yoktur. Dikkatsiz ve sorumsuz bazı çevreler, farklı amaçlar ve çıkarlar uğruna çeşitli spekülasyonlar yaparak âdeta yangına körükle gitmişlerdir.

Kasım ayı içinde, bazı yabancı sermaye unsurlarının çeşitli saiklerle yüklü miktarlarda dövizini yurt dışına çıkartması, başka dinamiklerle de örtüşerek krizin kartopu gibi büyümesine yol açmıştır. Diğer bir deyişle kriz, büyük ölçüde küresel sermayenin anî hareketliliği ile olumsuz beklenti ve spekülasyonların birbirini besleyerek paniğe dönüştürmesinden kaynaklanmıştır.

Bunları ifade ederken, krizi sadece dışsal ve psikolojik faktörlerle izah etmeye çalıştığımız düşünülmemelidir. Hiç şüphesiz, özelleştirme uygulamalarında yaşanan aksaklıklar, bankacılık alanında ortaya çıkan sorunlar, krizin yaygınlaşmasını kolaylaştırmıştır.

Bankacılık sistemini sağlıklı bir yapıya kavuşturma çabalarının devam etmesi, bu alanda meydana çıkan sorunların yarattığı hayal kırıklıkları güvensizlik sendromunu doğurmuştur. Bankacılık sistemindeki açık pozisyonların

yüksek meblâğlara tırmanması ve malî sistemin yarısına yaklaşan bir büyüklükteki tutarın çeşitli şekillerde ve zamanlarda hortumlanmış olması, tablonun ne kadar vahim bir hâle geldiğini çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, yapısal reformlar noktasında yaşanan gecikmeler de olumsuz gidişatın frenlenmesini zorlaştırmıştır.

Bu süreçte dikkat çeken esas noktalardan biri, reel ekonomik büyüme ile malî piyasalarda ortaya çıkan krizlerin oluşturduğu çelişkili durumdur.

Hükûmetimizin devam ettirmekte olduğu istikrar programının ortaya koyduğu gelişmeler ve makro ekonomik göstergeler ekonominin sağlıklı bir eğilimi sürdürdüğünü göstermektedir.

2000 yılının ilk ve ikinci çeyreğinde sırasıyla % 5.5 ve % 6 oranlarında kaydedilen gayrisafi yurt içi hâsıladaki artış, üçüncü çeyreğinde % 7.4 olmuştur. Yine, aynı dönemlerde gayrisafi millî hâsılda sırasıyla % 4.1, % 4.6 ve % 6.9 oranlarında artışların kaydedilmiş olması "reel sektör"deki sağlıklı gelişmelerin önemli işaretleridir. Görüldüğü gibi, 2000 yılının ilk dokuz ayında gayrisafi yurt içi hâsılda % 6.5, gayrisafi millî hâsılda % 5.4 büyüme sağlanmıştır.

Bunlara ilâve edilmesi gereken bir diğer önemli gös-terge de enflasyonla mücadelede elde edilen neticelerdir. Bilindiği gibi Türkiye, yaklaşık çeyrek asırdır süren ve bir

türlü önlenemeyen enflasyona karşı ilk defa bu yıl başarılı ve kararlı bir mücadele ortaya koymuştur. Bu başarının en son açıklanan kasım ayı enflasyon rakamlarında da devam ettiği görülmektedir.

Kasım ayında TEFE'de artış hızı bir önceki yılın aynı ayına göre % 1.7 puan düşerek % 2.4; TÜFE'de artış hızı ise % 0.5 puan düşerek % 3.7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de enflasyonun ilk defa on bir ayın sonunda TEFE'de % 30.2; TÜFE'de % 35.7 olarak gerçekleşmiş olması, makro ekonomik politikaların başarısının açık ifadesi durumundadır.

Burada bir hususu tekrar vurgulamak istiyorum; ekonominin makro büyüklükleri ile malî piyasalarda son iki haftada yaşanan gelişmeler arasında açık bir çelişki bulunmaktadır. Bu çelişki, malî piyasaların, bankacılık sektörünün, sağlıklı bir yapı içinde gelişmiş olmasıyla ve spekülasyonlara açık zayıf yapısıyla ilgilidir.

Dolayısıyla Türk ekonomisi, bu spekülasyonları aşacak sağlam bir üretim yapısına ve istikrarı sağlayacak sağlıklı politikaları sürdürdüğü müddetçe bu çelişkiyi aşacak performansı ortaya koyacaktır. Türk ekonomisi bugün bu güçtedir, bunu önleyecek hiçbir engel ve gerekçe olamaz. Bugün yaşanan gelişmeler istikrar politikasının yapısal reform politikalarıyla daha etkin hâle getirilmesinin gereğini ortaya koymaktadır. Önümüzdeki görev, bu etkinliği artır-

rak ekonomideki kısa süreli bu dalgalanmaları aşarak Türkiye'yi başarıya taşımaktır.

**Kıymetli Dava Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Yaşanılan malî kriz, tabii ki çok önemlidir ve bazı açılardan öğretici dersler içermektedir. Ama kim ne derse desin, geçen hafta içinde akıl almaz düzeylere çıkan faiz oranlarını mazur gösterecek riskler mevcut değildir. Sizlerin ve kamuoyunun dikkatlerini bu noktaya da çekmek istiyorum. Hükûmete ve ekonomimize haksızlık etmekten kaçınmak lâzımdır.

Bu kritik dönemde muhalefet partilerinin yöneticileri de iyi bir sınav vermemişlerdir. Maalesef, ülke kritik bir dönemeçteyken hükûmete yardımcı olup ekonomik unsurları motive etmeyi tercih etmemişlerdir. Bilâkis, genellikle, felâket tellâllarını çağrıştıran açıklamalar yapmayı tercih etmişlerdir.

Tabii bu çarpık ve çıkarıcı yaklaşımlarının sadece ülkemize değil, kendilerine de bir faydası dokunmayacağına yeterince farkında olmamaları bir başka dikkat çekici nokta olmuştur. Ama bilinmelidir ki milletimiz, "durumdan vazife çıkartanları" ödüllendirmek bir yana, asla affetme-

mektedir.

İnşallah, en kısa zamanda ekonomik kriz aşılacak, "rant ekonomisi"nden "reel ekonomi"ye geçiş süreci tamamlanacaktır. Meclisimiz ve hükûmetimiz de yeniden yapılanma ve enflasyonla mücadele programının başarıya ulaşması için üzerine düşeni yapma kararlılığını sürdürecektir.

Bu süreçte, alın teriyle kazanan insanlarımız gibi, yatırım ve üretim için çırpınan bütün sanayici ve iş adamlarımızın da yanında olmaya devam edeceğiz.

Bir taraftan Türk Milleti'ne ve ekonomisine kene gibi yapışan vurguncu ve soyguncuları ayıklamamız, diğer taraftan sağlıklı ekonomik gelişmeyi kararlılıkla ve el birliğiyle sürdürmemiz şarttır.

Aksi takdirde, geçim sıkıntısı çeken dar gelirli ve yoksul vatandaşlarımıza söyleyecek sözümüz kalmayacaktır. Meydanlarda haykıran yüz binlerce memur ve işçimizin haklı feryatlarını vicdanlarında hissetmeyenlerin bunu anlaması mümkün değildir. Unutulmasın ki dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızı çileden çıkartan temel sebep, yolsuzlukların ve soygunların ayyuka çıkmış olmasıdır.

Bizler, yolsuzlukla mücadelede kararlı olduğumuz takdirde, vatandaşımızın derdine bir nebze de olsa derman olabileceğimizi unutmamak zorundayız.

Sonuç olarak; bankacılık sektörü başta olmak üzere, bütün ekonomik ve malî sistemlerin ve aktörlerin yenilenme sürecini sür'atle tamamlayıp sağlam yapılara dönüşmesi gerekmektedir. Türk ekonomisi biraz zahmetli de olsa, yenilenme ve atılım kararlılığını sürdürecektir ve başarılı olacaktır.

Üretken, ülkesini seven ve dürüst insanlar, bütün bu mücadelelerden mutlaka galip çıkacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, bu tarihî mücadeleye inancımız da desteğimiz de tamdır.

Sözlerime bu duygu ve düşüncelerle son veriyor, hepinizi bir kez daha en iyi dileklerle selâmlıyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

02 Ocak 2001 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Kıymetli Dava Arkadaşlarım,**Değerli Basın Mensupları,**

Yeni yılın ilk grup toplantısına başlarken hepinizi saygı ve sevgilerimle selâmlıyorum. Geride bıraktığımız mübarek Ramazan Bayramı'nızı ve yeni yılınızı kutluyor, ülkemiz, milletimiz ve bütün insanlık için hayırlara vesile olmasını Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Öncelikle, her bayram tatilimizin zehir olmasına yol açan ve katliam boyutuna varan trafik kazalarına temas etmek istiyorum. Maalesef bayram tatili süresince 181 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, birçok aile yok olmuştur. Bu durum çok üzücü, üzücü olduğu kadar da düşündürücüdür. Kazalarda hayatını kaybeden bütün insanlarımıza Yüce Allah'tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına sabır ve başsağlığı diliyorum. Meclis ve hükümet olarak daha fazla zaman geçirmeden bu insanlık dramına çare arayıp bulmamız şarttır.

**Değerli Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Hatırlanacağı üzere, aralık ayının ilk haftasından sonra, başta bütçe ve şartla salıverme yasası görüşmeleri olmak üzere Meclisimizin gündeminin yüklü olması dolayısıyla grup toplantılarında bir araya gelmemiz mümkün olamamıştır. Araya uzun sayılabilecek bir bayram ve yıl başı tatilinin de girmesiyle birlikte, bugünkü toplantımızda değerlendirmeyi arzuladığımız konuların sayısı da artmış bulunmaktadır.

Bilindiği gibi, kasım ayının ikinci yarısına damgasını vuran ve ciddî bir krize dönüşme eğilimi de taşıyan malî dalgalanmaların ardından gündeme gelen 2001 yılı bütçesi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Yine, ülkemiz aralık ayı boyunca şiddetlenen "af", "ölüm orucu" ve "açlık grevi" tartışmalarına sahne olmuştur. Kısacası, 2000 yılının son bir buçuk ayına, bir dizi sancılı ve yoğun gelişme damgasını vurmuştur.

Bütün bu gelişme ve sorunların birbiriyle doğrudan bir ilişkisi bulunmasa bile üst üste gelmiş olması, insanlarımızda haklı olarak ciddî bir tedirginliğin uyanmasına sebep olmuştur. Ancak değişik sorumluluk mevkillerinde bulunan ve dolayısıyla sıkıntılı dönemin kolayca atlatılması için katkı sağlaması gereken bazı çevreler de maalesef hayal kırıklığı yaratmışlardır. Zaman zaman da âdeta

"yangına körükle gitmeye çalışanlar"a rastlanmıştır.

Hükûmetimiz ise bir taraftan malî krizi önleyip 2001 yılı bütçe sürecini tamamlamaya çalışırken, diğer taraftan da kangrene dönüşen ceza evi sorununu çözmek ve rezaletlere son vermek için çok önemli adımlar atmıştır.

**Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Sağlıklı değerlendirmeler yapıp geleceğe ilişkin beklentileri ortaya koymak için çok gerilere gitmeye ve ayrıntılı analizlere ihtiyaç yoktur. Türkiye'nin hangi ekonomik ve sosyal sorunları yaşayarak bugünlere geldiği her sağduyu sahibi vatandaşımızın malûmlarıdır. 57. Hükûmet zamanında sadece 2000 yılına damgasını vuran ceza evleri ile soygunculara yönelik operasyonlar bile, geçtiğimiz dönemlerde ülkenin nerelere sürüklendiği ve nasıl yönetildiğine dair çarpıcı birer örnek teşkil etmektedir.

Türkiye'nin, daha dün enflasyonu dizginleme ümitlerinin giderek yok olmaya başladığı bir süreci yaşadığı unutulmaktadır. Bugün ise düşük enflasyon hedeflerine ne kadar ulaşıp ulaşılamayacağı, özelleştirme faaliyetinin yöntemleri ve büyüklükleri tartışılmaktadır. Bütün bunlar, ekonomik alana ilişkin olarak zihinlerde ve sistemde yaşanan dönüşümlerin bir yansıması değil de nedir?

2000 yılı başında uygulamaya başladığımız Enflasyonla Mücadele ve Ekonomide Yeniden Yapılanma Programı'nın birinci yılı tamamlandığında ortaya çıkan tablo birçok açıdan ümit vericidir. Ama bazı çevrelerin kişisel çıkarları veya geçmiş deneyimler ışığında yaptığı eleştiriler çok ölçüsüz ve hesapsız olabilmektedir. Tabii ki hükümet olarak arzuladığımız bütün hedeflere ulaştığımızı, her alanda çok olumlu sonuçlar elde ettiğimizi söylemek mümkün değildir. Buna karşılık, son dönem içinde daha önce düşünülp hayata geçirilemeyen ya da yarım kalan birçok yapısal reform başta olmak üzere, önemli gelişmelerin kaydedildiği de gözden uzak tutulmamalıdır.

Bu genel bakıştan sonra hükümet sorumluluğunu paylaştığımız 20 ay gibi bir süre içinde hayata geçirilen belli başlı düzenlemeleri başlıklar hâlinde de olsa hatırlatmayı gerekli görüyorum. Hükümetimiz; birçok kanunun yanı sıra ekonomide yeniden yapılanmayı sürekli hâle getirecek reform mahiyetindeki şu değişikliklerin gerçekleşmesine öncülük etmiştir. Buna göre;

- Sosyal Güvenlik Kurumları ve Yeni Emeklilik Kanunu,
- Gümrük Kanunu,
- Bankalar Kanunu,
- Sermaye Piyasası Kanunu,
- Uluslar arası Tahkim Yasası çıkartılmıştır.

-Vergi Kanunlarında ve Anayasamızda yapılmış olan değişikliklerle de özelleştirmenin ve doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının önü açılmıştır.

Bunlara ilâveten, Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Üst Kurulu, Telekomünikasyon Kurulu ve Tarımda Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurulu faaliyete geçirilmiştir.

Bu yasal düzenlemeler ve uygulanan kararlarla birlikte 1999'dan 2000 yılına makro ekonomik büyüklüklerde de ciddi gelişmeler yaşanmıştır.

Örneğin;

-TÜFE'ye göre ortalama aylık enflasyon hızı, % 5'lerden % 3'lere,

-Yıllık enflasyon hızı da % 68.8'den % 38 dolayına inmiş,

-Yıllık büyüme hızı eksi % 6.4'ten % 6'lara,

-İmalat sanayiindeki kapasite kullanımı oranı da % 72'den % 81'e yükselmiş,

-Faiz dışı bütçe fazlası 2 katrilyon liradan 9 katrilyon liraya yaklaşmış,

-Yıllık faiz ve ana para geri ödemelerinden oluşan Borç Servisinin/Bütçe Gelirlerine oranı da %145'ten %115 seviyesine inmiştir.

-2000 yılı için 14.4 katrilyon olarak hedeflenen bütçe açığının da yıl sonu itibarıyla 12 katrilyon lira seviyesinde

gerçekleşmesi beklenmektedir. Böylece uzun bir aradan sonra ilk defa bütçe açığı hedeflenen düzeyin altında kalmış olmaktadır.

1999'dan 2000 yılına bu olumlu gelişmelere ek olarak, son 6 ayda devlet hazinesinden Sosyal Sigortalar Kurumuna yapılan transferler ortadan kalkmış, gümrüklerde ve bankacılık kesiminde büyük yolsuzlukların ortaya çıkarılması da ilk defa gerçekleştirilmiştir. 2000 yılı içinde yürütülen plânlı operasyonlar sonucunda 10 büyük yolsuzluk şebekesi ortaya çıkarılarak yargıya intikal ettirilmiştir.

Dış ekonomik ilişkiler alanında yaşanan gelişmeleri ise şöyle özetlemek mümkündür:

Türkiye, enflasyonla mücadelenin bir aracı olarak önceden ilân edilmiş düşük kur politikası uygulamaktadır. Bu politikanın bir ölçüde ihracatı caydıracağı ve ithalâtı artıracığı bilinmektedir. Bu olumsuzlukları gidermek için ihracatçılarımıza açılan kredilerin miktarı artırılmış, faiz oranları da % 60'lardan % 20-30 aralığına çekilmiştir.

Buna rağmen 2000 yılında ihracat artışının %1, ithalât artışının da % 30 dolayında gerçekleşmesi, dış ticaret açığının 24 milyar, cari işlemler açığının da 8 milyar dolar civarında gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu açıkların beklenenin üzerinde gelişmesinin esas sebebi dış ekonomik gelişmelerden kaynaklanmaktadır. Bunlar; 1999'dan 2000 yılına petrol fiyatlarının 2 mislinden çok artması sonucu Türkiye'nin ödemeler bilânçosuna en az 2.5 milyar dolarlık bir ek yük getirmesi ve ithal girdilerinin pahalanmasıdır.

Yine, Kasım 1999'dan Kasım 2000'e ABD dolarının EURO ve özellikle Alman Markı karşısında % 25'e varan bir değer kazanması, Türkiye'nin Avrupa ülkelerine olan ihracatını olumsuz bir şekilde etkilemiştir. Ayrıca düşük Avrupa paraları ile yapılmış olan ihracatımızın aşırı değerlendirilmiş dolar cinsinden düşük görülmesi hususunu da gözden uzak tutmamak gerekir.

Aralık ayı içinde Alman Markı'nın ve EURO'nun ABD doları karşısında değer kazanmaya başlaması Türkiye'nin ihracatını 2001 yılı başından itibaren müspet şekilde etkileyecektir.

Kısacası, bu dış ekonomik gelişmeler sonucu 2001'in ilk yarısında Dış Ticaret ve Cari İşlemler açıkları da inşallah Türkiye'nin karşılayabileceği seviyelere gerileyecektir.

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Saygıdeğer Basın Mensupları,

Çeşitli vesilelerle yaptığım açıklamalarda da ifade ettiğim gibi, hükümetimiz kasım ayının ikinci yarısı ile yani aralık ayı başında sarsıntıya sebep olan malî krizi ve onun peşi sıra gelen acımasız ve sorumsuz eleştirileri hak etmemiştir. Aynı şekilde, ekonomimiz de böyle bir krize yol açacak ya da onu haklı gösterecek bir yapıya ve eğilime sahip olmamıştır. Diğer bir deyişle, Türk ekonomisinin ve

hükümetlerinin son on, on beş yıllık performanslarına bakıldığında bütün bunların inanılması güç olan olumlu gelişmeler olduğuna şüphe yoktur.

Bu durumda, malî krizin gerçekçi bir izahının yapılması ve ileriye dönük bazı sonuçların çıkarılması önem taşımaktadır.

Malî krizi, hiç şüphesiz, Türk bankacılık sisteminde yaşanan "reel ekonomiye geçiş sancıları"nın, uluslar arası malî piyasalarda ortaya çıkan dalgalanmaların ekonomimizde yarattığı sıkıntılarla örtüşmesi başlatmıştır. Bankacılık sektöründe yaşanan dönüşüm ve temizlik hareketinin sonuçlanmamış olması sebebiyle kırılgan olan malî yapı, kriz karşısında zorlanmış, faturanın kısa bir süre içinde ağırlaşmasına sebep olmuştur.

Aralık ayı sonu itibarıyla önemli ölçüde atlatılmış olan malî krizin tamamen soğutulması için belli başlı bütün ekonomik aktörlerin ve kurumların dayanışma içinde olması zorunludur. Çünkü bunun alternatifi, felâket tellâllığı ve bölük pörçük hareket etmek olacaktır. Bu yolun, bugüne kadar kısa vadeli fırsatçılık ve panik psikolojisini güçlendirmek dışında bir sonuç doğurmadığı açıktır.

Unutulmamalı ki krizin, Türkiye'ye ödettirdiği ve ödettirme ihtimali bulunan fatura hafife alınacak türden değildir. Çünkü, faiz oranlarının birden fırlaması, üretime ve

yatırıma olan eğilimi zayıflatma riskini beraberinde getirmektedir. Bunun yanında, kasım ayına kadar başarıyla uygulanan ekonomik programın, özellikle enflasyon hedefleri ile para politikaları olumsuz yönde etkilenmiştir.

Bütün bu gelişmeler, tabii olarak her kurumun ve kesimin daha dikkatli ve duyarlı olmasını gerekli kılmaktadır. Buna göre;

- 1- İlgili bütün kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyon imkânları sürekli olarak geliştirilmelidir.
- 2- Ekonomik yapının en riskli alanlarından birini oluşturan bankacılık sisteminin rehabilitasyon süreci sür'atle tamamlanmalıdır.
- 3- Yabancı sermaye yatırımları ile bilgi birikimlerinden daha çok yararlanmanın yolları el birliğiyle bulunmalı ve hayata geçirilmelidir. Bunun için özel sektör ile kamu sektörü arasında iş birliği ve uyuma özen gösterilmelidir.
- 4- Likidite krizinin aşılması için verilen hazine garantisinin ardından malî ilişkiler trafiği, ilgili kuruluşlar tarafından sıkı bir biçimde takip edilmelidir.
- 5- Spekülâtif demeçlerden ve kazanç arayışlarından uzak durulmalıdır. Piyasalarda panik havasının doğmasına sebep olacak girişimlere karşı dikkat-

li ve hazırlıklı olunmalıdır.

- 6- Ekonomik aktörler, başta ülkelerine ve kendilerine olmak üzere, yeniden yapılanma ve enflasyonla mücadele programına güvenlerini devam ettirmektedir.
- 7- Vergi düzenlemeleri başta olmak üzere, halkımızın yaptığı fedakârlıkların boşa gitmemesi için sistematik bir harcama reformu hayata geçirilmelidir.

Bizlerin hem parti hem de hükûmet olarak bütün bu konularda payımıza düşeni yapmaya kararlı olduğumuzun bilinmesini istiyorum. Türk ekonomisi, sonbahar krizinden yara almıştır, ama yarasını çarçabuk iyileştirmeye başlamıştır. Bu yaranın bir daha kanamaması için sorunun bütün taraflarına çok büyük görev ve sorumluluklar düştüğü açıktır.

Biraz önce de ifade ettiğim gibi, bu süreçte hükûmetimiz birçok haksız ve acımasız eleştiriye de muhatap olmuştur. Bilinmelidir ki bizler her türlü haklı ve seviyeli eleştiriden gerekli dersleri çıkarmayı erdemli siyasetin ve sorumlu devlet anlayışının tabii bir sonucu addediyoruz. Bunun karşısında hem siyasî muhalefet temsilcilerine hem de haksız ve gereksiz değerlendirmeler yapan çevrelere ciddi bir öz eleştiri yapmalarını öneriyoruz.

Hiç şüphesiz, ülkemizde siyasî ve ekonomik istikrar-

sızlığın nelere mal olduğu meselesi herkesin hafızalarında canlılığını koruyan bir karşılığa sahiptir. Siyasî ve ekonomik istikrarın zor kazanılan ama kolay kaybedilen dengeler ve dinamikler bütünü olduğu unutulmamalıdır.

Tabi ki yapılanları yeterli bulmak, bütün sorunların çözümlendiğini iddia etmek mümkün değildir. Ama çok önemli gelişmelerin kaydedildiğini de kabul etmek gerekir. Bütün bunların, yaşanan büyük felâketlere, bazı ciddi iç ve dış sorunların varlığına rağmen hayata geçirildiği hatırlanıldığında, geçen 20 ayın önemi ve değeri daha iyi anlaşılacaktır.

Şüphesiz, böyle bir muhasebeyi son on yıl boyunca yetki ve sorumluluk mevkiinde olanlar çok daha iyi yapabilir. Ama siyasî defterlerini sürekli karalayıp daha sonra beyaz sayfa açmaya çalışanların bu muhasebeyi sağlıklı bir biçimde yapması imkânsızdır. Çünkü, siyaset kurumunu, sürekli bağırıp çağırma, günü birlik yaşama alışkanlıklarıyla karıştıranların yapabileceği şeyler çok sınırlıdır.

Bizim, Milliyetçi Hareket Partisi olarak derdimiz, zamanımızı tutarsız ve seviyesiz siyasî üslûp ve usullerle mücadele ederek geçirmek değildir. Bizler açısından önemli ve öncelikli olan, yıllardır çözülemeyen temel ekonomik sorunları çözmek, daha ilkeli ve tutarlı bir siyaset yaklaşımını hâkim kılmaktır. Halkımızın çektiği çilelerin, yaptığı fedakârlıkların son bulmasını sağlamaktır. Bunun

için de gerekli ve kalıcı adımların bir an önce atılması ve sonuç alınması önem taşımaktadır.

İşte, partimizin ve hükümetimizin temel amaçlarından ve çabalarından biri budur. Önümüzdeki dönem içinde bu zamana kadar yapılan çalışmaların sonuçları daha çok hissedilecek; ülkemiz yolsuzluk, haksızlık ve yoksulluk gibi esas sorunlarından kurtularak hak ettiği gelişme hızına ve mutluluğa kavuşacaktır.

Kıymetli Dava Arkadaşlarım, Saygıdeğer Basın Mensupları,

Üzerinde durmak istediğim ikinci önemli konuyu "af tartışmaları" ve bununla da ilişkili olan ceza evlerinin durumu oluşturmaktadır. Önce, af tartışmaları ile ceza indirimini ve şartla salıvermeye ilişkin düzenlemeye temas etmek ve daha sonra da ceza evi operasyonlarıyla ortaya çıkan ibret verici tablolara değinmek istiyorum.

Cumhuriyet tarihimize bu açıdan baktığımızda sık sık çıkarılan ve sayısı 52'ye ulaşan kısmî ya da genel "af" kanunlarının adalet sistemimizin neredeyse ayrılmaz bir parçası hâline geldiği görülmektedir. Bu durum, her "af kanunu tartışması" gündeme geldiğinde özellikle mağdur olan insanlarımızda haklı bir tepkinin oluşmasına yol açmaktadır.

Normal şartlar altında düşünüldüğünde sağlıklı bir hukuk devleti ile sürekli af uygulamasını bağdaştırmak mümkün değildir. Çünkü böyle bir uygulama, hem adalete olan güven duygusunun zedelenmesine sebep olabilmekte hem de cezaların caydırıcılık rolünü zayıflatabilmektedir.

Buna karşılık, 1998 yılının ikinci yarısından itibaren çeşitli zamanlarda ve şekillerde gündeme gelen ve geçen aralık ayının sonunda kanunlaşarak yürürlüğe giren düzenleme birçok açıdan bir gereklilik hâline gelmiştir. Bu kanun, Türkiye'de artık bu ve benzeri kanunlara bir daha ihtiyaç duyulmaması ve yeni düzenlemelere başlangıç teşkil etmesi bakımından önem taşımaktadır.

Unutulmamalı ki çıkan kanun "af yöntemi"ni değil, "ceza indirim ve şartlı salıverme yöntemi"ni benimsemiştir. Dolayısıyla salıverilen mahkûmların yeni bir suç işlememesi için dikkatli davranması sağlanmaya çalışılmıştır. Aynı şekilde, kamu vicdanını incitmek amacıyla kanundan yararlanacak suçlar arasında seçici olmaya özen gösterilmiştir.

Bu bağlamda bölücü terör örgütü mensupları ve onların elebaşları kesin olarak kanun kapsamı dışında bırakılmıştır. Gene, çeteler, banka soyguncuları, rüşvet ve yolsuzluğa karışanlar ceza indiriminden yararlandırılmamış-

lardır. Bazı çevrelerin sorumsuzca beyanları ve istismar çabaları ise siyasî çıkar sağlamaya ve halkımızın kafasını bulandırmaya çalışmaktan ibarettir.

Mevcut durum karşısında esas gerekli olan, yargı, ceza ve infaz sisteminin ciddî biçimde gözden geçirilmesidir. Adaletle her alanda güven duyulması için şart olan bütün adımların sür'atle atılmasıdır.

Takdir edileceği üzere, bunu sağlamanın bir yolu da ceza evlerini tepeden tırnağa yeniden yapılandırmaktan geçmektedir. Oda sistemini ifade eden "F tipi" ceza evleri, bu açıdan çok önemli bir fırsattır. F tipi ceza evlerine karşı çıkmamanın, mevcut koşu sisteminin devam ettirilerek terör ve baskının ceza evlerinde de sürdürülmek istenmesiyle aynı anlama geldiği açıktır.

Kim ne derse desin, suçluların cezalarını çekmesi gereken mekânların yeni suçların plânlandığı ve suçluların yetiştirildiği merkezler hâline gelmesi kabul edilmez bir durumdur. Maalesef, hem kapasite fazlalığı ve mevcut sistemin boşlukları hem de yıllardır devam eden ihmaller, ceza evlerinin yeni suç ve terör merkezlerine dönüşmesine yol açmıştır.

Operasyonların sonucunda tüm milletimizce de daha iyi kavranan ceza evi rezaleti, uzun yılların ağır ihmalinin ve vurdumduymazlığının acı bir örneği olmuştur. Bu operasyonlarla birlikte terör örgütlerinin uyguladığı vahşî

yöntemlerin her normal insanı ürküten boyutlara ulaştığı gözler önüne serilmiştir.

Bütün bu gerçeklerin gün ışığına çıkartılmış olması bir açıdan daha çok önemlidir. Mahkûm ve ceza evi meselesine sadece "insanî saiklerle" yaklaşmaya çalışanların, terör örgütlerinin insanlık dışı yöntemlerine karşı durumlarını gözden geçirme ihtiyacı hissetmeleri gerekmektedir.

Yine bu ve benzeri terör örgütlerine lojistik destek sağlayan bazı sivil görünümlü dernek ve kuruluş yöneticilerinin de yaklaşımlarını, demokrasi ve insan hakları gibi kavram ve değerlerle örtemedikleri ortaya çıkmıştır.

Bu arada, kamuoyunun özellikle de medyanın bu çevreler karşısında daha dikkatli ve titiz bir tavır takınmasının şart olduğunu unutmamak lâzımdır. Ölüm oruçlarının başladığı günlerdeki yayın politikalarının çok yönlü bir analizi geleceğe ışık tutması bakımından çok yararlı olacaktır. Terör örgütlerinin "ölüm oruçları" ve "F tipi ceza evleri karşıtı kampanyaları" propaganda aracı olarak kullandığı açıktır. Bunun için daha dikkatli ve özenli bir yayın politikası takip etmek önem taşımaktadır.

Kısacası, Türk devleti, on yılı aşan ihmalin ve birikimin yarattığı olumsuz tabloyu büyük bir kararlılıkla ortadan kaldırmaya başlamıştır. Çok zor bir operasyonu başarıyla tamamlayıp kara lekeyi temizleyerek ilk önemli adımını atmıştır.

İnşallah önümüzdeki kısa zaman dilimi içinde yargı ve ceza evi reformu hayata geçirilerek bu süreç tamamlanacaktır. Hazırlıkları sürdürülen reform tasarılarının bir an önce tamamlanarak Yüce Meclise sunulması sağlanacaktır.

**Muhterem Milletvekili Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Başlangıç noktamıza dönerek bir hususun altını bir kez daha çizmek istiyorum. Yeni bir yıla adım attığımız bugünden, geride kalan yıla dönüp baktığımızda, ülkemizde büyük sıkıntı ve sorunların yanında çok önemli gelişmelerin yaşandığını da görüyoruz.

Gerçekten de iç ve dış şartların ağırlığına, felâket senaristlerinin bolluğuna rağmen hemen her alanda kayda değer adımlar atılmıştır.

Hükûmet olarak, Türk ekonomisinde yapısal dönüşümü tamamlayarak daha sağlıklı ve istikrarlı bir ekonomik gelişmeyi mümkün kılma çabamız devam etmektedir. Dün hükûmete ve programa her türlü desteği verenlerin, kısa bir süre sonra anlamsız arayışların içine girmeleri düşündürücü olmuştur. Buna rağmen, halkımızın büyük bir çoğunluğu sağduyulu bir şekilde hareket etmiş, gereksiz bir karamsarlığa ve ümitsizliğe kapılmamıştır.

Ülkemizin artık, siyaset alanında olduğu gibi ekonomi alanında da panikçi, jurnalci ve çıkarıcı zihniyetlerden

kurtulması gerektiği bir kez daha ortaya çıkmıştır. Kendisine ve ülkesine güvenmeyenlerin, ümit yerine ümitsizlik aşıl原因larının zararları, her şeyden önce bütün milletimize dokunmaktadır.

Biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak her türlü sıkıntıya ve imkânsızlıklara, uzun zamanların birikimi olan sorunların çokluğuna ve ağırlığına rağmen yarınlarımızdan çok ümitliyiz. Topyekûn başarıya ve huzura susamış aziz milletimizin de bundan emin olmasını istiyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'mizin birliğine ve dirliğine zarar vermeyecek her türlü sosyal, siyasî ve ekonomik gelişmenin hem mimarı hem de destekçisi olmaya devam edecektir. Zaten, Türk Milleti açısından zorlu yeni çağı yaşanır kılmanın başka yolu yoktur.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi en içten dileklerle selâmlıyor, yeni yıldaki çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

9 Ocak 2001 Günü TBMM MHP Grup
Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Muhterem Milletvekili Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Grup toplantımıza başlarken hepinizi en iyi dileklerle selâmlıyorum.

Ülkemizde birçok alanda yoğun ve önemli gelişmelerin yaşandığı hepinizin malûmlarıdır. Partimizin yeni yılıdaki bu ikinci grup toplantısı da işte böylesine anlamlı bir süreçte yapılmaktadır.

Bir taraftan ekonomide toparlanma ve yeniden yapılanma süreci devam etmektedir. Diğer taraftan da hükûmetimiz döneminde başlatılan yolsuzluklarla mücadele çabaları kararlı bir şekilde sürdürülmektedir.

Bunlara ek olarak son bir yıldır gündemde bulunan cumhurbaşkanının görev süresi ile siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin meselenin çözümünde anayasa değişikliği çalışmaları başlamış bulunmaktadır.

Takdir edileceği üzere, birçok ciddi sorunla eş zamanlı ve kararlılıkla mücadele etmek kolay bir iş değildir. Bu mücadelenin bir de üç partiden oluşan koalisyona hükû-

meti tarafından yürütüldüğü düşünülürken, yapılanların önem ve değerinin bir kat daha arttığına şüphe yoktur.

Aziz milletimiz, ileride sosyoekonomik sıkıntılardan tamamen kurtulduğunda bugün yapılanları çok daha iyi değerlendirecektir.

Tabi ki aile ve toplum hayatında kalıcı huzuru ve mutluluğu özlemiş olan, yoksulluktan kurtulma arzusu taşıyan insanlarımızın talepleri gereği gibi karşılanabilmiş değildir. İnsanlarımızın temel derdi, geçim sıkıntısıdır, işsizliktir, yarınlara daha güvenle bakabilmektir.

Zaten, bizim parti ve hükümet olarak aslî görev ve sorumluluklarımızdan biri, bu olumsuzlukları bütünüyle ortadan kaldırmaktır.

Bizler, bir gerçeğin çok iyi farkındayız. Sürekli geçim derdi ve gelecek endişesi yaşayan vatandaşlarımızın hangi meslekte olursa olsun verimli ve arzulu bir çalışma temposu ortaya koyması ve yaşama sevinci duyması çok zordur.

Bu sosyopsikolojik durumun bir diğer yansıması da siyasî alanda olmaktadır. Çünkü, böyle bir sosyolojik gerçeklik karşısında devlet–millet kucaklaşmasının tam olarak gerçekleşmesi mümkün değildir.

İşte bu gerçeğin bilincinde olan bizler, günü kurtarmak, geçici göz boyamalarıyla insanlarımızı aldatmak yerine, gerçekçi ve kalıcı politikalar üretmeye gayret sarf e-

diyoruz. Uzun yıllardır devam eden uygulamaları günümüzde de sürdürüp toplumun geçici olarak rahatlamasını sağlamak hem mümkündür hem de kolay bir yoldur.

Ancak, hükümetimiz bu yolu tercih etmemiştir. Çünkü, bu yolun eninde sonunda varacağı yer en iyi ihtimalle yine başlangıç noktası olacaktır. Diğer temel meselelerde olduğu gibi, Türkiye, 4 – 5 yılda bir ciddi ekonomik krizler ile karşı karşıya kalmakta, ardından da önlemler paketi tartışması başlamaktadır. Gerekli yapısal reformlar gerçekleştirilemediği, sosyoekonomik ahenk tesis edilemediği için, teknolojik atılımlar ve refah paylaşımı ülke gündeminde yer edememektedir.

Bazı art niyetli çevreler ne yaparsa yapsın, bizim aldığımız kararları çarpıtıp kendilerince siyaset üretmeye çalışanlar ne derse desin, gerçekler ortadadır. Dünün iktidar ortaklarının, sorunların kangrene dönüşmesindeki rollerini unutarak sergiledikleri siyasî pişkinlik örnekleri, ancak günü kurtarma telâşının bir yansıması olabilir.

Milletimizin, özellikle de dar gelirli vatandaşlarımızın uzun yıllardır biriken sorunların altında sıkıntı çekmesini fırsat bilenler, dün iktidarda olup bugün aynaya bakmasını unutanlar, tekrar yanılmaya mahkûmdurlar.

Ceza evleri sisteminin yeniden yapılandırılması konusunda ortaya konulan yaklaşımlar, bu hükümetin kararlılığının somut göstergelerinden biridir. 1990 yılından itiba-

ren aslı fonksiyonlarını kaybetmeye başlamış olan ceza evleri sistemine ancak 1999 yılı sonunda ciddi olarak atabilmiştir. Sadece bu ayıp bile anlama yeteneğini ve insaf ölçülerini tamamen kaybetmemiş siyasetçiler için yeterlidir.

**Kıymetli Dava Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

Bu görüşlerimizi, Türk Milleti'nin ve ekonomisinin en büyük kamburlarından olan yolsuzluklar ve haksızlıklar konusunda da tekrarlamamız mümkündür.

Sosyoekonomik bünyemize kene gibi yapışan organize şebekeler üzerine çok yönlü bir şekilde gidildiği herkesin malûmudur.

Küreselleşme süreciyle birlikte yaygınlaşan yolsuzluk olgusu, artık bütün insanlığın ortak sorunlarından biri hâline gelmiştir. Bugün hemen her ülkede, yolsuzluk ve rüşvet ekonomik yapı ile sosyal dokuyu içten içe kemiren bir hastalık niteliği kazanmıştır. Bu ve benzeri sebeplerle yolsuzluk olgusuyla çok yönlü ve kararlı bir şekilde mücadele etmenin yöntemlerini geliştirip uygulamak hayatî önem kazanmıştır. Yolsuzluğa yol açan faktörlerin çeşitliliği mücadelenin millî bir görev olarak algılanmasını zorunlu kılmaktadır.

Hükûmetimiz döneminde böyle bir anlayış gelişip kökleşmeye başlamış bulunmaktadır. Geçen bir yıl boyunca çeşitli adlar altında yapılan büyük operasyonlar, belki de demokrasi tarihimizde ilk kez bu kadar kapsamlı boyutta sürdürülmektedir.

Son olarak başlatılan "Fırtına Operasyonu" ve "Beyaz Enerji Operasyonu" ile birlikte sayıları 12'yi bulan büyük operasyonlar, bugünün değil, dünün kirli birikimlerinin bir göstergesidir. Diğer bir deyişle, 1990'lı yıllardan itibaren gelişip palazlanan soygun şebekeleri, bugün deşifre edilmekte ve ayıklanmaya çalışılmaktadır.

Bunları çarpıtmak ya da görmezlikten gelmek yeri ne, takdir ve teşvik etmek gerekir. Böyle bir davranış, siyasi olgunluğun ve samimiyetin güzel bir örneği olacaktır.

Bilinmelidir ki ilkeli ve seviyeli bir mücadelenin birleşiminin, siyasi rakiplerine ve muhataplarına gerçek anlamlarını bile kavrayamadıkları belli olan seviyesiz yakıştırmalar yönelterek sürdürülmesi imkânsızdır. Böylesine tutarsız yaklaşımlardan, ortaya koyanlar kadar demokrasimiz de yara almaktadır. Çünkü bu tür siyaset üslûbunun ve yönteminin kazananı yoktur, kaybedeni ise zannedildiğinden daha çoktur. En büyük kayıp da siyaset kurumunun ve siyasetçinin uğrayacağı itibar erozyonuyla ortaya çıkacaktır.

Hatırlanacağı üzere, son bir yıl içinde plânlı ve kapsamlı bir şekilde devam ettirilen operasyonlar, bu Yüce

Meclise ve 57. Hükûmete nasip olmuştur. Büyük ölçüde, hükûmetimizin öncülüğünde hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen 'Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu'na dayalı olarak yürütülmektedir.

30 Temmuz 1999 Tarihinde Yüce Meclis tarafından kabul edilen 4422 sayılı bu kanun, yargı ve güvenlik makamlarımızın hareket kabiliyetini ve imkânlarını artırmıştır. Bu kanunla birlikte; çıkar amaçlı suç örgütleri tanımı günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden yapılarak; her türlü suç şebekesinin, kamu kurum ve kuruluşlarına, siyasete ve ekonomik kurumlara sızarak yolsuzluk tezgâhları oluşturmanın çok ağır yaptırımları olduğu ortaya konulmuştur.

İşte son bir yıldır sonuç vermeye başlayan çalışmaların hazırlıkları 1999 yılının yaz ve sonbahar aylarına kadar geriye gitmektedir. İnşallah, Türkiye bu mücadeleden yüz akıyla çıkacak, yeni çağa yeni bir başlangıç yapma yolundaki bir engel ve ayıp daha ortadan kalkmış olacaktır.

Yolsuzluklarla ve organize suç örgütleriyle mücadelenin kararlı ve sürekli bir şekilde yapılmasının toplum hayatı üzerindeki etkilerinin çok yönlü olduğu unutulmamalıdır. İlk etkisi, haksızlıkların ve soygunların önüne geçilerek "yapanın yanına kâr kalıyor" anlayışının yıkılmasıdır. Bu durum, özelde adalete, genelde ise devlete güvenin artması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, siyaset kurumu ile

toplum arasındaki bağ güçlenmekte, demokrasimizin gelişimine katkı sağlanmaktadır.

Diğer bir etki ise hiç şüphesiz ekonomik alanda kendini göstermektedir. Kamu kaynaklarının, millet malının sürekli bir şekilde yağmalanmasının önüne geçilmektedir.

Bilindiği gibi, Türk ekonomisinin en büyük açmazlarından birini bütçe açıkları, malî yapıdaki dengesizlikler oluşturmaktadır. Türkiye'nin bütçe sistemindeki bu kanayan yarası çok uzun süredir ciddiyetini korumaktadır. Bunun temel sebepleri arasında israfın önlenememesi, sağlıklı bir harcama reformunun hayata geçirilmemiş olması önemli bir yere sahiptir.

İkinci büyük yarayı ise yolsuzluklar, haksız kazançlar oluşturmaktadır. Kamu imkânlarının çarçur edilmesi, menfaat şebekeleri tarafından hortumlanması malî dengeleri de bozmaktadır. İşte, son zamanlarda sarf edilen çabalarla bu kara deliklerin kapatılarak ekonomimizin daha sağlıklı şartlara kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Devlet ve hükûmet olarak bu açıdan gözle görülür bir başarıya imza atıldığını kabul etmek lâzımdır. 12 büyük temizlik operasyonu ile Türk ekonomisi büyük kayıplardan kurtarılmıştır. Bunların ekonomimize katkısı 3.5 katrilyonu aşmış bulunmaktadır. Kim ne derse desin bu başarının altında Yüce Meclisimizin ve hükûmetimizin imzası vardır.

Muhterem Milletvekili Arkadaşlarım, Sayın Basın Mensupları,

Konuşmamın son bölümünde, anayasa değişikliği paketine ve özellikle de siyasî partiler hukukuna ilişkin düzenleme çabasına değinmek istiyorum.

Partimizin, cumartesi günü toplanan Merkez Yönetim Kurulu'nda yaptığımız basın açıklamasında bu konuya ilişkin temel bakış açımızı ortaya koymuş bulunuyorum. Geçmişte benzer meseleler gündeme geldiğinde kamuoyunun takdirlerine sunduğumuz bir siyasî ilke genel kabul görmüş bulunmaktadır.

Önümüzdeki günlerde Türkiye Büyük Millet Meclisinde ele alınacak olan anayasa değişikliği paketi bu manada bir dönüm noktası olacaktır. Siyasî partilerin faaliyetlerini sürdürmesi ve kapatılması, yeni esaslara bağlanmaktadır. Cumhurbaşkanı'nın görev süresinin 5 + 5 formülüyle yeniden düzenlenmesi, konu geçmişte gündeme geldiğinde yapılan kişiye endeksli değişiklik şeklindeki eleştirilerin de haksızlığını ortaya koymaktadır. Siyaset kurumunun yeni ihtiyaç ve taleplerin ışığında siyasî normları tanzim etme iradesini ortaya koymasını ciddî bir adım olarak görmek lâzımdır.

Burada özellikle, siyasî partilerle ilgili olarak yapılması arzu edilen değişikliğin anlam ve önemi üzerinde durmak istiyorum.

Bilindiği gibi, "suç işleyenlerin cezalandırılmasının esas, siyasî kurumların cezalandırılmasının ise istisna olması" şeklindeki yaklaşımımızın günümüzdeki tartışmalarında yol gösterici bir rolü olmuştur.

Her şeyden önce, Türkiye'nin siyasî şartları ile demokratikleşme ihtiyacını birlikte karşılayan bir anlama sahiptir. Yani siyasî ve sosyal düzen ile demokratik gelişme arasında bir bağ kurmakta, buna karşılık kaos ve anarşiyi reddeden bir anlayışı ifade etmektedir.

Türkiye'de modern anlamda siyasî ve fikrî hayatın şekillendiği tarihlerden itibaren ortaya çıkan ana güzergâhların partiler açısından da belirleyici olduğuna şüphe yoktur. Siyaset tarihimize göz gezdirmek, bunu tesbit etmek için yeterlidir. Eksik olan, siyasî geleneklerin yeterince gelişmemesi, siyasî partilerin kurumlaşma sıkıntıları çekiyor olmasıdır. Bundan kurtulmak için, elverişli bir siyasî ve hukukî zemine ihtiyaç vardır. Anayasa ve kanun değişiklikleri bu ve benzeri ihtiyaçları giderdiği ölçüde hedefine ulaşmış olacaktır.

Bütün demokrasilerde partilerin sivil toplum örgütleriyle birlikte siyasî sistemin hayat damarlarını oluşturduğu açıktır. Partiler, sivil toplum örgütlerinden farklı olarak doğrudan siyasî işlevler üstlenmiş yapıları ifade etmektedir. Bu hayat kanallarında herhangi bir şekilde meydana gelecek tıkanma ya da sağlıksız akış, siyasî bünyenin bütünü

üzerinde de çeşitli olumsuz sonuçlara yol açmaktadır.

Bunun için, siyasî partilerin faaliyetlerinin çerçevesini belirleyen kuralların çok iyi tanzim edilmesi bir zorunluluk hâline gelmektedir. Aynı şekilde bu yapıların kendi işleyişine, kendisi kadar da parçası olduğu bütünün işleyişine dikkat etmesi gerekmektedir.

Bu iki husus arasında karşılıklı bir bağımlılık ilişkisi olduğunun gözden uzak tutulmaması, bunun için çok önem taşımaktadır. Ülkemizde demokratikleşme tartışmaları ve uygulamalarında bu anahtar soruna yeterince önem verildiğini söylemek mümkün değildir.

Siyasî ahenk ve rekabetin düşman ikiz kardeşler olmadığı gerçeği kavrandığı ve hayata geçirildiği gün, demokrasimizin sağlıklı gelişmesi kolaylaşacaktır. Anayasa ve siyasî kanunların yanında siyasî söylem ve yöntemler de bu genel prensip dairesinde rehabilite edilebildiği takdirde, demokrasi daha anlamlı ve seviyeli bir yapıya kavuşacaktır.

Zaten, bizim parti olarak sürekli bir şekilde ilkeli, seviyeli ve temiz siyasete vurgu yapmamızın temelinde de bu gerçekler ve niyetler yatmaktadır. Bunu anlamak istemeyenler ise kendi başarısızlıklarını ve olumsuz siyasî sicillerini örtmek amacıyla gelişmeleri çarpıtıp propagandalarına malzeme yapmaya çalışmaktadır.

Demokrasinin kolaycılık rejimi olmadığı açıktır. Aynı

şekilde, ister iktidar ister muhalefet kanadında bulunsun bütün siyasî aktörlerin ciddi bir sorumluluk bilincini taşımaları demokrasilerde stratejik bir önem arz eder. Bunun için güçlü demokrasiler 'sahte kahramanlar'ın değil, samimî, sorumlu ve gayretli siyasetçilerin ve vatandaşların omuzlarında yükselir.

Bunun dışındaki karalama kampanyaları da demokrasi havariliğine soyunma çabaları da ne demokrasimize ne de sahiplerine bir fayda sağlamayacaktır. Kutsal değerler gibi, stratejik kavram ve değerler de istismar edildiği sürece değil, yaşandığı ve yaşatılmaya çalışıldığı müddetçe güzelliklerini muhafaza eder.

Herkes tarafından çok iyi bilinmelidir ki Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz, ülkemizin ve milletimizin sorunlarını biriktirmek, derinleştirmek ya da istismar etmek için değil; imkânlar ve şartlar dahilinde en iyi şekilde çözmek için ülke yönetimine talip olduk. Bu durum bugüne kadar böyle olmuştur; bundan sonra da böyle olacaktır.

İnşallah, kısa bir zaman içinde bugün başımızı ağrıtmaya devam eden, geçim sıkıntısı çeken insanlarımızı zor duruma sokan enflasyon ve işsizlik gibi sorunlar büyük ölçüde çözülecektir.

Sözün kısası, bizim her zaman başımız dik, alnımız açık olmuştur. Varlığımız ve çabamız, Büyük Türk Milleti'nin birliği, dirliği ve geleceği içindir. Bu gerçek hiçbir şart-

ta ve zamanda değişmeyecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle muhterem heyetinizi bir kez daha saygı ve sevgiyle selâmlıyor, başarılar diliyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

23 Ocak 2001 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Değerli Dava Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Grup konuşmama hepinizi en iyi dileklerle selâmlayarak başlıyorum.

Huzurlarınızda, öncelikle, geçtiğimiz cumartesi günü ilkinizi gerçekleştirdiğimiz Genişletilmiş Bölge Teşkilât Toplantılarımıza temas etmek istiyorum.

Hatırlayacağınız gibi, İzmir İl Teşkilâtımızın ev sahipliğini yaptığı ve Aydın, Muğla, Uşak, Manisa illerini kapsayan bu toplantıyı, inşallah diğer bölgelerimizde düzenleyeceğimiz toplantılar takip edecektir. Bütün teşkilât mensuplarıyla bir araya gelerek ülke ve dünya sorunları üzerine çok yönlü değerlendirmeler yapma fırsatını bulduğumuz bu etkinlikler, hiç şüphesiz partimizin dinamizmine önemli katkılar sağlamaktadır.

Hem partimizin her kademesinden hem de her yöreden temsilci ve yönetici dava insanını bir araya getiren bu toplantılar, özellikle iki açıdan çok önem taşımaktadır.

İlk olarak, parti içi demokrasi ve dayanışmanın yeni

bir örneği olmuştur. Partimizin yöneticileri ve mensuplarıyla kucaklaşarak görüş alışverişinde bulunmasına zemin hazırlamıştır.

İkinci olarak da son zamanlarda yaşanan siyasî gelişmelerin bütün yönleriyle değerlendirilmesini ve geleceğe daha iyi hazırlanmasını mümkün kılacak bir çabayı ifade etmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, böylece, gerek kendi mensupları, gerekse vatandaşlarımızla olan bağını daha da güçlendirerek bugünü ve yarını birlikte düşünen ve hedefine kararlılıkla yürüyen siyaset yaklaşımını geliştirmektedir.

Dolayısıyla, siyaset ile toplum arasında elzem olan karşılıklı ve sağlıklı ilişkiler ağı örülmekte, daha gerçekçi ve uzun vadeli politikaların gelişmesi için gerekli olan dayanıklılık sergilenmeye çalışılmaktadır.

Sözün kısası, Milliyetçi Hareket, kim ne derse desin, ilkeli, tutarlı ve seviyeli siyaset anlayışını sadece telâffuz eden bir parti değildir. Bu ilkeleri yaşayan, yaşatan ve sürekli geliştirmenin yollarını arayan bir harekettir. Bundan sonra da böyle olmaya devam edecektir.

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Üzerinde durmak istediğim bir diğer önemli konu ise, son günlerde büyük bir mesafe katettiğimiz yolsuzlukla ve kirlilikle mücadelemizdir. Çeşitli vesilelerle vurgulama ihtiyacı hissettiğimiz gibi, geçmişten günümüze gelen bu kirlilikten Türkiye'yi arındırmak bizim için kaçınılmaz bir görevdir.

Bu anlayışla da sonuna kadar gidecek ve hiçbir istisna tanımaksızın, ülkemizin ve insanlarımızın kaynaklarını tüketip yarınlara ipotek koyduran kirlilikleri ortadan kaldıracacağız.

Ayrıca, ülkesi, ekonomisi ve kendisi için üreten ve kazanan hiçbir iş adamımızın, görevini gereği gibi yapan bürokratımızın bu operasyonlarda mağdur olmaması ve endişe duymaması için azamî gayret gösterilmektedir. Bu sebeple, operasyonların, suçsuz vatandaşlarımızı tehdit edebileceği, iş dünyasını üretmekten ve bürokrasiyi sorumluluk üstlenmekten alıkoyacağı gibi endişeler yersizdir.

Türkiye, gündemi skandalların belirlediği bir ülke olmaktan çıkarak; yolsuzluk ve soygunlara karşı operasyonlarla halkına moral ve güven vermeye başlamıştır.

Allah'a şükürler olsun ki yüce milletimiz, bizim bu kararlı mücadelemizi görmekte ve desteklemektedir. Bu durum, bizi daha da cesaretlendirmekte ve gücümüzü artır-

maktadır.

Ancak, Türkiye'yi bu kadar kirli ve kara günlere taşıyanların, yaptıklarının sorumluluğunu ve pişmanlığını bir kere bile olsun hissetmek yerine, operasyonlar sürerken, bu operasyonu yapanları hedef almaları, pişkinlikten de öte bir durumu ifade etmektedir.

Burada, bir kez daha altını çizerek vurgulamak istiyorum. Hiç kimsenin en ufak bir şüphesi olmasın ki yolsuzlukla, hırsızlıkla malû olanların, kirlenmiş insanların, nezdimizde hiçbir yeri ve itibarı olamaz.

Değerli Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Beyaz enerji operasyonu henüz tamamlanmamış ve yargı soruşturması sürerken bir muhalefet partisi tarafından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı hakkında gensoru önergesi verilmiş bulunmaktadır.

Tabii ki yüce Meclisin çok önemli ve anlamlı fonksiyonlarından birisi, yürütmenin denetlenmesi görevidir. Bunu da soru, araştırma, soruşturma önergeleri ve gensoru yöntemlerine başvurarak gerçekleştirme hak ve yetkisine sahiptir.

Ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinde denetim yetkisinin yerli yerinde kullanılması hususunda kamu vicdanını sızlatacak örneklerle sıkça rastlanmaktadır.

Gayet iyi hatırlanacağı gibi geçmişte, bu çatı altında, parlâmentonun denetim hakkı ve yetkisi kısır siyasî çekişmelere alet edilerek krizlere zemin yaratılmıştır. Sonuçta ise milletimizin hafızasında siyaseti kirleten ya da güven erozyonuna yol açan manzaralar doğmuştur. Birbirlerine en ağır ithamlarda bulunan partiler, aklama-paklama operasyonları ile, bir taraftan karşılıklı olarak yönelttikleri suçlamaları kaldırırken, diğer yandan da kendilerini milletimizin vicdanında mahkûm etmişlerdir.

Şu anda yapılmak istenen de dün yapılmış olanlardan farklı değildir. Şayet, arzulanan temiz siyaset ve yolsuzlukla mücadele ise öncelikle yargıya intikal etmiş olan konunun vuzuha kavuşmasını; delillerin ortaya çıkmasını beklemek gerekmektedir. Aksi takdirde, bu tür manevralar, durumdan vazife çıkartarak siyasî rant elde etmek ve yargı sürecini yok farz etmek anlamına gelecektir.

Bu konuda bizim tavrımız son derece gerçekçi ve açıktır. Her şartta yolsuzlukla ve kirlilikle mücadeleye devam etmek bir zorunluluktur. Çünkü bu mücadele hem millî hem de ahlâkî bir görev ve sorumluluktur.

Ancak, yolsuzlukla mücadele ile demokrasinin ve

hukuk devletinin gelişimi arasında var olan bağı güçlendirmek için neyin, ne zaman ve nasıl yapılacağı da çok önemlidir. Doğru zamanda, doğru kararların verilmesi, sonuca ulaşılmasının yanında, güçlü demokratik geleneklerin oluşmasını da mümkün kılacaktır. Partimizin bu çerçevedeki duyarlılıkları ve yaklaşımları böyle bir prensipten beslenmektedir.

Görüldüğü gibi Milliyetçi Hareket, yolsuzluklar kadar, siyasetin ve dolayısıyla demokrasinin yozlaştırılmasının da her türüne karşıdır. Bu yaklaşım, yozlaşma ve yolsuzluk ile aynı anda mücadele etmenin ön şartıdır. Bunun için de geçmişte olduğu gibi, Meclisin denetim fonksiyonunun siyasî istismar ve manipülasyonların bir aracı hâline getirilmesine sıcak bakmamız mümkün değildir.

Şu da bir gerçektir ki bakan veya milletvekili her kim olursa olsun, yargılanmasına gerek duyulduğu takdirde, burada gereğini yapmaktan kaçınmayacağımız bilinmelidir. Böyle bir durumda, ilgili şahsın görevinden ayrılması ya da azledilmesi kaçınılmaz olacaktır.

Kıymetli Milletvekilleri, Değerli Basın Mensupları,

Bugün son olarak, bizi derinden yaralayıp üzen bir meseleye, Fransa'nın, sözde Ermeni soy kırımını alenen tanıması kararının vehametine değinmek istiyorum.

Hatırlanacağı üzere, bu konu yine bir seçim ortamın-

da Amerika Birleşik Devletleri'nde Temsilciler Meclisi'ne kadar taşınmış; bilinçsiz, bilgisiz siyasetçilerin ve lobilerin etkisiyle iki ülke arasındaki ilişkiler gerilmişti. O günlerde, huzurlarınızda ifade ettiğimiz bir husus vardı, o da tarihin, parlâmento kararlarıyla değiştirilemeyeceği veya ters yüz edilerek yeniden yazılamayacağı gerçeği idi. Ne yazık ki Fransa Millî Meclisi'nin, kabul ettiği kanunla yapmak istediği de budur.

Fransa Millî Meclisi'nin, bu yanlışlığının tam da yerel seçimler öncesine denk gelmesi ise olayın bir başka düşündürücü yönünü oluşturmaktadır. Yıllardan beri sürdürülen bu iddianın yeniden ısıtılarak "etnik oyları" kapma yarışında kullanılmak istendiği görülmektedir.

Fakat bilinmelidir ki milletlerin tarihinin bile parlâmentolar eliyle seçim meydanlarında rüşvet olarak dağıtılabildiği bir ülkede siyasî sistemin yozlaşması kaçınılmazdır. Çünkü, bu ve benzeri girişimler, demokrasilerin özü ve ruhuna aykırı bir gelişmeyi ifade eder ve parlâmentoları ciddî ve güvenilir kurumlar olmaktan uzaklaştırır.

Orly Hava alanındaki katliamın, Türk diplomatlarına yönelik suikastların aybını dahi temizleyememiş bir Fransa'nın, bugün, 85 yıl öncesinin savaş ortamında gerçekleştiği iddia edilen olaylarla ilgili olarak Türkiye'yi suçlamaya kalkışması, olayın yalnızca etnik oy kapma yarışıyla da sınırlı olmadığını, Türkiye'yi kuşatma gibi derin amaçları da bulunduğunu ortaya koymaktadır. Üstelik, Ermenilere

yönelik soy kırım iddiasının aksine, Anadolu'da Müslüman-Türk insanına yönelik bir mezalimin bulunduğu da bütün tarihî belge ve bilgilerle ortaya konmasına rağmen böyle bir ısrar, insanlarımızda bu düşüncenin kuvvetlenmesine yol açmaktadır.

Kanunî Sultan Süleyman ve I. Fransuva döneminden beri siyasî ve iktisadî alanlarda çok köklü ilişkiler tesis eden iki milletin ilişkilerinin, sorumsuz Ermeni diasporasının oyunları ile bozulma noktasına gelmesi oldukça üzücü ve düşündürücüdür.

Millî Meclis'lerinin yapmış olduğu tarihî hata, sağduyu sahibi birçok Fransız'ı da yaralamış bulunmaktadır. Nitekim, günlerdir, Fransız gazetelerinde, televizyonlarında ve aydın plâformlarında Fransa'nın kendi karanlık siciline ve tarihine atıfta bulunularak bir parlâmentonun ne hakla ve mantıkla böyle bir karar alabildiği tartışılmaktadır.

Ancak, her ne olursa olsun, gerek Fransız Millî Meclisi'nde kabul edilen bu kanun ve gerekse başka ülkelerde meydana gelebilecek gelişmelerin bizim için hiçbir geçerliliği bulunmamaktadır. Bu ve benzeri girişimlerin ancak, o ülkelerin Türkiye ile dostluk ve iş birliği ortamını kaybetmeleri anlamını taşıyacağı bilinmelidir. Millet olarak bu kararın görünür veya görünmez nedenleri her ne olursa olsun, şiddetle ve nefretle kınıyoruz.

Ayrıca, yıllardan beri bu ülkenin kalkınmasına bü-

yük katkılarda bulunan 300 bini aşkın Türk insanı da bu tarihî hata ve yanılığın müsebbiblerini şiddetle ve nefretle kınamaktadır.

Değerli Dava Arkadaşlarım,

Basınımızın Seçkin Temsilcileri,

Bu vesileyle bir kez daha vurgulamak istiyorum ki milletimiz, Birinci Dünya Savaşı'nın gerçek mağdurlarından birisidir. Tarihinde soy kırım olarak nitelenebilecek hiçbir insanlık ayıbı taşımamaktadır.

Lobilerin ve çıkar çevrelerinin iş birliği ile alınan bu kararlar, ancak kendi tarihiyle yüzleşmekten korkanların, başkalarının şerefli tarihini karalayarak kendi ayıplarından arınma çabasını ifade eder. Fakat, her ne olursa olsun, Türk tarihini böylesi iftiralarla karalamak ve küçültmek mümkün değildir.

Dünyanın en büyük medeniyetlerinden birisini inşa eden, insanlık ailesi içinde saygın bir yere sahip olan Türk Milleti'nin gururuyla oynanması anlamını taşıyan bu girişimler hiçbir şekilde mazur görülmeyecektir. Ayrıca, tarihimizi yargılama ve mahkûm etme hakkını kendisinde gören hiçbir parlâmento da milletimizce affedilmeyecektir.

Olaya hangi açıdan bakılırsa bakılsın, sağlıklı bir değerlendirme ve akılcı bir yaklaşımın olmadığı görülmekte-

dir. Şayet, bu ve benzeri girişimlerin odağında Türkiye'nin kuşatılması, Ermenistan'ın bir tehdit unsuru olarak kullanılması varsa, bilinmelidir ki bu girişimler her şeyden önce Ermenistan'ın daha da güçsüzleşmesine, yalnızlaşmasına yol açacaktır.

Nitekim, bölgesel barış ve dünyaya açılabilme isteklerini sıklıkla dile getiren Ermenistan yöneticileri, ne yazık ki diaspora Ermenilerinin elinde âdeta bir oyuncak gibi davranmakta ve Fransız Millî Meclisi'nde alınan kararı takdir ve sevinçle karşıladıklarını açıklamış bulunmaktadırlar. Bu büyük çelişki ile, hiçbir zaman umdukları barışı ve huzuru elde etmeleri mümkün değildir. Dolayısıyla, dünyaya açılmanın ve istikrara kavuşmanın yolunun Türkiye düşmanlığından değil, Türkiye ile dostluk kurmaktan geçtiğini iyi bilmeleri gerekir.

Muhterem Milletvekili Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Türkiye, tarihi boyunca çok büyük badireler atlattır. Bunu da elbette ki atlatacaktır. Ancak, burada, huzurlarınızda öncelikle, Fransız makamlarına seslenmek istiyorum. Bütün tarihî gerçeklerden soyutlanmış, bir milletin gururunu incitecek olan bu davranışlar Fransa'ya hiçbir şey kazandırmaz. Ancak, bilinmelidir ki yüzlerce yılda tesis edilen iyi ve köklü ilişkilere büyük bir darbe indirir. Dolay-

sıyla iki ülke arasındaki ilişkilerin bir daha aynı düzeye gelmesi hiç de kolay olmaz. Başta Devlet Başkanı ve hükümet olmak üzere, bütün Fransa yönetimini bir an önce akılselimi tercih ederek bu tarihî yanılığdan dönme konusunda ciddî çabalar içerisinde görmek istiyoruz.

Fransız Millî Meclisi'nin görev ve sorumluluklarının bilincinde hareket etmemesi, sadece kendi ülkesine ve insanlarına karşı değil, tarihe ve insanlığa karşı da yükümlülüklerini yerine getirmediği manasına gelmektedir.

Huzurlarınızda son olarak bu konuda, daha önce İzmir Bölge Teşkilât Toplantı'mızda dile getirdiğim bir hususu tekrar vurgulamayı gerekli görüyorum. Fransız Millî Meclisi'nin bu tarihî hata ve yanılığının ortadan kaldırılması ve yüzyıllardan beri dostluk ve iyi ilişkiler içerisinde olduğumuz Fransız milletinin gerçekleri görebilmesi için, tüm resmî ve sivil kuruluşların Fransa'daki muadilleriyle temasa geçmesi, onları doğru bir şekilde enforme etmesi çok yararlı olacaktır.

Yine bu çerçevede, bütün dünyada etkin bir çalışma ile, yıllardan beri tamamıyla yalan ve iftiralara dayalı Ermeni propagandasının önüne geçilmesi çabalarına hız kazandırmak gerekmektedir. Hâlihazırda, üniversitelerimizde bulunan araştırma enstitülerinin yaptığı çalışmaların ve devlet arşiv belgelerinin tüm dünya kamuoyuna sistematik

bir şekilde sunulması büyük önem taşımaktadır.

İleriki günlerde, âdeta bir “Haçlı Kuşatması” gibi, çeşitli vesilelerle önümüze konulmaya devam edeceği gözlenen bu yalan ve iftiralara karşı, sürekli olarak hazırlıklı olmak ve bıkmadan usanmadan gerçekleri tüm insanlığın gözü önüne sermek gibi bir mecburiyetimiz bulunmaktadır.

Değerli Dava Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Türkiye, elbette ki dün olduğu gibi bugün, de kendisine yönelik her türlü kuşatmayı kaldıracak, her türlü tehdidi bertaraf edecek güce ve bilince sahiptir. Tarih, bu tür kuşatmaların ve tehditlerin hiçbir zaman netice vermediğini gösteren örneklerle doludur. Bütün bu gerçekler herkes tarafından iyi bilinmeli ve değerlendirilmelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle muhterem heyetinizi bir kez daha saygı ve sevgiyle selâmlıyor, başarılar diliyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

06 Şubat 2001 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

Öncelikle yüksek heyetinizi sevgi ve saygıyla selâmlıyorum.

Konuşmama, gerilimli geçen bir haftanın ardından daha seviyeli ve verimli bir meclis çalışmasının hâkim olmasını temenni ederek başlıyorum.

Geçtiğimiz cumartesi günü Merkez Yönetim Kurulu Toplantımızın açılışında da ifade ettiğim gibi, 30 Ocak akşamı yaşanan gelişmeler sonucunda bir milletvekili arkadaşımızın kalp krizi geçirerek hayatını kaybetmesi hepimizi derinden yaralamış ve üzmüştür. İnşallah, benzeri hâdiseler bir daha tekrarlanmaz ve milletimizin, Meclisine olan güven ve saygısı bir daha sarsılmaz.

Ancak, bu taşkınlık ve gerilim ortamı neticesinde gerçekleşen müessif hadisenin gerek muhalefet ve gerekse medya tarafından değerlendiriliş biçimi hakkaniyetten uzak ve yakışsız bir üslûpla cereyan etmiştir.

Bu konunun yargıya intikal etmiş olmasından dolayı,

hem partimize hem de iki milletvekili arkadaşımıza yönelik iddia ve ithamlara karşı erken bir değerlendirmede bulunmak istemiyoruz.

Yargı süreci tamamlandığında tabii olarak bu konuda gerekli değerlendirmelerde bulunmaktan ve gerçekleri milletimize ifade etmekten çekinmeyeceğiz.

**Değerli Arkadaşlarım,
Sayın Basın Mensupları,**

Bilindiği üzere, yerleşik demokrasilerin ayırt edici vasıflarından birini, muhalefetin varlığı ve etkinliği oluşturur. Muhalefetin yaşamasına ve kendisini geliştirmesine imkân tanımayan sistemleri demokratik parlâmenter rejim olarak tanımlamak mümkün değildir.

Demokrasilerin doğasında, farklı sosyal kesimlerin ve taleplerin örgütlenip siyasî zeminlerde yarışarak milletin güvenini kazanması çabasının vazgeçilemezliği yatar. İşte böyle bir yarışın sonunda şekillenen iktidar ile muhalefet olgusu, demokratik rekabetin kurumlaşmasını ifade eder.

Bütün demokrasiler açısından bu süreçte belirleyici olan iki temel prensipten söz etmek mümkündür. Bunlardan birincisi, siyasî rekabeti düzenleyen kurallar üzerinde

güçlü bir mutabakatın varlığı ve siyasî aktörlerin bu kuralara olan saygısıdır. İkinci temel prensip ise milletin güvenine ve desteğine olan bağlılığın siyasî faaliyetlerin temel ölçüsü hâline getirilmesindeki samimiyet ve kararlılıktır.

Dolayısıyla, siyasetin ana eksenini oluşturan iktidar ile muhalefet, demokratik rejimin yaşatılması ve geliştirilmesinde de hayati bir role sahiptir. Unutulmamalı ki iktidar-muhalefet ilişkileri, sadece rejimin işleyişi ve etkinliği açısından değil, demokratik siyasî kültürün gelişmesi bakımından da belirleyicidir.

Türk demokrasi tarihine bu bağlamda yaklaştığımızda, kökeninde sağlıklı bir iktidar-muhalefet geleneğinin tesis edilememesinin yol açtığı birçok ciddi krizle karşılaşmaktadır. Çünkü böyle bir geleneğin yokluğu, en azından zayıflığı, siyasî sistemlerin çözüm ve değer üretme kabiliyetini zaafa uğratan temel bir dinamik olmaktadır. Böyle bir zaaf durumunun süreklilik kazanması meşruluk sorununu da beraberinde getirmektedir.

Zannediyorum, buradan şu sonuca varmak yanlış olmayacaktır. Muhalefet, demokratik rejimin gelişmesinde olduğu gibi sorunların çözümünde de en az iktidar kadar öneme sahiptir. Aralarındaki esas fark, iktidarın doğrudan sorumluluk sahibi bir konumda bulunuyor olmasıdır. Muhalefetin bu çerçevedeki sorumluluğu ise daha dolaylıdır.

Milletimizin, iktidarların başarısızlığına endeksli bir muhalefet anlayışına pirim vermeyeceğini de unutmamak lâzımdır. Burada, başlı başına alternatif politikalar üretemeyen, ülke sorunlarının çözümü için elverişli bir siyasî zeminin oluşmasına katkı sağlayamayan muhalefet partilerinin de başarısızlığa mahkûm olduğu unutulmamalıdır.

Görüldüğü gibi iktidar ile muhalefet partilerinin, ülkenin kaderi üzerinde söz konusu olan rolleri, aynı zamanda kendi akıbetleriyle de paralellik arz etmektedir. Bunun için, başta rekabet alanları ile uzlaşma konuları arasındaki sınırların çok iyi tayin edilmesi olmak üzere, siyasî yapının ve süreçlerin niteliği hakkında iktidar ile muhalefetin asgârî bir uyuma özen göstermesi zorunludur. Siyasetin rekabetçi yönü kadar, sorun çözme becerisinin gelişmesi ve saygınlığının öncelikle siyasî aktörler tarafından korunması da çok önemlidir.

Ülkemizde siyasette tıkanma ve güven erozyonu meselesi, bütün bu konularda yeterli bir duyarlılık sergilenemediği için ortaya çıkmaktadır. Yapıcı ve sorumlu bir muhalefetin yokluğu, hoşgörü ve uzlaşma zemininin yokluğuyla eş değerdir. Benzer bir değerlendirmeyi iktidarların muhalefetle olan ilişkilerine göstermesi gereken özen açısından da yapmak mümkündür.

Yine ülkemizde, iktidar-muhalefet ilişkilerinin parlamento içi ve dışı zeminlerde görünümü pek iç açıcı olma-

dığı için uzlaşmacı demokratik kültür yeterince gelişmemiştir. Buna ek olarak siyasî mücadeleyi ölüm kalım meselesi hâline getiren zihniyetlerin varlığı, ülkenin önünü tıkayan bir başka faktör olmuştur.

Seçim ve siyasî partiler kanunlarıyla birlikte siyaset alanını düzenleyen temel kurallar oluşturan meclis iç tüzüğünün stratejik önemi bu noktada ortaya çıkmaktadır. Çünkü, çarpık siyasî zihniyetlerle tartışmalı ya da yetersiz olan siyasî kurallar bir araya geldiğinde siyaset kurumunun kendi altını oyan bir yapıya dönüşmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi, son günlerde tekrar alevlenen iç tüzük tartışmalarını böyle bir çerçeve içinde ele almakta, sözde bir demokrasi havariliğinin yerini, gerçekçi bir demokratik yaklaşımın almasını arzulamaktadır.

Mecliste yaşanan gecikme ve çatışmaların neticesinde, şüphesiz ki en büyük zararı milletimiz ve demokrasimiz görmektedir. Meclisimiz, hiç hak etmediği hâlde vatandaşın gözünde yasa yapamaz, yürütmeyi gereği gibi denetleyemez, verimliliği ve etkinliği düşük bir yapı olarak algılanmaktadır. Meclisimizi böyle bir duruma düşürmeye de hiçbir siyasetçinin ve partinin hakkı yoktur.

Muhterem Dava Arkadaşlarım,

Değerli Basın Mensupları,

Bilindiği gibi, hâlen yürürlükte bulunan Türkiye Bü-

yük Millet Meclisi İç Tüzüğü, 1961 Anayasası'na uygun olarak hazırlanmıştır. Aradan geçen yıllar içerisinde, yeni bir anayasanın yürürlüğe girmesine ve parlâmento çalışmalarında etkin ve verimli bir ortam sağlayacak değişikliklere ihtiyaç duyulmasına rağmen, bir türlü ele alınıp değiştirilme yoluna gidilmemiştir.

Dolayısıyla, iç tüzük değişikliği bir zaruret hâlini almış ve parlâmento gündemine taşınmıştır.

Bu değişikliklerle, yapılmak istenen, Türkiye'yi yeni bin yılda kutup başı ülkeler arasına taşıyacak verimli bir yasa faaliyetleri için zemin oluşturmaktır. 21. yüzyılı karşılayan, 21. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu anlamda tarihî bir misyonu bulunmaktadır. Ülkemizin ve insanlarımızın yarınları için ivedilikle görüşülmesi ve sonuçlandırılması gereken yüzlerce meselenin ele alınması, ne yazık ki Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usul ve esaslarını belirleyen iç tüzükteki boşluklardan ya da istismara açık düzenlemelerden dolayı mümkün olamamaktadır.

Kurul ve kurallarıyla, dolayısıyla çalışma temposuyla, yeni yüzyılın hız ve dinamiklerine ayak uyduramayan, en anlamlı ve hayati konularda bile karar almakta veya uzlaşmakta güçlük çeken bir meclis görüntüsüne, Türkiye Büyük Millet Meclisi de Türk Milleti de lâıyk değildir. Atılan her adımda, görüşülen her konuda kriz doğuran, anlaşmazlık üreten bu siyasî iklimin mutlaka değiştirilmesi ve daha üretken, daha hızlı ve titiz çalışan bir yapının oluşturu-

lması şarttır.

Bizim meclisimizin, dünyanın pek çok parlâmentosunda rastlanmayacak ölçüde halkla iç içe olduğu ve milletvekillerimizin üstlendikleri görevlerin zorluğu hesaba katıldığında, tek başına yasama faaliyetlerine ayrılan zamanı artırmanın kalıcı bir çözüm olamayacağı görülmektedir. Dolayısıyla, Genel Kurul'da etkin ve verimli çalışma ortamını sağlamak kaçınılmaz olmaktadır.

Muhalefetin, iç tüzük değişikliğini âdeta bir sistem ve rejim sorunu hâline getirmesini anlayabilmek mümkün değildir. Çünkü, geçmişte, bu sıkıntıları sıklıkla dile getiren, tüzük değişikliği ihtiyacına vurgu yapan pek çok milletvekili hâlen bu partilerin çatısı altında siyasî hayatlarını sürdürmektedir.

Parlâmento gündemine gelen yasa tasarılarının, her maddesinin ve hatta yürürlük maddelerinin bile, önergellerle tıkanmasının ve yasama çalışmalarının engellenmek istenmesinin muhalefet etmenin gereği olarak değerlendirilmeyeceği ortadadır. Keza, buradan hareketle, muhalefetin sesinin kısılması istendiği şeklindeki yorumların da gerçekleri ifade etmediği açıktır.

Nitekim, son dönemde yoğun bir çalışma temposuna girmiş bulunan Yüce Mecliste, iç tüzükteki boşlukları kullanarak engelleme ve tıkama girişimleri ile sıkça karşılaşmıştır. Bu tutum ve davranışlar ne yazık ki milletimize sadece zaman kaybı ve sorunlarına getirilen çözümlerin

ertelenmesi olarak yansımıştır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bugün TBMM'nin çalışma düzenini belirleyen iç tüzükte bir değişikliğe neden ihtiyaç duyulmaktadır? Hâlihazırda yürürlükte bulunan iç tüzük neden yetersiz görülmektedir? Bu konular üzerinde kısa bir değerlendirmede bulunmak istiyorum.

TBMM 21. Dönem 3. Yasama Yılı'nda ülkemizin önünde çözüm bekleyen devasa sorunlara ilişkin yasal düzenlemelerin bir an önce hayata geçirilmesi mecburiyeti hepimiz tarafından iyi bilinmektedir.

Şimdi bir an düşünelim:

Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasa tasarı ve tekliflerinin esas ve talî komisyonlardan sonra yürürlükte bulunan iç tüzük uyarınca Genel Kurul'da tümü üzerinde görüşülme süresi;

- Komisyon raporunun okunup okunmamasına,
- İktidar partisi grupları adına konuşma yapılıp yapılmamasına,
- Maddelere geçilip geçilmemesine ilişkin oylamanın açık ya da işaretle yapılmasına göre değişmek üzere, en az 1 saat, en çok 2 saat 40 dakikayı bulmaktadır.

Söz konusu yasa tasarı ve tekliflerinin bir maddesinin görüşülmesi;

- Maddenin okunması nedeniyle uzunluğuna,
- İktidar partisi grupları tarafından konuşma yapılıp yapılmamasına,
- Soru-cevap işleminin uzunluğuna,
- Maddenin fıkra sayısına ve fıkralar için önerge verilip verilmemesine,
- Maddenin oylamasının açık ya da işaretle yapılmasına göre değişmek üzere, en az 32, en çok 2 saat 10 dakika sürmektedir.

Dolayısıyla, sözgelimi, birer fıkralı 3 maddelik bir kanun tasarı veya teklifinin yukarıda belirtilen esaslar dahilinde görüşülme süresi en az 2 saat 39 dakika, en çok 9 saat 36 dakikaya ulaşmaktadır.

Yine, mevcut iç tüzüğümüze göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul'u salı, çarşamba ve perşembe günleri saat 15.00'ten 19.00'a kadar toplanmakta, başka bir deyişle, günde 4, haftada 12 saat çalışmaktadır.

Ancak hatırlayacağınız gibi, 21. Yasama Döneminde haftalık çalışma gün ve saatleri artırılarak, %160'lık bir çalışma verimliliğine ulaşmak mümkün olmuştur. Bu yoğun çalışma temposuna rağmen, 21. Dönemin birinci ve ikinci yasama yılında Genel Kurul'da yasama işlerinden %19'u, denetim işlerinden % 27'si ancak sonuçlandırılabilmiştir.

Yine bu dönemde, 1355 yasa tasarısı ve teklifi ile Kanun Hükmünde Kararname, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş, bunlardan 254'ü görüşülerek 204'ü yasalaştırılabilmiştir.

Bu dönemde, Meclise gönderilen ve hâlen komisyonlarda ve Genel Kurul'da bekleyen 150 kanun tasarısı ile geçmiş dönemden kalan 281 Kanun Hükmünde Kararname, toplam olarak yaklaşık 5300 maddeden oluşmaktadır.

Mevcut iç tüzüğüme göre, daha önce ifade ettiğimiz normal çalışma düzeni ve süreleriyle bu yasa tasarısı ve teklifleri ile Kanun Hükmünde Kararnamelerin görüşülebilmesi en az 12 yıl 3 ay, en fazla 48 yıl olacaktır.

Bu değerlendirmeye geçen yasama döneminde Meclise gönderilen ve bu yasama döneminde yenilenen 100 yasa tasarısı ile komisyonlarda ve Genel Kurul'da görüşülmeyi bekleyen 620 yasa teklifi dahil değildir.

Şimdi, 57. Cumhuriyet Hükûmeti Döneminde 3 yıllık ekonomi programını destekleyen yasa tasarıları ile köklü yapısal reformları gerçekleştirecek tasarıların ne kadar sürede görüşülebileceğini takdirlerinize bırakıyorum.

Görüldüğü gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, verimli ve etkin bir çalışma dönemi ile ağır çalışma düzeni arasında bir tercih yapmak zorundadır. Türk siyasetçisi, demokrasilerde elzem olan denetim ve tartışma görevine zarar

vermeden çözüm üreten ve işleyen bir meclis yapısına mutlaka kavuşmalıdır. Bu, telâşlanacak ya da rahatsız olacak herhangi bir yaklaşım değildir. Bilâkis, el birliğiyle hayata geçirilip paylaşılması gereken millî ve demokratik bir görevdir.

Değerli Milletvekilleri,

Kıymetli Basın Mensupları,

Milletimizin önüne, Türkiye meselelerini kavrayan, çözüm üreten sorumlu siyaset anlayışını koyduğumuz zaman insanımızın buna ne denli sahip çıktığını çeşitli örneklerden biliyoruz. Bugün Türk milliyetçilerinin görevi; dünyada yaşanan gelişmeleri kavramak, insanlığın ortak kaderine ilişkin sorunları çözecek, Türkiye'nin içinde bulunduğu açmazları aşacak siyaset anlayışını ortaya koymaktan geçmektedir.

İnsanlığın, 21. yüzyılla birlikte yeni bir geleceği kurmanın heyecan ve arayışı ile meşgul olduğu bir dönemde, Türkiye'nin ufkunu iç çekişmelerle karartarak, siyasî didişmeleri politika yapma sanatı hâline getirenlere ayıracak ne vaktimiz vardır ne de bunlarla uğraşmak ülkemize herhangi bir katkı sağlayacaktır.

21. yüzyılda Milliyetçi Hareketi bekleyen görev, siyaseti çözüm ve değer üretici bir kurum hâline dönüştürmek-

tir. Bu anlayışın kalıcı bir yaklaşım hâline gelmesi ancak ve ancak demokratik değerlerden beslenen sorumlu bir siyaset kültürünün oluşumuna bağlıdır. Türk toplumunun değerlerine saygılı, onun taleplerini siyasî sisteme temel giridi olarak taşımaya dönük bir siyaset etme tarzı aynı zamanda demokratikleşme sürecinin de esas dinamiği olacaktır. Toplumumuzun demokratikleşmesi ise, Türkiye'nin küresel süreçte etkin bir şekilde yer almasını sağlayacak bir güç kaynağı olacaktır.

Bugün evrensel ölçekte yaşanan gelişmeler, 21. yüzyılın artık zamanı ve enerjisini iç çekişmelere harcayan toplumların sonunu hazırladığını göstermektedir. Bu aynı zamanda bu tür toplumların entrikacı siyasetçilerinin de tarihî ömürlerini tamamlaması anlamına gelmektedir.

Türkiye'nin içine kapalı ekonomik yapısını dışa açık rekabetçi özelliğe kavuşturmak, Türk kültürünü kendi uygarlık sahasından başlayarak dinamik bir hâle getirmek, yeni bir siyasetçi anlayışı ve yeni bir siyasî yaklaşımı ortaya çıkarmak köklü yapısal değişme programlarıyla mümkündür.

21. yüzyıl bir anlamda kültürde önce millî kimliğe dayalı bir inşa, oradan evrensele açılmayı başarmayı gerektirirken, teknik alanda bilgi teknolojilerine geçmeyi, ekonomide rekabetçi piyasayı, siyasette katılımcı demokrasiyi kurumlaştırmayı başaran toplumların yükseldiği bir yüzyıl olacaktır.

Bunları başarmadan yol almak mümkün olmadığına göre önümüzde başarılması gereken birçok görev, ulaşılması gereken çok sayıda hedef var demektir.

Ancak, Türkiye'nin içinde bulunduğu manzara ve sorunlar, yeni çağın gerekleriyle örtüşmemektedir. Bunu aşacak siyaseti üretmenin zemini, şüphesiz Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Bunu başarmanın yöntemi ise uzlaşma ve diyalogdur.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, 18 Nisan Seçimleri'nden bu yana izlediğimiz politikaları eleştirenlerin, bugün giderek hırçınlaştıkları görülmektedir. Bunların hırçınlıklarının ve endişelerinin daha da artması ülkemize zarar verdiği gibi, kendilerine de bir faydası dokunmayacaktır.

Değerli Milletvekilleri,

Kıymetli Dava Arkadaşlarım,

Önümüzdeki günlerde bu hırçın ve saldırgan siyasî yaklaşımların sahiplerinin bizlere yönelik tahrikleri daha da artabilir. Onlara vereceğimiz cevap kesinlikle onların üslûbuyla olmamalıdır. Biz burada toplumsal barışı kurmanın yolunun her zaman siyasal uzlaşmadan geçtiğini söyledik. Bugün de aynı şeyi söylüyoruz: Uzlaşma ve diyalog bizim siyasetteki temel yöntemimizdir. Partimize karşı kim hangi üslûbu kullanırsa kullansın, bizi çatışmanın ve kavganın tarafı hâline getirmeyi başaramayacaktır. Çünkü bunu ba-

şarmaları demek, görevimizi yapmamızı engellemeleri anlamına gelmektedir. Kendi yöntem ve ilkelerimizden taviz vermenin, her zaman başkalarının işine geldiğini gözden uzak tutmamamız lâzımdır.

Türkiye’de hâkim siyaset etme biçimini sürdürmek, Türkiye Büyük Millet Meclisini kavga, kışkırtma ve karşılıklı bağrışmalar mekânı hâline getirmek isteyenlere fırsat vermemeliyiz.

Unutmayalım ki Yüce Meclis Türkiye’nin sorunlarının temel çözüm üretme mekânı olmaktan çıktığı zaman, ülkemiz vakit kaybetmeye devam eder, sorunlar ertelendiği, çözülemez hâle gelir. Bunun için yapmamız gereken şey Meclisi her zaman için problemlerin çözüm kaynağı olarak işleyen bir kurum hâlinde tutmayı başarmaktan geçmektedir.

Bundan dolayıdır ki başta bütün milletvekillerimizin bu hassasiyette olma mecburiyeti vardır. Yüce Meclisin, ülke sorunlarına sahip çıkarak çözüm üretmesi, milletvekillerinin millete karşı sorumluluklarının ahlâkî bir şartı olduğu kadar, siyaseten de temel görevleri arasında yer almaktadır.

Bu duygu ve düşüncelerle yüksek heyetinizi bir kez daha saygı ve sevgiyle selâmlıyorum.

Sayın Genel Başkanımız

DR. DEVLET BAHÇELİ'nin

13 Şubat 2001 Günü TBMM MHP
Grup Toplantısı'nda Yapmış Oldukları
Konuşma Metni

Kıymetli Dava arkadaşlarım,

Saygıdeğer Basın Mensupları,

Sözlerime başlarken yüksek heyetinizi en iyi dileklerle selâmlıyorum.

Geçtiğimiz hafta, maalesef, dört önemli vefat haberiyle hatırlanacak hüzünlü bir hafta olmuştur. Ülkemizin dini, fikrî ve kültürel hayatında özel yerleri olan dört büyük şahsiyeti kaybetmiş bulunuyoruz.

Önce, sevenlerinin nezdinde müstesna bir yeri olan Esad Coşan Hoca, daha sonra Türk kültür ve edebiyatına çok önemli hizmetleri geçmiş büyük milliyetçi ve fikir adamı Ahmet Kabaklı Hoca, spor yazarlığının duayeni İslam Çupi ve son olarak ülkemizde medya ahlâkının yılmaz savunucusu olan örnek gazeteci Nezih Demirkent, Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Ülkemizin yetiştirdiği bu mümtaz ve müstesna şahsiyetlere Yüce Allah'tan rahmet, ailelerine, dostlarına ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Kıymetli Arkadaşlarım, Sayın Basın Mensupları,

Bugün, insanlığın yeni arayışlara girdiği, baş döndürücü gelişmelere tanık olduğu, diğer taraftan geçmişin sıcaklığının günümüze taşınmaya çalışıldığı zorlu bir yüzyılın başında bulunuyoruz. Gerçekten de son zamanlarda, insanlık tarihinin temel ayırt edici vasfı olan değişim ve sürekliliği gözle görülür kılan önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Bir yandan küreselleşme sürecinin ulaştığı boyutlar gözleri kamaştırmakta, küresel yönetim ve insan hakları politikalarının uygulanabilirliği tartışılmaktadır. Yine, teknolojinin yol açtığı gelişmelerin insanlığı nasıl bir geleceğe doğru sürüklediği meselesi üzerine kafa yorulmaktadır.

Diğer yandan da küreselleşme sürecinin beraberinde getirdiği yeni sosyal açmazlar ve eşitsizlikler giderek daha çok önem kazanmaktadır. Küreselleşme gerçeğinin iki somut yüzüne işaret eden bu tablonun önümüzdeki dönemde daha çok belirginleşeceği anlaşılmaktadır.

Bu durumun, diğer bir deyişle küresel kutuplaşma ihtimalinin en bariz göstergesi, geçtiğimiz günlerde Davos'ta yapılan geleneksel "Dünya Ekonomik Forumu" ile aynı tarihlerde Brezilya'nın Porto Alegre şehrinde düzenlenen "Dünya Sosyal Forumu" olmuştur. Çok ciddi boyutlarda toplumsal ve siyasî karşılıkları olmasa da bu iki plâtförün

sembolik önemi büyüktür.

Sonuçta ortaya, küreselleşmenin kaçınılmaz bir süreç olduğu, ancak etkileri giderek gözle görülür hâle gelen yeni eşitsizliklere ve adaletsizliklere yol açtığı şeklinde müşterek bir kanaat çıkmıştır.

Bizim, Türkiye olarak buradan çıkarmamız gereken genel sonuç ise küreselleşme sürecinin lâbirentlerinde kaybolmamak için yeni çağın temel dinamiklerini iyi kavramak ve sosyal yıkımlara yol açmasını engellemektir. Bunun için de yeni bir uluslar arası sorumluluk bilincinin ve çabasının gelişmesine katkı sağlamak elzem olmaktadır.

Değerli Arkadaşlarım, Sayın Basın Mensupları,

Dünyada bu gelişmelerin yanında, geçmişin karanlık dehlizlerinde sıkışıp kalanların bazı tarihî sorunları hortlatmaya çalışmaktan geri durmadıkları görülmektedir. Bazı çevreler ve ülkeler, etnik ve dinî farklılıkları ya da soy kırım silâhını kullanarak mesafe almaya çalışmaktan vazgeçmemektedirler.

Bu tür oyunlara en çok muhatap olan ülkelerin başında hiç şüphesiz Türkiye'miz gelmektedir. Avrasya'nın kalbinde yer alan Türkiye, hasmane duygu ve politikalarla köşeye sıkıştırılmaya ve nefes alamaz hâle getirilmeye ça-

lışılmaktadır.

Sözün kısası, ülkemiz, hem sosyoekonomik gelişmişlik düzeyinin yetersizliği, hem de dış tezgâhların çeşitliliği sebebiyle tarihin değişen yüzünden daha çok değişmeyen çirkin yüzüyle muhatap olmaktadır.

Tarihî ve insanî bir birlikteliğe hazırlandığı komşuları ve dostları tarafından bazen iyi niyet eli uzatılmakta, bazen de sorunlara boğulmak istenmektedir. Avrupa Birliği ile olan ilişkilerimizin ister son beş yıllık, isterse son bir yıllık serüvenine baktığımızda bu şaşırtıcı manzara ile karşılaşmamak mümkün değildir. Bu gerçeği, Avrupa Birliği yönetimine körü körüne bağlı olanların dışında herkes görmektedir.

Bilindiği gibi Türkiye, soğuk savaş dönemini en ağır şartlarda yaşamış olmasına rağmen dostluğunu ve güvenirliliğini kanıtlamış bir ülkedir. Türkiye'nin bugün yaşadığı sıkıntıların temelinde, geçen elli yıl boyunca bu sebeple ödediği ağır faturaların büyük bir rolü vardır.

Ülkemizin bugün karşılaştığı tavır ise iyi niyetten, tutarlılıktan, en önemlisi de dürüst ve açık bir iş birliği anlayışından yoksun bir muamele olmaktadır. Dün bölücü yıkıcı terör örgütlerine çeşitli seviyelerde sağlanan lojistik desteklerin ardından bugün “soy kırım silâhıyla” hançerlenmek istenmektedir. Ermeni soy kırım masalının yanına,

Rum soy kırım yalanları da eklenerek cephe genişletmeye çalışmanın başka bir anlamı bulunmamaktadır.

Sadece tarihî gerçeklere değil, uluslar arası dostluk ve iş birliği ahlâkına da sığmayan bu durum, tabîî ki Türkiye'den gerekli cevapları almaya devam edecektir. Türk Milleti'nin geçen yüzyılın başında çok daha zor şartlar altında verdiği cevabı, yeni yüzyılın başında da tekrar vermekten çekinmeyeceğini, herkes iyi bilmek zorundadır.

Bizler inanıyoruz ki tarih bilgisinden, hukuk mantığından ve insaftan yoksun bu ve benzeri çabalar, geri tepmeye mahkûmdur.

Bilinmelidir ki demokrasi ve insan hakları her isteyen gibi kullanılabileceği bir araç değildir. Demokrasi ve insan hakları, söylemi kadar pratiği de özen ve titizlik isteyen beşerî değer ve imkânları ifade eder. Böylesine değer ve imkânları sulandırmaya, hele bir silâh olarak kullanmaya hiç kimsenin hakkı yoktur.

Avrupa kültür ve değerler sistematığının doğal özelliği olarak görülen bu değerlerin, bütün insanlığın ortak malı ve sosyal hayatın bir parçası hâline gelmesinin yolu da bellidir. Bu yol, hiçbir zaman çifte standartların, intikam duygularının ve önyargıların biçimlendirdiği bir yol olmayacaktır. Daha 50 yıl önce kendi bünyelerinde, birkaç yıl önce de Balkanlarda gözleri önünde vukuu bulan insanlık trajedilerini unutup, geçen yüzyılın başına saplanıp kalma-

nın ahlâkî bir izahı yoktur.

Bu yetmiyormuş gibi, ideolojik hafıza kaybının yanında başka tarihî gerçeklerin çarpıtılmaya çalışılması, sadece çağdaş devlet anlayışına değil, tarihe de bir ihanettir. İçine girilen yeni çağda daha çok önem kazanan insan haklarının, ona en çok sahiplenenler tarafından altının oyulması, tarihin geri döndürülmeye ve beşerî kazanımların yok farz edilmeye çalışılmasından başka bir anlama gelmeyecektir.

Her şeyden önce böylesine büyük bir hatayı telâfi etmenin çok zor olacağı unutulmamalıdır. Giderek, seviyesiz ve sevimsiz bir hâl alan uluslar arası girişimlerin, sadece Türk Milleti'nin tarihine ve saygınlığına değil, insanlığın ortak geleceğine ve değerlerine yapılan bir saldırı olduğunu iyi görmek lâzımdır. Avrupa'da dürüst aydınların ve duyarlı kamuoyunun bu gerçeği iyi kavramaları, istikrarlı ve müreffeh Avrupa projesinin başarısı için de çok önem taşımaktadır.

Ayrıca bilinmelidir ki Türk Milleti ve Devleti, haksızlıkları görmezlikten gelip çirkin oyunlara seyirci kalacak da değildir. Kendisine yönelen her türlü taarruzu göğüsleyecek, her türlü kuşatmayı yaracak güce ve iradeye sahiptir. Bu gerçeği, Türkiye'nin dostları da karşıtları da böyle bilmelidir.

Muhterem Dava Arkadaşlarım, Saygıdeğer Basın Mensupları,

Görüldüğü gibi, sözde soy kırım iddiaları ülkemize yönelik husumet zincirine yeni halkaların eklenmesine yol açan bir boyut kazanmaktadır. Bütün bu durumları tesadüfî gelişmeler olarak değerlendirmek, maalesef giderek imkânsız hâle gelmektedir.

Bunun için, devlet ve millet olarak dimdik ayakta durmamız, millî birliğimizi diri tutmamız gerekmektedir. Başta Dışişleri Bakanlığımız olmak üzere, ilgili bütün kurum ve kuruluşların duyarlı ve kararlı bir şekilde hareket etmeleri, kamuoyunun desteğini sürekli kılmaları zorunludur.

Ülkemize karşı yeniden canlandırılan uluslar arası ittifakın girişimlerini bertaraf etmek için elzem olan diğer bir husus da hiç şüphesiz ekonomik istikrarın ve sağlıklı büyüme eğiliminin kalıcı hâle getirilmesidir.

Uzun yıllardır ayakları üzerine sağlam basamayan ve sürekli koltuk değneklerine ihtiyaç duyan ekonomimizin, konjonktürel darbeler sonucunda kolayca sendelediği herkes tarafından bilinmektedir. Kronik başbelâları faiz ve borç sarmalı ile yoksulluk ve yolsuzluk kamburu olan Türk ekonomisinin, bunlardan kurtularak istikrarlı büyüme şartlarına ve güven verici bir görünüme kavuşması kolay olmamaktadır. Yapısal sağlığı bozuk olan bir ekonominin, spekülâtif dalgalanmalar ve sıkıntılar karşısında dayanması da zor olmaktadır.

Geçmişte ekonomimizin yapısal sorunlarını aşmak için atılan adımların ya zamansız ya da yetersiz olması kriz hâlinin süreklilik arz etmesine yol açmıştır. İşte, hükûmetimizin zor şartlara rağmen bir yıldır yürüttüğü mücadele, ekonomimizin yapısal bozukluklarını giderici, kendi ayakları üzerinde durabilmesini temine yöneliktir.

Takdir edileceği üzere, en az çeyrek asırdır yüksek enflasyonla yaşamaya alışmış ekonomik aktörlerin ve buna göre şekillenmiş yapının dönüşümü de kolay olmamaktadır. Bunun için de siyasî istikrar ile ekonomik istikrar arasında var olan karşılıklı bağımlılık ilişkisinin sağlam bir temel üzerinde gelişmesi gerekmektedir.

Bizim hem parti hem de hükûmet olarak öncelik attığımız ve her türlü olumsuzluğa rağmen gerçekleştirmeye çalıştığımız siyasî ve ekonomik istikrarın anlam ve önemi, sadece geçmiş dönemlerle mukayese edildiğinde görülecek bir husus değildir. Son 13-14 aydır yapılanlar, gelecekte de takdir edilecektir.

Ekonomik programın, 2000 yılı uygulaması bazı eksikliklere ve sıkıntılara rağmen başarılı olmuştur. Aynı yılın kasım ayının ikinci yarısı ile aralık ayının ilk yarısına damgasını vuran malî kriz ise bu başarıyı nispeten gölgelemiştir.

Çeşitli vesilelerle, daha önce de ifade ettiğimiz gibi yüksek faiz şartlarına göre şekillenen ve sağlam temeller

üzerine oturmayan bankacılık sisteminin yeni şartlara adaptasyon gücünün çökmesi kaçınılmazdır. Finans sektöründe, uzun yıllardır konuşulan ama bir türlü hayata geçirilemeyen genel bir denetim ve uyarı sisteminin yokluğu, kırılabilir yapıyı daha da bozmuştur.

Hem bütünüyle Türk ekonomisinin hem de uygulanan ekonomik programın yumuşak karnının bir bölümünü oluşturan malî sistemin yeniden yapılandırma ihtiyacı had safhadadır. Bu yapının dönüştürülmesi, dolayısıyla malî sektörün istikrarlı ekonomik büyümenin lokomotiflerinden biri hâline gelmesi çok önem taşımaktadır. Bunun için de duyarlı ve kararlı tavrın üç boyutta sürdürülmesine ihtiyaç vardır. Genel ekonomik sistemin performansı ve hükûmet politikaları bu boyutlardan sadece birini oluşturmaktadır. Diğer boyutlarda ise, finans sisteminin yapısı ve işleyişiyle, tek tek finans kuruluşlarının kendi politikaları ve dinamikleri yer almaktadır.

Görüldüğü gibi, finans sisteminin daha sağlıklı bir yapıya kavuşması, bu üç boyutta izlenecek politikaların paralelliğine ve başarısına bağlıdır. Bunu temin ettiğimiz ölçüde finans sektörünün ekonomik gelişmeye ve istikrara daha fazla katkı sağlaması mümkün hâle gelecektir.

Bizler, bütün ekonomik sektörlerde ve kuruluşlarda böyle bir sorumluluk ve dayanışma bilincinin varlığına inanıyoruz. Türk ekonomisi sağlıklı gelişme çizgisini koruyup geliştirdikçe bundan herkesin ve her kesimin kazançlı çı-

kacağını unutmamak gerekir. Çünkü kritik geçiş dönemini en az zararla atlatarak daha güzel günlere kavuşmak için böyle bir anlayışın yerleşmesi çok önem taşımaktadır.

**Muhterem Dava Arkadaşlarım,
Saygıdeğer Basın Mensupları,**

8 Şubat tarihinde, hemen hemen bütün reel ve malî sektör temsilcilerinin katılımıyla yapılan istişare toplantısı, bu açıdan da yararlı olmuştur. Bütün sektör temsilcilerinin görüş ve önerilerini dile getirmesi, şikâyetlerini aktarması, önümüzü daha iyi görmek bakımından çok önemlidir.

Böyle bir “ekonomik zirve”nin kamuoyunda da geniş yankı uyandırdığı görülmektedir. Hatırlanacağı üzere, geniş katılımlı ekonomik zirveye iki temel eleştiri yöneltilmiştir. Birinci eleştiri, zirvenin önemli ama geç kalınmış bir toplantı olduğu yönündedir. İkinci eleştiri ise hükûmetin ekonomik programın arkasındaki kararlılığından vazgeçeceği ve popülizme meyledeceği şeklinde bir iddiaya dayanmaktadır.

Geç kalınmış bir teşebbüs görüşü, haklılık payı olan bir eleştiri olarak mütaalâ edilebilir. Bu tür bir istişare ve dayanışma zirvesinin daha önce toplanmasının anlamlı olacağını iddia etmek ise mümkündür. Ancak, bu zirvenin

hükûmetin ekonomik programından rücu etmesi anlamına geldiğini iddia etmek ise mümkün değildir.

Her şeyden önce, ekonomik programın bir yıllık uygulama sonuçlarının taraflar arasında değerlendirilmesi ve geleceğe ilişkin beklentilerin ortaya konması çok yararlı olmuştur. Hükûmetin başta dar gelirli vatandaşlarımız olmak üzere, toplumun bütün kesimlerinde ve ekonominin her sektöründe ciddî fedakârlıkların yapıldığı bir süreçten geri dönmek gibi bir plânı ve çabası yoktur. Bu aşamada yanlış bir adımın geleceğin kaybedilmesi anlamına geleceği açıktır.

Zirvenin amacı, ekonomik programın başarıya ulaşması için kararlılığı ortaya koymak ve ihtiyaç varsa ilâve tedbirlerle süreci takviye etmektir. Diğer bir deyişle, hedefe en sağlıklı biçimde ve en az zararla ulaşmaktır.

Bundan sonra ülke olarak daha dikkatli, özenli ve kararlı bir şekilde ekonomik toparlanma ve yeniden yapılanma sürecinin amacına ulaşmasını sağlamamız gerekmektedir. Bu süreçte, Meclisimize ve hükûmetimize olduğu kadar, ekonomi yönetimine, ilgili kuruluşlara ve özel sektörümüze büyük görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

Özellikle faiz oranlarında kontrollü bir düşüşün mutlaka temin edilmesi, enflasyon hedefleriyle uyumlu bir seyir takip etmesinin sağlanması zorunludur. Bu sebeple de

geniş bir dayanışma ve iş birliği örneği sergileyerek faiz engelini ortadan kaldırmamız şarttır. Bunu başarmak için temel gücümüzü, ülkemize olan sevgi ile geleceğimize olan güvenin oluşturduğunu unutmamak yeterlidir.

Değerli Arkadaşlarım,

Sayın Basın Mensupları,

İnanıyorum ki önümüzdeki altı ayı ekonomik programın ruhuna ve hedeflerine uygun bir şekilde geçtiğimiz takdirde, Türk ekonomisinin önü büyük ölçüde açılmış, halkımız da rahatlamış olacaktır.

Gün, ekonomide “felâket senaryoları” ve “iflâs edebiyatı”yla siyaset üretme zamanı değildir. Bilâkis, kalıcı bir istikrara, huzura ve güvene ihtiyacı olan bir millet için siyaset üretip, ülkenin geleceğine sahip çıkma zamanıdır.

Kısacası, başarıya susamış bir millete samimiyetle hizmet etme zamanıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son veriyor, hepinizi bir kez daha saygılarımla selâmlıyorum.